

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ
ชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางลาวรรณ สกุดกรูณาอารีย์

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคู่มือบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

**The Development of a Curriculum with Integration of Suphan Buri Local
Wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area
to Enhance the Use of Life Skill and the Love for Thainess
of Prathom Suksa VI Students**

Miss Lawan Sakulkaruna-aree

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillments of the Requirement for

the Degree of Doctor of Philosophy

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อคุณิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ ชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อและนามสกุล นางลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์

วิชาเอก หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ยะหะกร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง
3. ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล

คุณิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2561

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประชานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ยะหะกร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี)

..... ประชานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วัฒน์)

ชื่อคุณลักษณะ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย นางลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์ **รหัสนักศึกษา** 4532100080 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ชะยะกร (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง (3) ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ (2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับนักเรียน จำนวน 4 โรงเรียน ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร และขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต และ (3) แบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยมีดังนี้ (1) หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย (ก) หลักการของหลักสูตร (ข) เป้าหมายของหลักสูตร (ค) คำอธิบายรายวิชา (ง) โครงสร้างหลักสูตร (จ) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (ฉ) กิจกรรมการเรียนการสอน (ช) สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และ (ซ) การวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่าหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมาก และมีความสอดคล้องกัน ทุกองค์ประกอบ และ (2) การศึกษาผลการใช้หลักสูตร พบว่า หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลดังนี้ (2.1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.2) นักเรียนมีการใช้ทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (2.3) นักเรียนมีคุณลักษณะรักความเป็นไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิต รักความเป็นไทย

Dissertation title: The Development of a Curriculum with Integration of Suphan Buri Local Wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to Enhance the Use of Life Skill and the Love for Thainess of Prathom Suksa VI Students

Researcher: Miss Lawan Sakulkaruna-aree; **ID:** 4532100080;

Degree: Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction);

Dissertation advisors: (1) Dr. Suwannee Yahakorn, Assistant Professor;
(2) Dr. Darunee Jumpatong, Assistant Professor; (3) Dr. Siriwan Sripahol, Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to enhance the use of life skill and the love for Thainess of Prathom Suksa VI students; and (2) to study the results of using the curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to enhance the use of life skill and the love for Thainess of Prathom Suksa VI students.

The research process comprised two stages: Stage 1 was the development of the curriculum. This stage comprised three steps, namely, step one: a study and analysis of fundamental information; step two: the designing of the curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom; the third step: the creation of curriculum documents; and the fourth step: the pilot try-out of the developed curriculum with students in four schools. Stage 2 was a study of results of curriculum implementation. This stage comprised step five: the curriculum evaluation; and step six: the improvement and revision of the curriculum. The research sample consisted of 41 Prathom Suksa VI students. The employed research instruments were (1) the developed curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to enhance the use of life skill and the love for Thainess of Prathom Suksa VI students; (2) a scale to assess the use of life skill; and (3) a scale to assess the love for Thainess characteristic. Data were analyzed using the mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

Research results were as follows: (1) the developed curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to enhance the use of life skill and the love for Thainess of Prathom Suksa VI students comprised (a) the curriculum rationale; (b) the curriculum goals; (c) the course descriptions; (d) the curriculum structure; (e) the contents and experiences; (f) the instructional activities; (g) the instructional media and learning resources; and (h) the measurement and evaluation; as for results of quality verification of the curriculum and curriculum documents, it was found that the curriculum and curriculum documents were appropriate at the high level and all components of the curriculum were in alignment; and (2) regarding results of curriculum implementation, it was found that the implementation of the curriculum with integration of Suphan Buri local wisdom in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area to enhance the use of life skill and the love for Thainess of Prathom Suksa VI students achieved the following results: (2.1) the post-learning learning achievement of the students who learned under the curriculum was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement at the .01 level of statistical significance; (2.2) the post-learning life skill usage of the students who learned under the curriculum was significantly higher than their pre-learning counterpart usage at the .01 level of statistical significance; and (2.3) the post-learning love for Thainess characteristic of the students who learned under the curriculum was significantly higher than their pre-learning counterpart characteristic at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Curriculum Development, Curriculum with Integration, Local Wisdom, Life Skill, Love for Thainess

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณิ ยะหะกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์ ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี และดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้และแนวคิดการวิจัยที่เป็นประโยชน์และคุณค่าอย่างยิ่ง ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ได้ด้วยดี และผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ คณะอาจารย์ทุกท่าน และนักเรียนทุกคนที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนการศึกษาทดลองการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวสกุลกรณาอารีย์ และครอบครัวสุวรรณคร ที่ให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

ถาวรณ สกุลกรณาอารีย์
ธันวาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	11
หลักสูตรบูรณาการ	18
การสอนแบบบูรณาการ	31
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	36
หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	48
การใช้ทักษะชีวิต	56
รักความเป็นไทย	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร	66
ระยะที่ 2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อสร้างเสริมการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่	82
ตอนที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	106
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
สรุปการวิจัย	111
อภิปรายผล	115
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	135
ก รายนามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร	136
ข หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	138
ค แบบทดสอบเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	243
ง แบบประเมินรักความเป็นไทย	250
จ แบบสำรวจความต้องการของชุมชน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	252
ฉ แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต	258
ช แบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตร	261
ซ แบบแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี	265
ประวัติผู้วิจัย	267

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ความสอดคล้องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 51
ตารางที่ 2.2	สมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 57
ตารางที่ 2.3	แสดงความสอดคล้องการใช้ทักษะชีวิตกับรายการประเมิน 57
ตารางที่ 2.4	แสดงความสอดคล้องคุณลักษณะรักความเป็นไทยกับรายการประเมิน 61
ตารางที่ 4.1	ผลการสอบถามความต้องการชุมชนเรื่องประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีที่ต้องการให้นำมาจัดการเรียนการสอน 86
ตารางที่ 4.2	โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร 91
ตารางที่ 4.3	แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้าง การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 .. 101
ตารางที่ 4.4	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 104
ตารางที่ 4.5	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ 105
ตารางที่ 4.6	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 107
ตารางที่ 4.7	ผลการเปรียบเทียบการใช้ทักษะชีวิตก่อนและหลังเรียน 108
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะรักความเป็นไทยก่อนและหลังเรียน 109

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 รูปแบบที่แยกออกจากกันเป็นส่วน (The Fragmented Model)	21
ภาพที่ 2.2 รูปแบบเชื่อมโยง (Connected Model)	22
ภาพที่ 2.3 รูปแบบที่ซ้อนกัน (Nested Model)	23
ภาพที่ 2.4 รูปแบบการเรียงลำดับ (Sequenced Model)	24
ภาพที่ 2.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม	25
ภาพที่ 2.6 รูปแบบการโยงใย (Webbed Model)	26
ภาพที่ 2.7 รูปแบบการร้อยด้าย (Threaded Model)	27
ภาพที่ 2.8 รูปแบบการบูรณาการ (Integrated Model)	28
ภาพที่ 2.9 รูปแบบที่ขยายให้ใหญ่ขึ้น (Immersed Model)	29
ภาพที่ 2.10 สรุปรูปการบูรณาการตามแนวคิดและการบูรณาการตามแนวราบ	30

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีคุณภาพ มีชีวิตที่ดี การจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเสริมสร้างความสามารถในการนำกระบวนการ และวิธีการต่างๆ ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนในการมีทักษะชีวิต นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการทำงาน และสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดี อีกทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญที่ต้องเสริมสร้างให้กับผู้เรียนตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2556, น.8) สอดคล้องกับหลักการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ที่มีนโยบายให้โรงเรียนเป็นหน่วยหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็น โดยให้โรงเรียนรับผิดชอบโดยตรงต่อผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น โรงเรียนจึงมีอิสระในการบริหารจัดการ เรื่องของการออกแบบหลักสูตร วิธีการสอน และวิธีการวัดผล ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเจตนารมณ์ของโรงเรียนรวมถึงตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

การพัฒนาหลักสูตรให้สัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดจากประสาทสัมผัสทุกส่วนกับสิ่งแวดล้อม เป็นการให้โอกาสนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน เกิดการเรียนรู้ตามความคาดหวังเฉพาะของแต่ละเนื้อหาวิชา ความรอบรู้ในทักษะต่าง ๆ ความสร้างสรรค์ในผลงานที่เกิดขึ้น การพัฒนาเจตคติและความประทับใจในตนเองและบุคคลอื่น รวมทั้งการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ (Wither, 2000 น. 217) หลักการ ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ที่ช่วยลดความซ้ำซ้อนการเรียนรู้เนื้อหาสาระ หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการ มีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม

ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน จึงสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงได้ (ทีศนา แคมมณี, 2548, น.146 – 147; ชำรง บัวศรี, 2542, น. 202 – 203; สิริพัชร์ เกษญาวิโรจน์, 2546, น. 25-30;) แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรการบูรณาการ ซึ่งมีหลักการตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเรื่อง/หัวข้อ สารการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับชีวิตจริง สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ ด้วยเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เรียนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ผู้เรียนจึงสามารถเชื่อมโยงความรู้ จากสิ่งที่เรียนไปสู่ชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของความรู้ที่เรียนในโรงเรียน ช่วยตอบสนองความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามแนวคิด พหุปัญญา ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดเชื่อมโยงใช้ข้อมูลข่าวสารในโลกยุคข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการเรียนเนื้อหาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ของหลักสูตร ตามความต้องการของวิทยาการใหม่ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, น.2)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นมวลประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะ ประสบการณ์ของกลุ่มคนในท้องถิ่น ที่ใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตโดยได้รับการถ่ายทอด และเป็นระยะเวลาาน มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาตามแบบเรียนที่เรียนมา แต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชา ทั้งที่เป็น เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษาและ วัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกันหมด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น.699; อุษา กลิ่นหอม , 2545) ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอด เพราะนอกจากจะเป็นการสืบทอดมรดกทางความรู้ของคนรุ่นก่อนแล้วยังเป็นสิ่งที่หล่อหลอมความรัก ความสามัคคี และความดีทางด้านจิตใจและวัฒนธรรมของชนรุ่นหลังและของสังคมด้วย ในการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (6) กำหนดนโยบายที่ให้ส่งเสริมสนับสนุนความรู้รักษาสามัคคีและการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยม อันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น จะมีส่วนช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจ และศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถประยุกต์คำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติ ได้อย่างยั่งยืน และช่วยเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมกับยุคสมัย (รุ่ง แก้วแดง, 2553, น. 204) นอกจากนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นยังปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม คนไทยส่วนใหญ่นับถือ

ศาสนาพุทธ โดยนำหลักธรรมคำสอนของศาสนา มาปรับใช้ในวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทำให้คนไทยเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประณีตระนอม รักสงบ ใจเย็น มีความอดทน ให้อภัย แก่ผู้สำนึกผิด ดำรงวิถีชีวิตอย่างเรียบง่าย ปกติสุข สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ภูมิปัญญาไทยมีความเด่นชัดในเรื่องของการยอมรับนับถือ และให้ความสำคัญแก่คน สังคม และธรรมชาติอย่างยิ่ง (พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, 2541, น. 28) นอกจากนี้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังเป็นเครื่องชี้ที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากมายในเรื่องของเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงได้ตามยุคสมัย แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไป ความรู้สมัยใหม่ จะหลั่งไหลเข้ามามาก แต่ภูมิปัญญาไทย ก็สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัยได้ (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2550)

ดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า หากพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ และบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้จะเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยได้ ผู้เรียนจะสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายจากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพราะอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง วิธีการเรียนรู้จะเสริมสร้างทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมท้องถิ่น การทำงานและการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นย่อมเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อันส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมวลประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะประสบการณ์ของกลุ่มคนที่มีความน่าสนใจหลากหลายด้านซึ่งเกิดประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งแต่หากในปัจจุบันการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ที่ได้จากการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้สภาพจริง จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สอบถามและการประชุมปฏิบัติการ ของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ พบว่า มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีมาใช้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นำการแสดง เพลงพื้นบ้าน เพลงอีแซว ประกอบบทเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรียนรู้เชื่อมโยงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น อนุสรณ์ดอนเจดีย์ เป็นอนุสรณ์สถานการกอบกู้เอกราชของไทย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการจักสาน และการประกอบอาหารคาวหวาน เป็นปราชญ์ชุมชนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น วิธีการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าว ยังไม่หลากหลาย ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเท่าที่ควร ผู้เรียนยังไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างจริงจัง ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำทักษะการ

เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังไม่พบการวิเคราะห์สาระเนื้อหาและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและทั้งนี้ ได้พบว่าการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่

สรุปที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพกาลปัจจุบัน และชุมชนจะช่วยเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะที่ดีตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจะสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายจากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการชีวิตประจำวัน โดยเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพราะอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง วิธีการเรียนรู้จะเสริมสร้างทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมท้องถิ่น การทำงานและการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่น ย่อมเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีความน่าสนใจหลากหลายด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้าน คหกรรม ด้านศิลปะและด้านหัตถกรรม การสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจะช่วยเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย ด้วยความตระหนักในคุณค่าและความสนใจใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยความภาคภูมิใจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. คำถามการวิจัย

2.1 หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

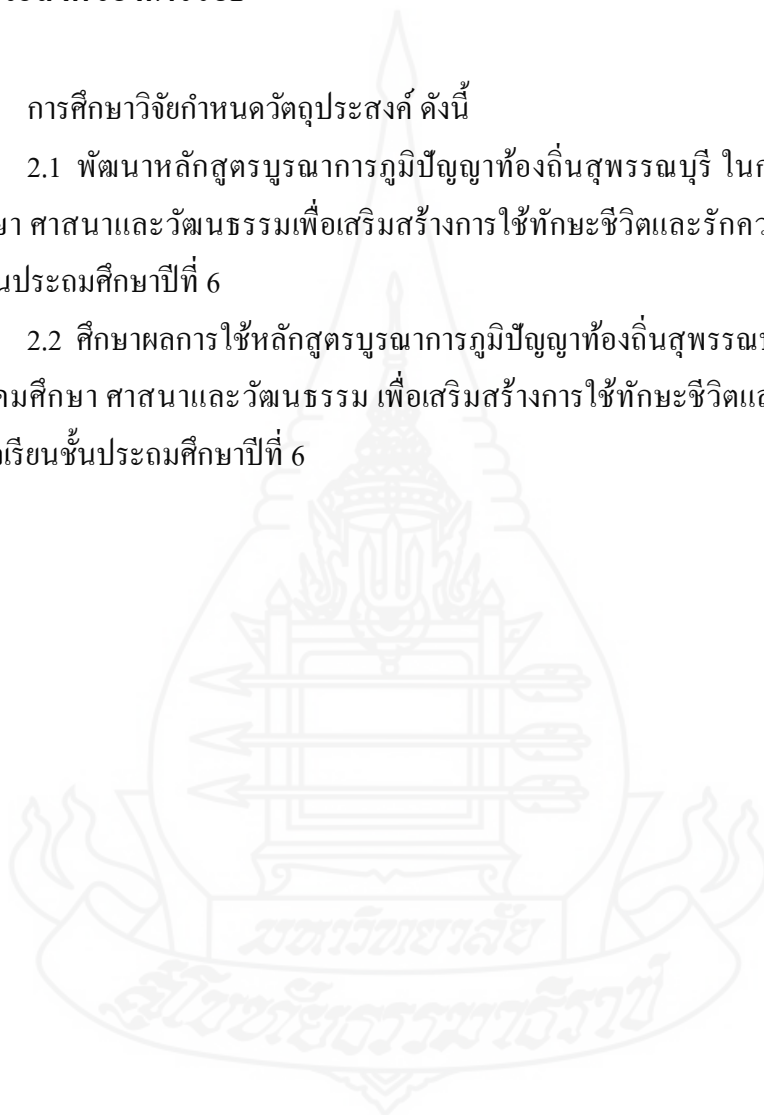
2.2 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพัฒนาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

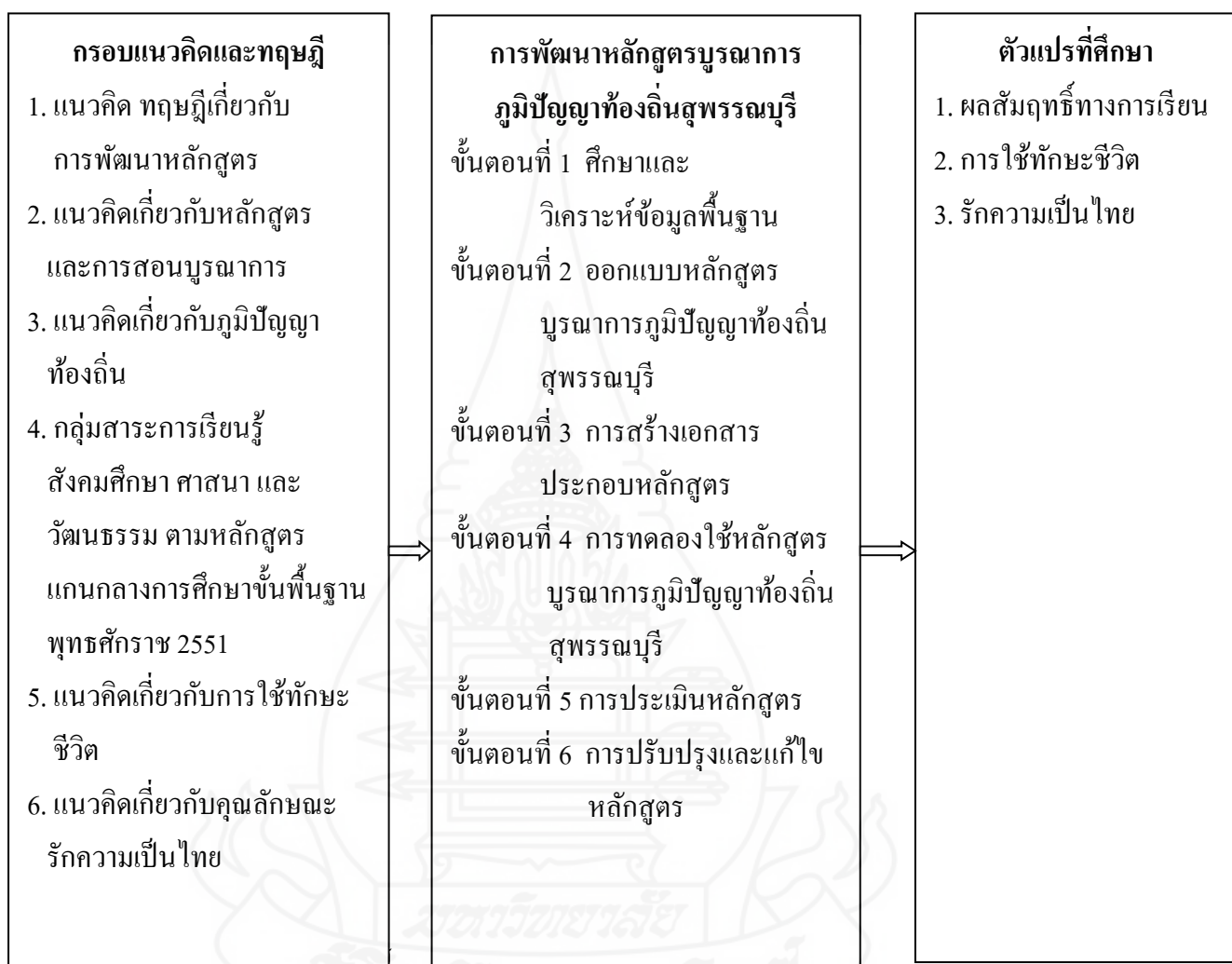
2.1 พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร ทฤษฎี แนวความคิด กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

5. ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองหลักสูตร** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ได้แก่โรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 109 คน

5.2.2 **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาผลการใช้หลักสูตร** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 41 คน โดยตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

5.3 เนื้อหาการวิจัย

เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีจากความต้องการของชุมชนและผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

5.4.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ การใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

5.5 **ระยะเวลาในการทดลอง** ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลา 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาที่ทดลอง จำนวน 40 ชั่วโมง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **การพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง การสร้างมวลประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามหลักสูตร

6.2 **หลักสูตรบูรณาการ** หมายถึง มวลประสบการณ์การเรียนรู้ ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์ เน้นองค์รวมการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

6.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี หมายถึง มวลประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะประสบการณ์ของกลุ่มคนในท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีที่ชุมชนและผู้เรียน ต้องการให้นำมาจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่น พื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรม ด้านศิลปะและ หัตถกรรม

6.4 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี หมายถึง การสร้าง มวลประสบการณ์การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย มีองค์ประกอบหลักสูตร 8 ประการ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาสาระและประสบการณ์ โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

6.5 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี หมายถึง การสะท้อน ความสามารถในการเรียนรู้จากการใช้หลักสูตร 3 ด้าน จากการประเมินผู้เรียน คือ

6.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6.5.2 การใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการนำกระบวนการ วิธีการ ต่างๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้ได้ ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถทำงาน และอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริม ความสัมพันธ์ อันคืออย่างมีความสุข ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ

- 1) นำกระบวนการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่หลากหลายไป ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่าง ต่อเนื่อง
- 3) ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างมีความสุข

4) จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง

เหมาะสม

5) ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมในจังหวัด

สุพรรณบุรี

6) หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

6.5.3 รักความเป็นไทย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็น

คุณค่าชื่นชม กตัญญูกตเวที และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ประกอบด้วยพฤติกรรม 4 ด้าน คือ

1) ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีและ

กตัญญูกตเวที

2) ร่วมกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี และปฏิบัติตนอย่าง

เหมาะสม

3) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัด

สุพรรณบุรี

4) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีไปใช้ในการดำเนินชีวิต

7. ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

7.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับใช้ใน โรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี

7.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

7.3 ครูผู้สอนใช้แนวทางการสอนโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้จัดการเรียนการสอน

7.4 เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.1 ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.2 การพัฒนาหลักสูตร
2. หลักสูตรบูรณาการ
  - 2.1 ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ
  - 2.2 ความสำคัญของหลักสูตรบูรณาการ
  - 2.3 รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการ
3. การสอนแบบบูรณาการ
  - 3.1 ความหมายของการสอนแบบบูรณาการ
  - 3.2 ความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ
  - 3.3 ขั้นตอนการสอนแบบบูรณาการ
  - 3.4 ข้อจำกัดการสอนแบบบูรณาการ
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.2 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.3 ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.4 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 4.5 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
  - 4.6 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
5. หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. การใช้ทักษะชีวิต

7. รักความเป็นไทย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร หรือ “Curriculum” มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตร เพื่อการจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัย ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบของหลักสูตร

1.1.1 ความหมายของหลักสูตร

Beauchamp (1981 PP.61-62); Smith, Stanley & Shores (1957P, 3) ; Taba (1962, PP. 133 -134) ; Saylor, Alexander & Lewis (1981, p.6) ; Posner (1995, PP. 4-7); Oliva, (2009, p.127) ได้นิยามความหมายของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือแผนลำดับของการเรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นโปรแกรม ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้มีประสบการณ์ โดยกำหนดขอบเขตและมีลำดับของผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ไว้ในรูปของวัตถุประสงค์ ส่วนกาญจนา คุณารักษ์ (2535 น. 1-4); พีระพรรณ ทองสุนย์ (2556, น. 60); มารุต พัฒนาผล (2554, น. 1); มาเรียม นิลพันธุ์ (2543, น. 6); ยุพาวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2555, น. 16); ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 175) ; วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538 น.46) นิยามหลักสูตรไว้พอสรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นมวลประสบการณ์ที่จัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Knowledge) ทักษะพิสัย (Psychomotor) และจิตพิสัย (Attitude) บนพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เข้าไปในทิศทางที่ต้องการ

ความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษากล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าหลักสูตร เป็นมวลประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น โดยกำหนดขอบเขต และมีลำดับของผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ที่คาดหวังเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติให้กับผู้เรียน

1.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญสำหรับสถานศึกษาในเตรียมการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ อันเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและสังคม ฆนัท ธาตุทอง (2552, น. ก: 9); ชาวลิต ชูกำแพง (2551, น. 28-30); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552, น.28) และสุทธรณ ศรีสวัสดิ์ (2551, น. 58-59); มาเรียม นิลพันธุ์ (2543, น. 6) ; และยุพาวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2555, น.17) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรไว้โดยสรุป ดังนี้

- 1) หลักสูตรเป็นแผนลำดับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนา
- 2) หลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ
- 3) หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทางการจัดมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนพัฒนาตามความมุ่งหมายของสถานศึกษา
- 4) หลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรด้านการศึกษาที่ต้องนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน
- 5) หลักสูตรเป็นเครื่องมือจัดการศึกษาของประเทศ ที่กำหนดรายละเอียดและบทบาทการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษา
- 6) หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนไปตามเป้าหมายของประเทศ
- 7) หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำกับทิศทางและตรวจสอบคุณภาพทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 8) หลักสูตรเป็นเครื่องบ่งชี้แนวโน้มการจัดการศึกษาของประเทศและบ่งชี้การพัฒนาและความเจริญเติบโตของประเทศซึ่งประเมินได้จากคุณภาพการจัดการศึกษา

จากแนวคิดเรื่องความสำคัญของหลักสูตร สรุปได้ว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ บุคลากรทางการศึกษาใช้หลักสูตรเป็นแนวทางจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือกำกับทิศทางและตรวจสอบคุณภาพทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้แนวโน้มความเจริญของประเทศ

1.1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสำคัญมาก การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรจึงต้องมียุทธศาสตร์สำคัญที่ชัดเจน ครอบคลุมกระบวนการที่จะนำไปใช้การออกแบบการสอน การจัดเนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งการประเมินผล นักการศึกษาได้แก่ ฆนัท ธาตุทอง

(2552, น. ก: 13);เชษฐ ศิริสวัสดิ์ (2550, น.15);สุริยา กำธร (2553); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551, น.45) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552);เสาวลักษณ์ روما (2551, น.19); Parinda Limpanont (2011, pp.41-43); Sinclair-Bell (1993, pp.131-133); Tyler (2011, PP.110-125) ;Taba (1962, PP. 424-425) แสดงลำดับการจัดประสบการณ์ของสถานศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรคล้ายกัน โดยภาพรวมมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) หลักการของหลักสูตรเป็นส่วนที่ระบุถึงข้อมูลในประเด็นจุดประสงค์ การพัฒนาหลักสูตร สิ่งที่จะพัฒนาโดยระบุไว้ในลักษณะกว้างๆ บอกความมุ่งหมายของหลักสูตร หรือความคาดหวังของหลักสูตร ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หลักการของหลักสูตร เป็นเครื่อง กำหนดทิศทางและขอบเขตในการจัดให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

2) คำอธิบายรายวิชา ระบุเนื้อหาสาระ ลำดับการจัดประสบการณ์ วิธีการ วัตถุประสงค์ และการประเมินผล ที่ใช้เป็นกรอบการพัฒนาการของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คำอธิบายรายวิชาต้องสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

3) เป้าหมายของหลักสูตรระบุผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย (Knowledge) ทักษะพิสัย (Psychomotor) และจิตพิสัย (Attitude) โดยกำหนดไว้กว้าง ๆ

4) โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม รูปแบบการจัดการเรียนรู้และค่านำหนัก เวลาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกันในหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละหน่วย

5) เนื้อหาประกอบด้วย สาระความรู้ที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

6) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือแนวทางการดำเนินการสอนจากการวิเคราะห์หลักสูตรสู่การสอน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และ โครงสร้าง ของหลักสูตรการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงประกอบด้วยแนวทางจัดการเรียนการสอน เอกสารและวัสดุการสอนประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการ จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ประเภทของสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้แก่ สื่อการเรียนประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อการเรียน

ประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรากฏ์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หรือวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติเป็นต้น

8) การวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบของหลักสูตรที่ระบุถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและเครื่องมือที่เกี่ยวกับการทราบผลการพัฒนาการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนอย่างไร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงสะท้อนคุณภาพของหลักสูตร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ (1) หลักการของหลักสูตร (2) เป้าหมายของหลักสูตร (3) คำอธิบายรายวิชา (4) โครงสร้างหลักสูตร (5) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (6) กิจกรรมการเรียนการสอน (7) สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และ(8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบหลักสูตรดังกล่าวไปกำหนดเป็นองค์ประกอบหลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 การพัฒนาหลักสูตร

1.2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาการและเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรมี 2 ลักษณะ คือการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิม และการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น กรมวิชาการ (2543, น. 33) ; กิตติคุณ รุ่งเรือง (2545, น.146); ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2549, น. 53); วิชัย วงศ์สุวรรณ (2555, น. 18) ;วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2554, น. 1) ; Good (1973, p. 57); Clark (1997 pp. 395-396) ; citing Clark & Kaplan, 1981) Taba (1962, p.454) ; Tyler (1949, p1) ;Saylor; & Alexander (1981, p. 7) ; Oliva (2009, p. 26) การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรโดยสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์ กำหนดเป้าหมายผู้เรียนมีพฤติกรรมใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

1.2.2 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้วิจัยศึกษาสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และของนักการศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

ไทเลอร์ (Tyler, 1950, p.1) มีแนวคิดในการวาง โครงร่างหลักสูตร ที่ใช้วิธี Means – Ends Approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรที่เรียกว่า “หลักสูตรของไทเลอร์” (Tyler’s rationals) มีหลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนที่เน้นการตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ คือ มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาว่าอะไรบ้าง เป็นส่วนที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนด ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการศึกษา อะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แล้วจะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา, 2540, น.8)

2) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของทาบ

ทาบ (Taba, 1962, p. 12) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ที่เรียกว่า “Grass roots approach” หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบ มี 7 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนได้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการ (diagnosis of needs) เป็นการระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทสังคม

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (formulation of objectives) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยการนำข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 มากำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุผล

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา (selection of contents) เป็นการคัดเลือกรายวิชา หรือเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม ตลอดจนจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุเป็นแนวทางในการคัดเลือกเนื้อหา เพื่อให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

ขั้นที่ 4 การจัดลำดับเนื้อหา (organization of contents) เป็นการนำรายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้สำหรับการพัฒนาหลักสูตรมาวิเคราะห์จัดลำดับความต่อเนื่อง

สัมพันธ์ของรายวิชาและเนื้อหาสาระ ตลอดจนเรียงลำดับความยากง่ายตามธรรมชาติของเนื้อหา โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of learning experiences) เป็นการคัดเลือกกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยประสบการณ์การเรียนรู้ที่เลือกนั้นต้องสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งมีความเหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชาหรือเนื้อหาสาระ และวุฒิภาวะของผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดลำดับประสบการณ์เรียนรู้ (organization of learning experiences) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การประเมินผลและกำหนดวิธีการประเมินผล (evaluation and means of evaluation) เป็นการกำหนดเครื่องมือการวัดและประเมินผล ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน และคุณภาพของหลักสูตรที่แท้จริง โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผล

3) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ เซยเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander & Lawis, 1981 , PP. 28-39) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต (Goals, objectives and domains) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขอบเขต ได้แก่ 1) การพัฒนาการส่วนบุคคล (Personal development) การสมรรถภาพทางสังคม (Social competence) 3) ทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continued learning skills) และ 4) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Spacialization) นอกจากนี้ยังมีขอบเขตอื่น ๆ ที่อาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของสังคม

(2) วางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกแล้ว เป็นต้น หลังจากการตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้ว

(3) ประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) โดยเลือกวิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative evaluation) และการประเมินผลรวมทั้งหมด (Summative evaluation) ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

4) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552, น.57) ได้ให้แนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน พอสรุปได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการพัฒนาหลักสูตร โดยการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบันที่ได้จากการศึกษา ด้วยการปรึกษาขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างหลักสูตร โดยการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือในแต่ละรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานศึกษา เพื่อกำหนดการนำหลักสูตรใหม่ หากพบข้อบกพร่องระหว่างการทดลองสถานศึกษานำร่องการนำหลักสูตรนำไปดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา และในห้องเรียน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาเป็นสำคัญ

5) แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ สัจด์ อุทรานันท์

สัจด์ อุทรานันท์ (2532, น. 31-35) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ แต่โดยทั่วไปแล้วความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ดังนั้นจึงพบว่า ในการพัฒนาหลักสูตรเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการร่างหลักสูตร ซึ่งในส่วนของการดำเนินการร่างหลักสูตรนี้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพของสังคม การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหาสาระ และการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้ว และเมื่อได้ร่างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว เป็นขั้นของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลที่ได้จากหลักสูตร และในขั้นตอนสุดท้ายของการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรจากกระบวนการต่าง ๆ

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาดังกล่าว พบว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนแตกต่างกันบ้าง แต่ในภาพรวม การพัฒนาหลักสูตร มีการดำเนินการเป็นลำดับขั้น จากการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรของผู้เกี่ยวข้อง กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลังการใช้ หลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิดในการพัฒนา หลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2552, น.57) และทาบ (Taba, 1962, p. 12) โดยได้กำหนดการพัฒนา หลักสูตร เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิ ปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับนักเรียน จำนวน 4 โรงเรียน ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร และขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร

2. หลักสูตรบูรณาการ

2.1 ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้น มีเอกลักษณ์ ใหม่ และตอบจุดประสงค์เดิม การบูรณาการหลักสูตรเป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม คือ การเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างสาขาต่างๆ ที่นำเนื้อหาความรู้มาสัมพันธ์ที่จุดเดียว โดยนำ เนื้อหาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และเสริมสร้างผู้เรียนให้เรียนรู้ เพื่อการนำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่ดีสัมพันธ์กับวิถี การดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายและน่าสนใจ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี วิทยาการและเศรษฐกิจทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม (กฤษณ์ จันทัพ, 2553, น. 11; ชำรง บัวศรี, 2542, น. 200 – 201; วิวรรณ จันทร์เทพย์, 2553, น. 133, 155 Bean J.(1991); Oliva, 1992, p. 47; Susskind, 1994 p. 325; Thompsom, 1995, p. 41; Vars, 1991, p. 4)

2.2 ความสำคัญของหลักสูตรบูรณาการ

หลักสูตรบูรณาการเน้นการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในลักษณะองค์รวม เชื่อมโยงเนื้อหาสาระต่างๆ ในหลักสูตรเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาอย่างลุ่มลึก เน้นการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาหลักการหรือแนวคิดสรุป (Generalization) ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาระบวนการคิดโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ การคิดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นไปของโลก เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อีริกสัน Erickson (1995, p. 100) ความสำคัญของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดของนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ (กฤษณ์ จันทัพ, 2553, น. 46; ทิศนา แคมมณี, 2548, น.146 – 147; ชำรง บัวศรี, 2542, น. 202 – 203; สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์, 2546, น. 25-30; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, น. 2)

1. หลักสูตรบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้จากสังคมและสภาพการดำเนินชีวิตประจำวันนักเรียนก็จะสามารถคิดและใช้ประสบการณ์จากการฝึกแก้ปัญหาได้
2. หลักสูตรบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
3. หลักสูตรบูรณาการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างวิชาจากเรื่องที่เรียนสู่ชีวิตจริง ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน
4. หลักสูตรบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้แบบองค์รวม
5. หลักสูตรบูรณาการลดความซ้ำซ้อนการเรียนเนื้อหาสาระ
6. หลักสูตรบูรณาการมีความสอดคล้องกับโรงเรียนและชุมชน

นอกจากนี้ หลักสูตรบูรณาการที่พัฒนาให้สัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดความคิด ใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนกับสิ่งแวดล้อม ให้โอกาสนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน เกิดการเรียนรู้ตามความคาดหวังเฉพาะของแต่ละเนื้อหาวิชา ความรอบรู้ในทักษะต่าง ๆ ความสร้างสรรค์ในผลงานที่เกิดขึ้น การพัฒนาเจตคติและความประทับใจในตนเองและบุคคลอื่น รวมทั้งการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ (Clark and Agne, 1997, pp. 395-396; Wither, 2000 น. 217)

การศึกษาความสำคัญของหลักสูตรบูรณาการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรบูรณาการ ช่วยลดความซ้ำซ้อนการเรียนเนื้อหาสาระ หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการมีสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมผู้เรียนเห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน จึงสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงได้

2.3 รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการ

รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการตามแนวของนักการศึกษาที่ผู้วิจัยศึกษาเพื่อนำไปตั้งเคราะห์หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

2.3.1 รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการตามแนวคิดของ Frazee & Rudnitski & Rudnitski, 1995, PP. 137 – 141; Jacobs, 1991, p. 13 – 24) มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1) แบบวิทยาการพื้นฐาน (Discipline-based) เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง โดยเฉพาะภายนอกโรงเรียน นักเรียนจะต้องพบกับปัญหาหลากหลาย ทั้ง สังคม การเมือง เศรษฐกิจ มิติทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ / ความคิดรวบยอดขั้นพื้นฐาน (conceptions of literacy) การสอนแบบนี้จึงเป็นแบบที่ครูเพียงคนเดียวสอนเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นๆ ด้วย แก่นักเรียนโดยอาศัยหนังสืออ้างอิงและแหล่งความรู้ต่างๆ

2) แบบคู่ขนาน (Parallel) เป็นการสอน 2 วิชา ที่มีหัวเรื่อง (theme) เดียวกัน แต่การสอนแบบนี้ปัญหาที่พบ คือ ระดับของการบูรณาการจะไม่ลงลึกมากและจะไม่ใช่เป็นการโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลากหลายวิชา

3) แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) เป็นการบูรณาการหลักสูตรโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลากหลายวิชาที่มีหัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน ซึ่งครูแต่ละคนจะสอนวิชาต่างกัน แต่มีการวางแผนเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างวิชาด้วยกัน เป็นการสอนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดกลางที่ครูจะได้มีประสบการณ์การสอนเป็นทีม การบูรณาการแบบนี้มีข้อดีคือทำให้ครูที่สอนแต่ละวิชาได้มีความรู้หลากหลายในวิชาอื่นด้วย ซึ่งจะต้องสอนเชื่อมโยงกัน ทำให้ครูแต่ละคนกลายเป็นผู้รู้จากการอ่านหนังสือต่างวิชาในหัวข้อเรื่องเดียวกัน เช่น ครูวิทยาศาสตร์ ครูสังคม ครูดนตรี ต่างต้องอ่านหนังสือทั้ง 3 วิชา เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในหัวเรื่องเดียวกัน

4) แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เป็นการสอนที่ครูแต่ละคนต่างสอนวิชาของตนเอง ครูไม่ได้ออกแบบให้นักเรียนทำงานร่วมกันระหว่างต่างวิชา แต่จะมีการสอนแบบบูรณาการเฉพาะที่มีระบุไว้ในแต่ละวิชาเท่านั้น (Concurrence in time) ทุกๆ ที่วิชาที่ต่างกันนี้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันอยู่ จึงเป็นการสอนแบบที่ระดับการบูรณาการจะไม่ลึก เพราะครูแต่ละคนในต่างวิชาไม่ได้มีการแบ่งการทำกิจกรรมของนักเรียนด้วยกัน เพียงแต่ให้เวลาแล้วมอบหมายงานหรือปัญหาให้นักเรียนไปดำเนินการกันเอง

5) แบบบูรณาการ (Integrated) เป็นการบูรณาการทั้งความคิดรวบยอด (Concept) / ทักษะ (Skill) / ความสัมพันธ์ทางจิต (Affective relationships) / เจตคติและความเชื่อ

(Attitudes and beliefs) และ เนื้อหา (Content) ทำให้เป็นการสอนที่ต้องอาศัยหลากหลายวิธี ที่สามารถเป็นไปได้ นักเรียนสามารถเลือกที่จะฝึกในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ นั่นคือนักเรียนสามารถจะเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างอิสระ

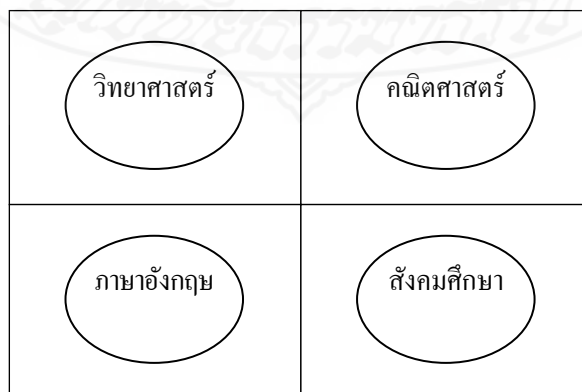
2.3.2 รูปแบบของหลักสูตรบูรณาการ (Models of Integrated Curriculum) ของ Fogarty ประกอบด้วย 10 รูปแบบ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (Fogarty, 1991, PP. 61-65)

1) กลุ่มที่หนึ่ง : การบูรณาการภายในสาขาวิชาเดียวกัน (Within single disciplines) การบูรณาการภายในสาขาวิชาเดียวกัน แบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ

(1) รูปแบบที่แยกออกจากกันเป็นส่วน (Fragmented Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบดั้งเดิม เป็นการมองหลักสูตรแบบกล้อง Periscope ที่ใช้ในเรือดำน้ำ คือ มองเป็นวิชาเดี่ยวๆ แยกเป็นรายวิชาในลักษณะเฉพาะตัวของมันเอง เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคมศึกษา โดยมีความคิดที่ว่า ผู้เรียนจะเรียนจบในแต่ละวิชาเลย ไม่จำเป็นต้องนำความรู้ที่ได้ไปบูรณาการกับวิชาอื่นๆ แม้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกันในด้านความคิดรวบยอด ทักษะ ทศนคติ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษากล่าวถึงหลักสูตรที่แยกเป็นวิชาไว้ว่า คณิตศาสตร์ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ วิชาหนึ่งๆ เป็นเรื่องที่เรียนแล้วไม่จำเป็นต้องเรียนอีก ซึ่งคล้ายกับการนิคัวชัน

หลักสูตรรูปแบบนี้มีข้อดีคือ ความลึกและความกว้างในเนื้อหาวิชาจะมีมาก ครูสามารถเลือกเนื้อหาที่สำคัญๆ มาสอน โดยการจัดลำดับความสำคัญจากการกลั่นกรองเนื้อหาซึ่งเป็นขั้นแรกที่สำคัญมากในการสอน นอกจากนี้ รูปแบบนี้ยังเหมาะกับโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก และเปิดสอนหลายหลักสูตร หลายสาขาวิชา เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 รูปแบบที่แยกออกจากกันเป็นส่วน (The Fragmented Model)

(2) รูปแบบเชื่อมโยง (Connected Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีการบูรณาการภายในวิชาของตนเอง เป็นการมองหลักสูตรผ่านกล้องโอเปรา (Opera glass) ที่ใช้คู่อุปกรณ์ เพื่อให้เห็นอย่างใกล้ชิด ในรายละเอียด และการเชื่อมโยงระหว่างกันในหนึ่งสาขาวิชา ขณะที่แต่ละวิชาแยกออกจากกัน นั่นคือ ครูจะสอนแต่ละวิชาแยกจากกัน แต่จะเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าหากัน รูปแบบนี้จะมุ่งเน้นไปที่ การเชื่อมโยงแบบแอบแฝงหรือเป็นนัยๆ ภายในขอบเขตของแต่ละวิชา โดยจะเชื่อมโยงหัวข้อ (Topic) ทักษะ (Skill) เจตคติ (Attitude) และความคิดรวบยอด (Concept) ไปยังเรื่องต่อไป คือ เชื่อมโยงงานในแต่ละวัน หรือแม้กระทั่งแนวคิดในแต่ละภาคเรียน เช่น ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาครูที่สอนวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก อาจจะสอนเชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ (Unit) ของวิชาธรณีวิทยากับวิชาดาราศาสตร์ในเรื่องของวิวัฒนาการทางธรรมชาติได้ ความคล้ายคลึงกันระหว่างสองหน่วยการเรียนรู้จะเป็นผู้จัดระบบให้นักเรียนขณะที่เรียน ครูจะช่วยนักเรียนโดยการสร้างการเชื่อมระหว่างขอบเขตเนื้อหาวิชา

ข้อดีของรูปแบบนี้ ทำให้ครูมีความมั่นใจในการที่จะเชื่อมโยงเนื้อหาภายในวิชาตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการบูรณาการ ในส่วนของผู้เรียนเองก็เริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละความคิดรวบยอด หรือแต่ละทักษะส่งผลให้ผู้เรียนได้รวบรวมความคิดและเชื่อมโยงความรู้ภายในแต่ละวิชาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ในวิชาคณิตศาสตร์ สามารถสอนระบบเศษส่วนและการเงิน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงความคิดเรื่องระบบทศนิยมได้ ดังภาพที่ 2.2

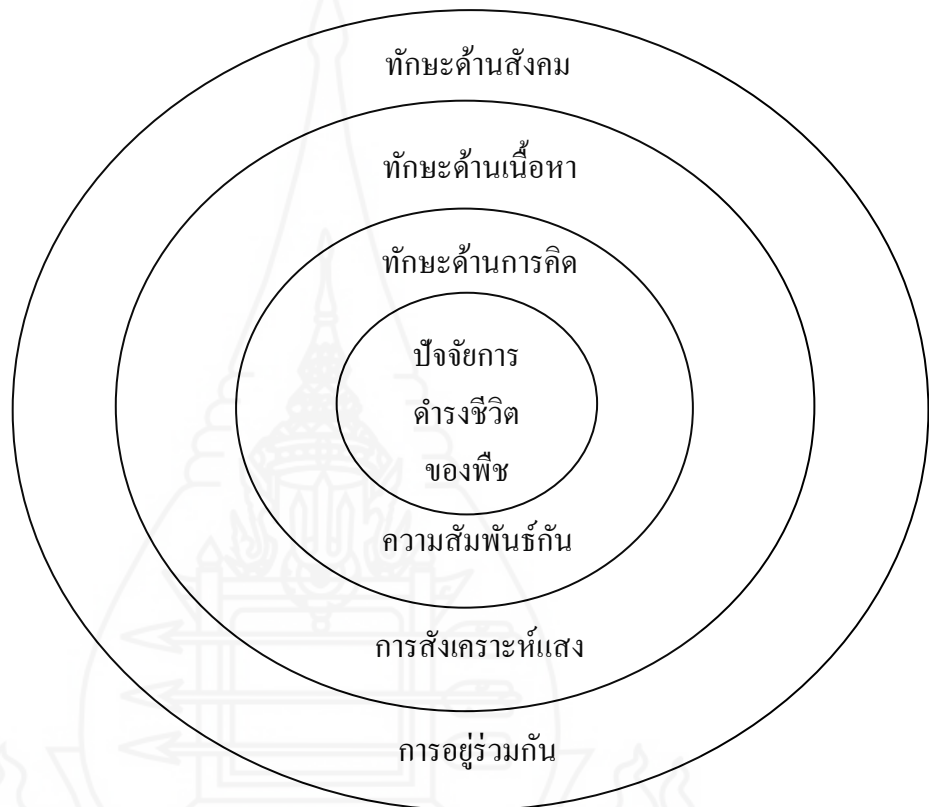
ภาพที่ 2.2 รูปแบบเชื่อมโยง (Connected Model)

(3) รูปแบบที่ซ้อนกัน (Nested Model)

รูปแบบนี้เป็นการบูรณาการที่มองหลักสูตรในลักษณะกล้องสามมิติ (Three – dimensional glasses) คือ มุ่งเป้าหมายที่มีมิติต่างๆ ของบทเรียน ผสมผสานวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลายอย่างเข้าด้วยกัน โดยเน้นทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านการคิด (Thinking skills) ทักษะด้านสังคม (Social skills) และทักษะด้านเนื้อหา (Content-specific skill) เป็นเป้าหมายในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้หรือเนื้อหาวิชา ครูต้องเป็นผู้ที่คาดเดาเก่ง (Predictable) ว่าเนื้อหาหรือองค์

ความรู้ใดที่นักเรียนสนใจและควรรู้ โดยผ่านการซักถามหรือการสังเกต เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การบูรณาการรูปแบบนี้อาจมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะเป้าหมายของการเรียนรู้มีหลายอย่าง อาจทำให้ผู้เรียนสับสนถ้าหากการจัดการไม่ดี ส่วนข้อดีของรูปแบบนี้ คือเป็นการรวมหรือซ้อนทับกันแบบธรรมชาติและกิจกรรมการเรียนรู้หนึ่งอย่างก็ก่อให้เกิดถึง 3 ทักษะ การกำหนดหัวข้อหรือกิจกรรมก็จะง่ายขึ้น ถ้ายึดทักษะทั้ง 3 เป็นตัวเชื่อมในการบูรณาการ

ภาพที่ 2.3 รูปแบบที่ซ้อนกัน (Nested Model)

2) กลุ่มที่สอง : การบูรณาการระหว่างต่างสาขาวิชา (Across several disciplines)

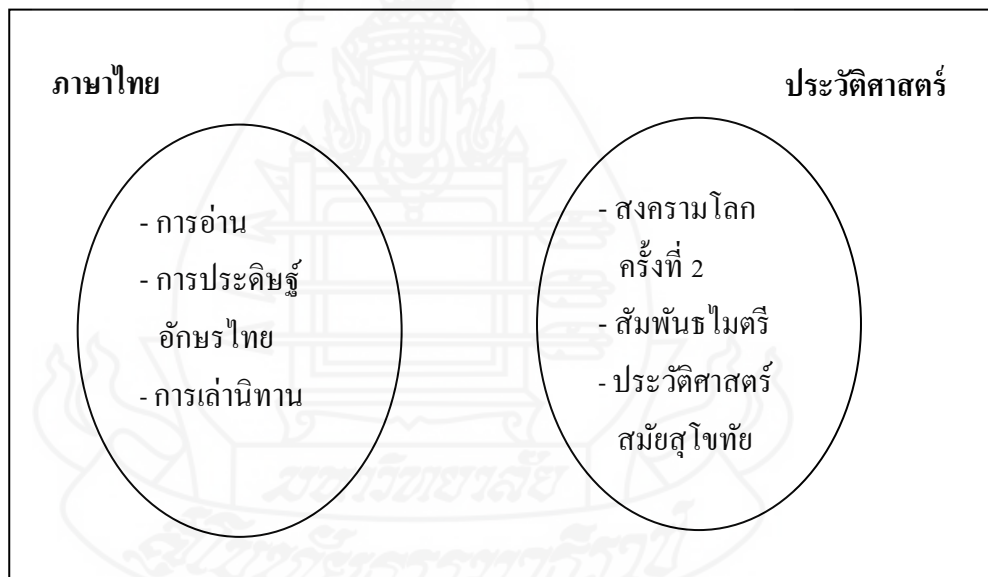
การบูรณาการระหว่างต่างสาขาวิชา ประกอบด้วย 5 รูปแบบ คือ

(1) รูปแบบการเรียงลำดับ (Sequenced Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มองหลักสูตรผ่านแว่นสายตา (Eyeglasses) คือ เลนส์จะแยกจากกันแต่จะถูกเชื่อมโยงในกรอบเดียวกัน นั่นคือเป็นรูปแบบการบูรณาการที่ยึดหน่วยการเรียนรู้ที่มีแนวคิดหรือเนื้อหาใกล้เคียงกัน นำมาสอนในช่วงเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

แต่ละวิชาที่จะจัดสอนไปตามแผนการสอนของตน ครูจะยึดการสอนตามรายบทที่กำหนดโดยตำราไม่ได้ หมายความว่า ครูต้องจัดสอนเนื้อหาโดยให้สอดคล้องและคู่ขนานไปกับรายวิชาที่ถูกนำมาบูรณาการเข้าด้วยกันเป็นหลัก ดังนั้น ครูจะนำเอาหัวข้อเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ในหลายวิชาที่มีความเกี่ยวพันกัน มาเทียบเคียงกันเพื่อบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยสอนเรียงลำดับในหลายคาบต่อกัน เช่น ครูสอนประวัติศาสตร์และครูสอนวรรณคดีนำเนื้อหาวิชาที่เกิดขึ้นในยุคเดียวกันมาสอนในเวลาเดียวกันหรือหลายคาบ ให้มองเห็นภาพรวมของวิชาเหล่านี้ในแต่ละสมัยว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร หรือในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนสามารถสังเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับตลาดหุ้นในวิชาคณิตศาสตร์ พร้อมกับศึกษาเรื่องช่วงเศรษฐกิจตกต่ำในวิชาประวัติศาสตร์ได้

ข้อจำกัดของการบูรณาการการสอนรูปแบบนี้ คือ เวลาที่จะใช้ในการวางแผนร่วมกัน และตารางสอนต้องมีการยืดหยุ่นพอสมควร แต่ข้อดีของรูปแบบนี้ คือ เหมาะสมกับชั้นเรียนที่ครูคนเดียวสอนหลายวิชา นอกจากนี้ยังมีความคล่องตัวและง่ายในการที่จะบูรณาการข้ามสาขาวิชา ภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการเรียงลำดับ (Sequenced Model)

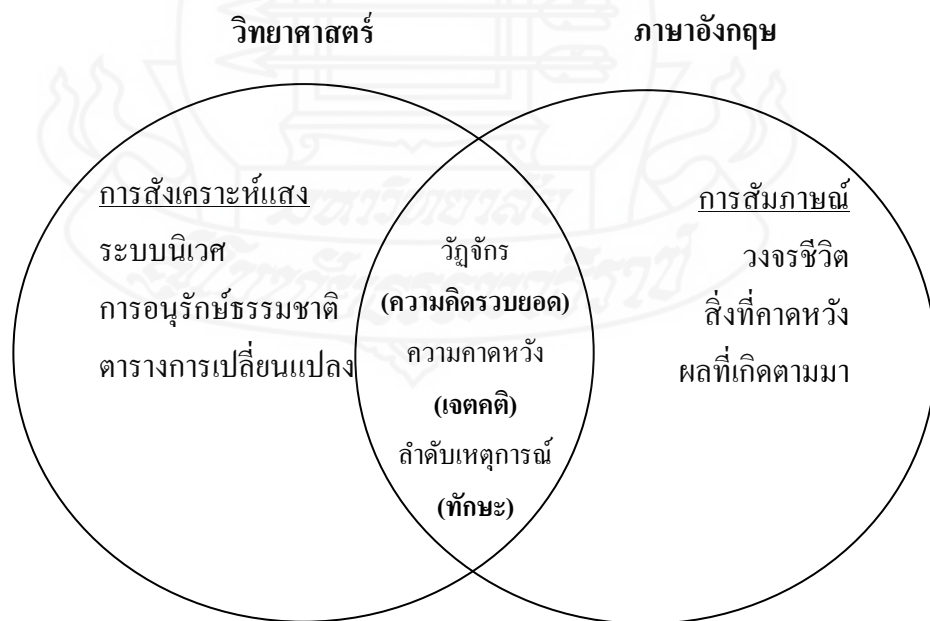
(2) รูปแบบการมีส่วนร่วม (Shared Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบการบูรณาการที่มองหลักสูตรผ่านกล้องส่องทางไกลสองเลนส์ (Binoculars) เป็นการนำวิชาการง่ายๆ สองวิชาเข้ามารวมกันในภาพซึ่งชัดเจนเป็นรูปเดียวกัน โดยการยึดความคิดรวบยอด (Concept) ทักษะ (Skill) และเจตคติ

(Attitude) เป็นตัวเชื่อม 2 วิชาเข้าด้วยกัน นั่นคือ ครูจะนำเอาหัวเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวพันกันในวิชาที่ต่างกันมาสอนร่วมกัน เช่น ครูวิทยาศาสตร์และครูคณิตศาสตร์สอนเรื่อง การเก็บรวบรวมข้อมูล การทำตาราง กราฟ และอื่นๆ มาสอนร่วมกัน ฉะนั้นการบูรณาการรูปแบบนี้ ครูแต่ละคนจะต้องมาวางแผนร่วมกัน โดยการหาความคิดรวบยอด ทักษะ และเจตคติ ในวิชาตนเองเพื่อเปรียบเทียบกับอีกวิชาว่ามีส่วนที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจจะดูได้จากเนื้อหาแล้วมาวางแผนการสอนร่วมกัน โดยครูทั้ง 2 วิชา ต้องดำเนินการสอนตามลำดับที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง ของกิจกรรมการเรียนรู้

การบูรณาการรูปแบบนี้แตกต่างจากการบูรณาการเรียงลำดับที่จะต้องจัดสอนในช่วงเวลาเดียวกันเมื่อมีเนื้อหาที่เหมือนกัน ส่วนเนื้อหาที่ต่างกันแต่ละวิชาจะต่างคนต่างสอน แต่สำหรับการบูรณาการแบบการมีส่วนร่วม ครูทั้งสองต้องสอนไปพร้อมๆ กัน โดยยึดลำดับเนื้อหาเป็นหลักกว่าเนื้อหาหรือกิจกรรมใดควรนำมาสอนก่อน และเนื้อหานั้นๆ ควรเป็นบทบาทของครูคนไหน ซึ่งการสอนในลักษณะนี้จะทำให้เด็กได้บูรณาการความรู้จากบทเรียนในรายวิชาหนึ่งไปยังอีกวิชาหนึ่ง และรูปแบบเบื้องต้นของหลักสูตรที่มีส่วนร่วมกันอาจจะทำให้เกิดการสร้างรูปแบบที่มีการวางแผนอย่างได้

มาตรฐาน พร้อมเพรียง และเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างรูปแบบการมีส่วนร่วมดังภาพประกอบ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม

(3) รูปแบบการโยง (Webbed Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มองหลักสูตรผ่านกล้องจุลทรรศน์ (Telescope) ซึ่งเป็นการมองภาพกว้างของหนึ่งหัวเรื่อง (Theme) แต่จะดูถึงรายละเอียดองค์ประกอบต่างๆ ที่โยงใยกันอยู่ในหัวเรื่องนั้น นั่นคือ ครูผู้สอนวิชาต่างๆ ที่ต้องการสอนโดยบูรณาการเข้าด้วยกัน ก็จะเริ่มต้นด้วยการเลือกหัวเรื่องที่อยู่ในความสนใจมากที่สุด หลังจากนั้นก็จะกำหนดเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับหัวเรื่องที่ตั้งไว้แล้ว ครูแต่ละคนก็จะทำการสอนให้โยงใยเกี่ยวข้องกับหัวเรื่องนั้น ในเรื่องของความคิดรวบยอด (Concepts) หัวข้อ (Topics) และ แนวความคิด (Ideas) อย่างเป็นระบบ

การบูรณาการรูปแบบนี้ค่อนข้างจะมีปัญหาในเรื่องของการกำหนดหัวเรื่องที่น่าสนใจ และจะต้องทันสมัยรูปแบบการจัดกิจกรรมมีความจำเป็นต่อการจัดหลักสูตรแบบนี้มาก เพราะกิจกรรมจะเป็นตัวนำให้นักเรียนได้เกิดทักษะตามที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับหัวเรื่องที่ตั้งไว้ นอกจากนี้การสอนตามรูปแบบนี้ต้องสอนเป็นทีม จึงใช้เวลามากในการดำเนินการร่วมกัน เช่น สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ นำไปสู่การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ เรื่องการสร้างเครื่องจักรกลอย่างง่าย นำไปสู่การอ่าน-เขียนเกี่ยวกับนักประดิษฐ์ ในการศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์ นำไปสู่การออกแบบการเขียนภาพเกี่ยวกับเครื่องจักรกลในการศึกษาด้านศิลปะ และนำไปสู่การสร้างแผนภูมิสายงาน (Flow chart) ในชั้นเรียนเกี่ยวกับการศึกษาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 รูปแบบการโยง (Webbed Model)

(4) รูปแบบการร้อยด้าย (Threaded Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบการบูรณาการที่มองหลักสูตรผ่านแว่นขยาย (Magnifying glass) นั่นคือ ขยายความคิดให้ใหญ่ขึ้น โดยการใช้ทักษะเป็นตัวกำหนดเนื้อหา เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งหมดในสาขาวิชาต่างๆ ที่จะนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน หลักสูตรแม่บท (Metacurricular) รูปแบบนี้จะเป็นการร้อยโยงทักษะด้านความคิด ทักษะด้านสังคม ทักษะการเรียนรู้ การจัดการ เทคโนโลยี และวิธีการทางสติปัญญาในการเรียนรู้วิชาต่างๆ เช่น “การพยากรณ์” เป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการประเมินทางคณิตศาสตร์ การทำนายเหตุการณ์ปัจจุบัน การคาดการณ์แบบนวนิยายและการตั้งสมมติฐานในการทดลองวิทยาศาสตร์

ข้อดีของรูปแบบนี้ คือ สามารถโยงหรือบูรณาการได้ทีเดียวหลายๆ วิชาเพียงแค่เลือกทักษะและกำหนดเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ที่จะนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน สามารถตั้งเป้ากลุ่มทักษะด้านความคิด โดยจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาที่มีอยู่แล้ว เมื่อทักษะด้านความคิดและทักษะทางสังคมได้ถูกเกี่ยวร้อยในเนื้อหา ตัวอย่างของการ บูรณาการรูปแบบนี้ดังภาพที่ 2.7

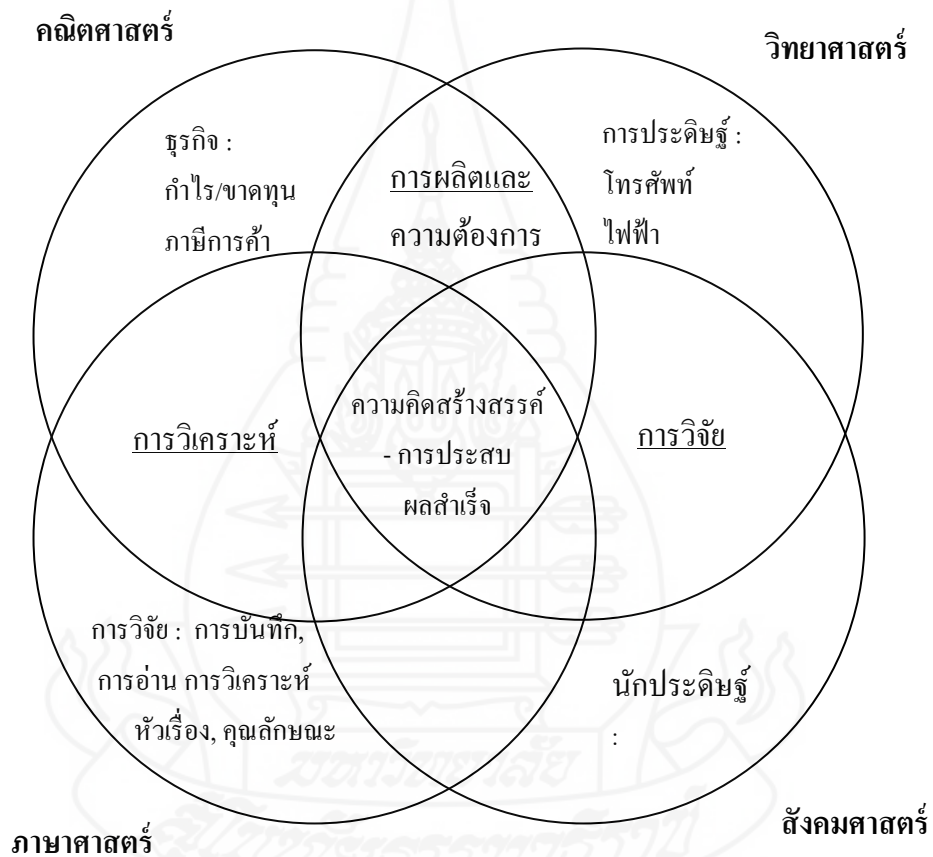
ภาพที่ 2.7 รูปแบบการร้อยด้าย (Threaded Model)

(5) รูปแบบการบูรณาการ (Integrated Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบการบูรณาการที่มองหลักสูตรผ่านกล้อง Kaleidoscope คือ มีการเปลี่ยนแฉ่งมุมไปเรื่อยๆ มีความหลากหลาย หัวข้อเรื่องทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์กันจะถูกจัดเรียงไปเรื่อยๆ โดยการซ้อนทับกันของความคิดรวบยอด รูปแบบที่ปรากฏและการออกแบบ รูปแบบนี้เป็นวิธีที่มีการบูรณาการข้ามสาขาวิชา ซึ่งจะหลอมรวมสาขาวิชาหลักๆ

4 วิชา โดยการซ้อนทับกันในเรื่องทักษะ ความคิดรวบยอด และเจตคติที่เหมือนกันเป็นหลักในการบูรณาการ

การบูรณาการรูปแบบนี้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ทำให้สามารถประยุกต์ความคิดรวบยอดที่เกิดจากการโต้เถียงกันและจากข้อพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และสังคมเข้าด้วยกันได้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มักจะนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ทางภาษา คือ ทักษะการอ่าน เขียน ฟัง และพูด แสดงตัวอย่างรูปแบบนี้ดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.8 รูปแบบการบูรณาการ (Integrated Model)

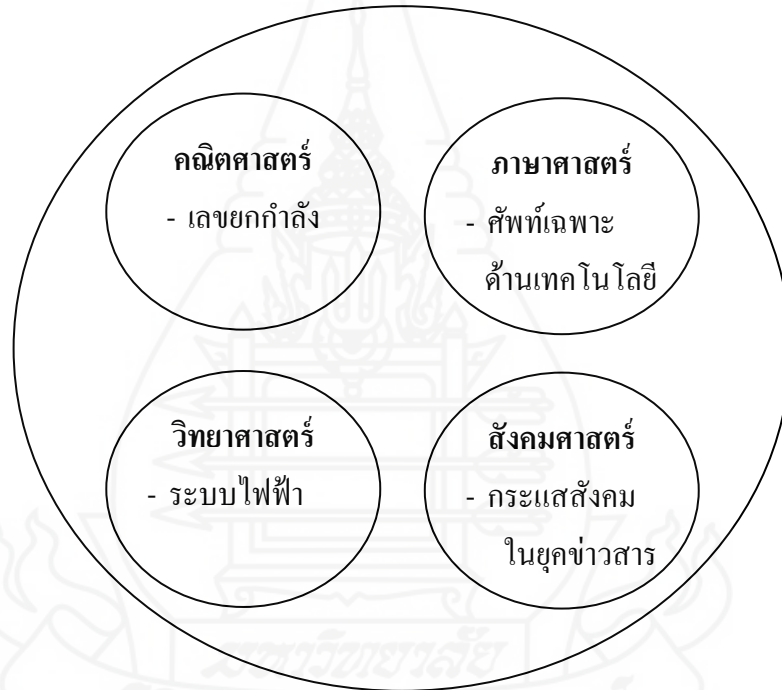
3) กลุ่มที่สาม : การบูรณาการภายในตัวผู้เรียนและการประสานกันระหว่างผู้เรียน (Within and across learners)

การบูรณาการภายในตัวผู้เรียนและการประสานกันระหว่างผู้เรียน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ

- (1) รูปแบบที่ขยายให้ใหญ่ขึ้น (Immersed Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มองหลักสูตรผ่านกล้องจุลทรรศน์ (Microscope) ทำให้เห็นภาพที่ขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักในการที่จะบูรณาการข้ามไปยังสาขาวิชาอื่นๆ โดยผ่านการมองจากความสนใจและการใช้ผู้เชี่ยวชาญ ในรูปแบบนี้ การบูรณาการจะเกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนเอง ด้วยการสอดแทรกเล็กน้อยหรือไม่มีการสอดแทรกจากภายนอกเลย บทบาทของนักเรียนจะอยู่ในรูปของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active learner และ Self-directed) คือ ผู้เรียนจะเรียนในสิ่งที่ตัวเองสนใจและเกี่ยวข้อง โดยจะเป็นผู้หาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนครูแทบจะไม่มีบทบาทเลย

ผู้เรียนที่ได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างการบูรณาการรูปแบบที่ขยายให้ใหญ่ขึ้น (Immersed Model) ตามรูปแบบนี้ ดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 รูปแบบที่ขยายให้ใหญ่ขึ้น (Immersed Model)

(2) รูปแบบเครือข่าย (Networked Model)

รูปแบบนี้เป็นการมองหลักสูตรผ่านปริซึม (Prism) เป็นการสร้างสรรค์มีตัวอย่างหลากหลายและเป็นการมองเฉพาะด้วยความชัดเจน คล้ายกับการพูดคุยทางโทรศัพท์ ครั้งละ 3-4 สาย การบูรณาการในรูปแบบนี้ ผู้เรียนเองเท่านั้นจะรู้ถึงความละเอียดซับซ้อนและมิติต่างๆ เป็นการยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงความรู้จาก

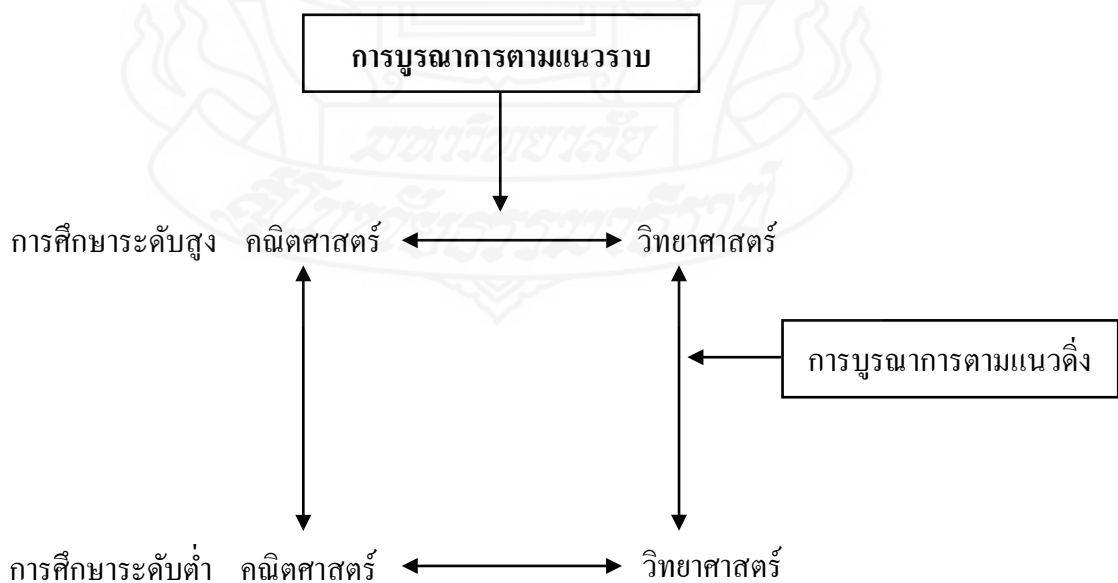
วิชาหนึ่งไปยังวิชาอื่นๆ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ เพื่อให้ได้ความรู้ในเรื่องที่สนใจมากยิ่งขึ้น

2.3.3 รูปแบบของการบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรเมื่อพิจารณาตามระดับของการบูรณาการ สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ (UNESCO, 1981, PP 19-20) คือ

1) การบูรณาการตามแนวดิ่ง (Vertical Integration) เป็นการบูรณาการเนื้อหาของการศึกษาในระดับต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ การบูรณาการรูปแบบนี้ใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

2) การบูรณาการตามแนวนอน (Horizontal Integration) เป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องการเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การสั่งสมความรู้ ความสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและการดำรงชีวิต เช่น การบูรณาการเนื้อหาทางฟิสิกส์และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่การดำรงชีวิตได้ การบูรณาการรูปแบบนี้มีแนวโน้มที่จะนำสาขาวิชาที่ใกล้เคียงกันมาบูรณาการเข้าด้วยกันและทำลายตัวปิดกันสาขาวิชาให้หมดไป

ทั้งการบูรณาการตามแนวดิ่งและตามแนวนอน ต่างก็เป็นการบูรณาการศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างดีตามแนวคิดที่ว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการเตรียมผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในโลกภายนอก ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ของการบูรณาการทั้งสองรูปแบบได้ดังภาพที่ 2.10

ภาพที่ 2.10 สรุปการบูรณาการตามแนวดิ่งและการบูรณาการตามแนวนอน

สรุปจากการศึกษารูปแบบของหลักสูตรบูรณาการ มีหลายรูปแบบ ได้แก่รูปแบบ การบูรณาการสาระเนื้อหา รูปแบบการบูรณาการจุดประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบของการ บูรณาการตามระดับของการบูรณาการ สำหรับหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความ เป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำแนวคิดหลักสูตรบูรณาการ แบบวิทยาการ พื้นฐาน (Discipline-based) ของ Frazee & Rudnitski (1995) เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบูรณา การสาระเนื้อหาและประสบการณ์โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ ชีวิตและรักความเป็นไทยในการวิจัยในครั้งนี้

3. การสอนแบบบูรณาการ

3.1 ความหมายของการสอนแบบบูรณาการ

การสอนแบบบูรณาการ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ขึ้นการสอน สาระเนื้อหา และกิจกรรมจัดประสบการณ์เชื่อมโยงกัน มีความสัมพันธ์กัน ความหมายการสอนบูรณาการ ที่นักการศึกษาานิยามไว้ หลายท่าน พอสรุปได้ว่า การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงผสมผสาน โครงสร้างของเนื้อหาความรู้ เข้าด้วยกัน และผสมผสาน กันระหว่างสาระต่างๆ โดยมีจุดประสงค์ที่เป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงและผสมผสานเนื้อหา ร่วมกัน และเน้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สมดุลระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ ที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การสอนแบบบูรณาการจึงชี้ให้เห็นถึง บทบาทของผู้เรียนชัดเจนขึ้น ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนในบรรยากาศ ประชาธิปไตย (กฤษณ์ จันทรทัต 2553, น. 17; จุติพร อัสวโสวรรณ 2555, น. 20 ; จินตนา และศิริ ธิญญรัตน์, 2556, น. 17; รุ่งระวี ดิษฐเจริญ 2549, น. 21 และวิวรรธน์ จันทรเทพย์ 2553, น. 133,155; Briene and Brandt,1997, p. 55)

3.2 ความสำคัญการสอนแบบบูรณาการ

การสอนแบบบูรณาการเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้และนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 23 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้อง บูรณาการ ตามความเหมาะสมของการศึกษา ความสำคัญการสอนแบบบูรณาการนั้น ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของ นักการศึกษา ได้แก่ กฤษณ์ จันทรทัต (2553,น.46); เกษรา เฉยงาม (2546, น. 22); จุติพร อัสวโสวรรณ (2555, น. 21) ทิศนา แคมมณี (2548, น.147) ; วิชรินทร์ ฐิติอดิษฐ์ (2550);

สนอง ชินจะคร (2543, น. 53) สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2546, น. 30) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 2); Ladizabal, S.A. et al. (1970, น. 144-148) พอสรุปความสำคัญการสอนแบบบูรณาการ ได้ดังนี้

1. สอนแบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และทำให้สามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
2. สอนแบบบูรณาการเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. สอนแบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพและปัญหาสังคม
4. สอนแบบบูรณาการช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่จำเป็นและคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร
5. สอนแบบบูรณาการผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย จากการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากศาสตร์ต่างๆ ได้รับความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและสัมพันธ์กับชีวิตจริง ทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้
6. สอนแบบบูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้
7. สอนแบบบูรณาการ เสริมสร้างความคิด ได้แก่สร้างสรรค์ พัฒนาการบวนการคิด โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในด้านต่างๆ และพัฒนาการคิดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์
8. สอนแบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่มีความสุข

นอกจากนั้น สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2546, น. 25-30) ได้กล่าวถึงการบูรณาการว่ามีลักษณะเป็นเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เข้าในการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆ วิธี เช่น การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้า และการทำงานกลุ่ม การไปศึกษานอกห้องเรียน การนำเสนอข้อมูลใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา การบูรณาการความรู้ ความคิด กับคุณธรรมเป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ความคิดและคุณธรรมเข้าด้วยกัน โดยอาจเป็นการสอนเนื้อหาสาระต่าง ๆ และใช้เทคนิคสอดแทรกคุณธรรมเข้าไป และขณะฝึกปฏิบัตินักเรียนอาจได้พบปัญหาต่าง ๆ นักเรียนก็จะสามารถคิดและใช้ประสบการณ์จากการฝึกแก้ปัญหาได้

สรุปความสำคัญของสอนแบบบูรณาการจากการศึกษาดังกล่าว ได้ว่าสอนแบบบูรณาการมีความสอดคล้องกับการจัดสาระเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะในการดำรงชีวิตเนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและ

สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เข้าใจสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ เห็นคุณค่าการเรียนรู้ภาคภูมิใจและมีความสุขในการเรียน

3.3 ขั้นตอนการสอนแบบบูรณาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสังเคราะห์ขั้นการสอนหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

Ladizabal (1970, pp. 144-148) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำ (Initiating the Unit) เป็นขั้นตอนที่ครูเร้าความสนใจ หรือนำทางให้นักเรียนตระหนักถึงปัญหาที่นักเรียนประสบอยู่ ครูอาจมีวิธีเริ่มหน่วยได้หลายวิธี เช่น การจัดสภาพห้องเรียนให้เร้าความสนใจใคร่รู้ ใช้โอกาสพิเศษและเหตุการณ์สำคัญเป็นการเริ่มหน่วย การศึกษานอกสถานที่ ปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวหรือโรงเรียน อาจนำมาใช้เป็นการเริ่มต้นหน่วย การใช้สื่อต่างๆ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปบันทึกเสียง การเล่าเรื่อง บทความหรือบทประพันธ์ สามารถนำมาใช้เริ่มต้นหน่วยได้ หน่วยการเรียนอาจเริ่มมาจากข้อเสนอแนะบางด้านของโรงเรียนหรือท้องถิ่น ปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การกระทำอาจตั้งคำถามว่าเราจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร จะต้องใช้อุปกรณ์อย่างไรบ้าง และอะไรเป็นปัญหาย่อย ๆ ที่เราต้องแก้ไขก่อนปัญหาใหม่

2. ขั้นปฏิบัติการ (Point of Experience) เป็นขั้นที่นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหา และตกลงใจเลือกดำเนินการหรือเก็บรวบรวมข้อมูล ครูช่วยให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม มีการแบ่งกลุ่มและหน้าที่ ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยทักษะความสามารถของครูที่จะแนะนำกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนตามความถนัดมากที่สุด กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูล การอ่าน การสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. ขั้นกิจกรรมสรุป (Culminating Activities) ในขั้นนี้ครูเน้นที่บูรณาการ (Integration) ของหน่วย นักเรียนสรุปกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในขณะที่ทำกิจกรรมแบบหน่วย นักเรียนต่างแบ่งงานกันทำคนละด้าน ดังนั้นการผสมผสานงานทุกด้านเข้าด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง นักเรียนควรได้รับคำแนะนำให้สังเกต ค้นคว้าว่ากิจกรรมของตนสามารถตอบปัญหาในกลุ่มใหญ่ได้อย่างไร และในการเสนอผลงานของตนให้เพื่อน ๆ ที่ไม่ได้ทำกิจกรรมส่วนนั้น ได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งจะให้การสื่อความหมายอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพวิธีการที่กลุ่มแลกเปลี่ยนหรือการรายงานค้นคว้าของตนเอง เป็น โอกาสของการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ (Creative Expression) การที่นักเรียนโยงความสัมพันธ์กิจกรรมย่อยเข้าด้วยกันเป็นงานกลุ่มใหญ่ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหา ฝึกทักษะความสามารถ และพัฒนาเจตคติในการเสนอผลงาน นักเรียนกระทำได้หลายวิธี เช่น จัดนิทรรศการภาพ การสาธิต

การทดลอง การแสดงละคร การรายงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลงานเหล่านี้จะต้องมีการอภิปรายกลุ่มติดตามมา

4. **ขั้นประเมินผล (Evaluation)** การประเมินผลถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องทุกระยะของการเรียนการสอน ไม่ได้หมายถึงการวัดผลขั้นสุดท้ายเท่านั้น การประเมินผลแบ่งออกเป็นวัดความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ ประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มและ ความสามารถระหว่างกลุ่ม นักเรียนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้ตระหนักว่าการประเมินผลของกลุ่ม เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งกว่าครูเป็นผู้ประเมิน เพราะในขณะที่นักเรียนต้องประเมินผลการทำงานของตน จะช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการตรวจสอบและเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมของตนและกลุ่มได้

ทิสนา แคมมณี (2548ก, น.192-193) กำหนดขั้นการสอนแบบบูรณาการ ไว้ 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 เลือกเรื่องที่จะสอนแบบบูรณาการ โดยพิจารณาความเหมาะสมกับท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นตามความคิดเห็นของผู้สอน โดยพิจารณาถึงความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และปัญหาความต้องการของท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดที่ผู้สอนกำหนดกับจุดประสงค์และกรอบเนื้อหาสาระที่ละเอียดกำหนดไว้ในหลักสูตร หากมีไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนดให้เพิ่มเติมให้ครบ

ขั้นที่ 4 สืบหาพื้นฐานเดิมของผู้เรียนเพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม และไม่สอนซ้ำในสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

ขั้นที่ 5 กำหนดแนวการสอนหรือวางยุทธศาสตร์ในการสอนทำให้การสอนไม่หลงทาง และบรรลุตามจุดประสงค์ครบถ้วน

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ วิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 บูรณาการความรู้/สาระ ทักษะ เจตคติ และอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับสาระและกิจกรรมที่กำหนดไว้

กองวิจัยทางการศึกษา (อ้างอิงจาก พรนิภา สมาเอ็ม, 2545 น. 20) ได้สังเคราะห์สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มี 4 ขั้น คือ

1. นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่เร้าความสนใจให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยวิธีการอภิปราย ชักถาม ใช้สื่อประเภทต่าง ๆ
2. ปฏิบัติการ เป็นขั้นที่นักเรียนกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และใบความรู้ต่าง ๆ
3. กิจกรรมสรุป เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเสนอกิจกรรมของตนจากการทำกิจกรรม โดยการให้สรุปโยงความสัมพันธ์ จัดนิทรรศการ
4. ประเมินผล เป็นขั้นที่ครูประเมินผลจากที่นักเรียนทำกิจกรรมโดยการชักถาม และการทดสอบ

จตุพร อัสวโสรธรรม (2555, น. บทคัดย่อ) สังเคราะห์ขั้นการสอนแบบบูรณาการไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นจุดประกายความสนใจ ขั้นสำรวจตรวจสอบ ขั้นขยายความคิด ขั้นนำสู่การปฏิบัติ และขั้นสรุปและประเมิน สำหรับการวัดและประเมินผลประกอบด้วยการวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ขั้นการสอนแบบบูรณาการ ตามแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว มีกระบวนการที่คล้ายกัน คือ ประกอบด้วยขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการสอนแบบบูรณาการ ปฏิบัติกิจกรรม สรุปและประเมินผล ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบการสอนแบบบูรณาการดังกล่าว ไปใช้ออกแบบการสอน หลักสูตรบูรณาการท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์ ขั้นการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วยขั้นการจัดกิจกรรม 5 ขั้น ได้แก่ (1) ขั้นนำ (2) ขั้นเรียนรู้ (3) ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และ(5) ขั้นประเมินผล กองวิจัยทางการศึกษา (พริภา สมาเอี่ยม, 2545 น. 20; Ladizabal,1970,pp.144-148)

3.4 ข้อจำกัดในการจัดการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีข้อดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหลายประการ หากก็มีข้อจำกัดที่ควรคำนึงในการจัดการเรียนตามแนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้ (Lardizabal, 1970; สำลี รักสุทธี และคณะ 2544, น. 30; รุ่งระวี ดิษฐเจริญ, 2549, น. 33; สนอง ชินฉะคร 2543, น. 53)

1. การสอนแบบบูรณาการ ผู้เรียนมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาวิชา เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ คำนึงถึงการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาความคิดรวบยอดที่นำมาบูรณาการนั้น อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับ วุฒิภาวะของนักเรียน

2. เวลาการสอนแบบบูรณาการ ในการทำกิจกรรมควรต่อเนื่องและใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมักจะกำหนดเวลาที่ตายตัวแน่นอน เช่น เวลา 50 นาที หรือ 1 ชั่วโมง อาจจะไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

3. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการควรเป็นปัญหาในชีวิตจริง คำนึงถึงความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน ครูจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานของนักเรียนได้ดี ให้ นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดที่ชัดเจน ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการสอน

4. การเรียนการสอนแบบบูรณาการต้องจัดประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน ต้องปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานกลุ่ม ในการเสนอสิ่งใหม่ ครูต้องใช้พื้นฐานของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์ ต้องจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและเอื้อให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ บรรยากาศการเรียนให้นักเรียนสบายใจที่สุด

5. ความกว้างของการบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกัน อาจทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ลึกซึ้งในการเรียนรู้ได้ครบทั้งสามพิสัยของการเรียนรู้ คือ ด้านพุทธิพิสัย (Knowledge) ทักษะพิสัย (Psychomotor) และจิตพิสัย (Attitude)

6. การสอนแบบบูรณาการเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ชำนาญ ในวิทยาการต่างๆ หลายฝ่าย และเป็นความร่วมมืออย่างจริงจังด้วย โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องทุ่มเท ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ

สรุปได้ว่า การจัดการสอนแบบบูรณาการ มีข้อจำกัดเรื่องเวลา ความสอดคล้องของเนื้อหากับการดำเนินชีวิตประจำวัน และความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ความสามารถที่มนุษย์ใช้จัดการกับระบบนิเวศ ที่ตนเองดำรงชีวิตอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกระบวนการวิจัยแบบพื้นบ้าน หรือที่นักวิทยาศาสตร์ เรียกว่า การวิจัยแบบลองถูกลองผิด (Trial and Error) หรือแบบสังเกต (Observe) จนได้เป็นองค์ความรู้ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในสังคมของชุมชนหนึ่งผ่านกระบวนการ เลือกรสรเรียนรู้ ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นหนึ่งต่อกัน ไปในท้องถิ่น เพื่อใช้ แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น.699; รุ่ง แก้วแดง, 2553, น.204 ;วีระพงษ์ แสงชูโตและคณะ, 2545. น.1

; อุษา กลิ่นหอม, 2545) แนวคิดของนักการศึกษาให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะ ประสบการณ์ของกลุ่มคนในท้องถิ่น ที่ใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตโดยได้รับการถ่ายทอด และเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาแบบเรียนที่เรียนมา แต่เป็นการเชื่อมโยงกันทุกรายวิชา ทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษาและวัฒนธรรม จะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกันหมด องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาความรู้และประสบการณ์บางประเภท และเป็นนวัตกรรมทางความคิด (ทัศนาศาสตร์, 2549, น. 118; นุจรี คล้ายวันเพ็ญ, 2553, น. 27; ปริตรตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2548, น. 68; พิรพรรณ ทองสุนัย, 2556, น. 80; รุ่ง แก้วแดง, 2553, น. 204; วิวรรธ วงศ์ทิพย์, 2556, น. 8; วิรุณ ตั้งเจริญ, 2554 : 162)

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการสั่งสมจากประสบการณ์ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน เป็นองค์ความรู้ที่ชาวบ้านหรือชุมชนคิดค้นเอง และมีกระบวนการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษหรือได้รับจากการศึกษาและอบรมในสถาบันทุกสถาบันภายในท้องถิ่น เป็นมรดกทางสังคมและเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา และนำองค์ความรู้นั้นมาแก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย เพื่อใช้แก้ปัญหาและใช้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

4.2 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาไว้ มาตรา 80 (6) ให้ส่งเสริมสนับสนุนความรู้ วิชาสามัญและการเรียนรู้ ปฏิบัติงานด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดเรื่องความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักการศึกษา ได้แก่ ปริตรตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล (2548, น. 68); นัจภัก บูชาพิมพ์ (2551, น. 27); รุ่ง แก้วแดง (2542, น. 204); ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2542, น. 2); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541, น. 9 – 11); สำเนียง สร้อยนาคพงษ์ (2535, น. 3); เอกวิทย์ ฤกษ์กลาง (2540) สรุปความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. สร้างความภาคภูมิใจ และศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
2. สอดคล้องคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม
3. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติ
4. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมกับยุคสมัย

5. ช่วยเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีแก่คนในชุมชน และช่วยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

6. เป็นทุนทางสังคมที่ชี้นำการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

7. ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิต

8. เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ เสริมสร้างปัญญา

9. เป็นมรดกของสังคม

10. เป็นแก่นของชุมชนที่จะโยงโยให้ชาติอยู่รอด

จากความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าว สรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความภาคภูมิใจ ความเป็นไทย มีทักษะการใช้กับวิถีชีวิตและมีคุณลักษณะในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

4.3 ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญและจำเป็นในชีวิตประจำวัน ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกของสังคมที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นระยะเวลานาน และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ตามยุคสมัย โดยประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม (นัจภัก บูชาพิมพ์, 2551, น. 27; ภัทรวดี อุดมมลกุล, 2546, น. 18) ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้เกิดมาลอยๆ หากแต่เกิดมาจากความพยายามที่จะสร้างความตระหนักถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่ต้องการจะดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งทางกายและทางใจ จึงค้นคิดวิธีการจัดการความสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับธรรมชาติภายใต้กรอบความศรัทธา ความเชื่อ และบริบททางระบบนิเวศตามยุคสมัย ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวคิดของนักการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 48; ประเวศ วะสี, 2536, น. 23; สิริมงคล ทนทอง, 2553, น. 98; สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541; นันทสาร สีสลับ, 2541, น. 21; นุจรี คล้ายวันเพ็ญ, 2553)

4.3.1 ภูมิปัญญาที่เป็นนามธรรม ได้แก่ คติ ความเชื่อ ความคิด หลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากสังคมและถ่ายทอดสืบ รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน

4.3.2 ภูมิปัญญาที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี การประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมัย

4.4 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นักการศึกษา แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกัน ผู้วิจัยวิเคราะห์หลักการแบ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแนวคิดของนักการศึกษา ได้ดังนี้

4.4.1 ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกเป็นสาขาองค์ความรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านศิลปกรรม ด้านการจัดการ ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านศาสนาและประเพณี และด้านอื่น ๆ แต่ละด้าน อาจแยกย่อย ๆ ออกไปอีก เช่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สาขาการแพทย์แผนไทย ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน เป็นต้น (ทัศนีย์ ทองไชย, 2556, น. 2-3; ทัศนีย์ แสงศักดิ์, 2549, น. 112; ยศ สันติสมบัติ, 2542, น. 54-58; รุ่ง แก้วแดง, 2553, น. 208-209; สามารถ จันทร์สุรีย์, 2545, น. 7-9 ;)

4.4.2 ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ เช่นประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ได้แก่ คติ ความเชื่อ ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามหรือห้ามไม่ให้กระทำ เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่ดี ไม่ควรกระทำ ถ้าทำไปจะเป็นบาป ประเภทที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่การรักษาโรคภัยไข้เจ็บของคนในท้องถิ่นด้วยความเชื่อตามพิธีกรรมต่างๆ หรือการรักษาโรคด้วยยา เสียวัวงู เสียวาง การสวดอุบาทว์ การแต่งแก้ การสืบชะตา รำผีฟ้า เป็นต้น ประเภทความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่เกิดจากประสบการณ์ของชาวบ้านเอง หรือจากประสบการณ์ที่พบเห็นจากสังคมภายนอกชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เช่น ภาพเขียนสีที่แสดงถึงสังคมการล่าสัตว์ สังคมเกษตรกรรม จารึกปากแม่น้ำมูล เป็นต้น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งของที่มีอายุเก่าแก่ และมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ และคนในท้องถิ่นที่พบเห็น เช่น ปราสาทหิน ชาติ หอไตร วัด ภาพสลักรายณ์บรรทมสินธุ์ วรรณกรรมและนิทานพื้นบ้าน หมอลำ เพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น (ทัศนีย์ ทองไชย, 2556, น. 29; อังกุล สมคะเนย์, 2543, น. 24-26)

4.4.3 ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีการดำเนินชีวิต มีลักษณะเป็นกลุ่มๆ ได้แก่กลุ่มที่ 1 คติ ความคิด ความเชื่อ หลักการที่เป็นพื้นฐานองค์ความรู้ที่เกิดจากการสังสมถ่ายทอดกันมา เช่น พิธีสวดมนต์ไหว้พระ พิธีฟังเทศน์ในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น ความเชื่อแบบพราหมณ์ เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ ความเชื่อแบบผี กลุ่มที่ 2 ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น หมอลำกลอน หมอลำหมู่ ลำตัด ลิเก การรำเซิ้ง เป็นต้น ดนตรีพื้นฐาน แคน พิณ โปงกลาง ศิลปกรรมไทย ประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญบั้งไฟ บุญกฐิน กลุ่มที่ 3 การประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นที่ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง และได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย เช่น อาหารไทย เครื่องปั้นดินเผา การทอผ้า การจักสาน การเกษตร หัตถกรรมในครัวเรือนและ กลุ่มที่ 4 แนวคิด

หลักปฏิบัติการ เทคโนโลยีใหม่ที่ชาวบ้านนำมาดัดแปลงใช้ในชุมชนอย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ (อังกฤษ สมคะเนย์, 2543, น. 24-26)

ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดการจัดประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จำแนกเป็นด้านต่างๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรม และด้านศิลปะและหัตถกรรม (รุ่ง แก้วแดง, 2553, น. 208-209 ; สามารธ จันทร์สุริย์, 2545, น. 7-9; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544, น. 2-3 ; ทศนา แสงวงศ์, 2549, น. 112; ยศ สันติสมบัติ, 2542, น. 54-58) ซึ่งผู้วิจัยนำประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเพื่อจัดการเรียนรู้ หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

4.5 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ต้องเสริมสร้างทักษะนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งกระบวนการสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติและเป็นการเรียนรู้มากกว่ารูปแบบพยายามไปให้ถึงจิตวิญญาณหรือตัวคุณค่า โดยหลักสูตรสถานศึกษาต้องกำหนด จุดมุ่งหมายจัดการศึกษาเพื่อชีวิตมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในศิลปวิทยาการ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความรักความผูกพันในท้องถิ่น ประกอบกับมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ (ชัชวาล ทองดีเลิศ, 2547, น.19) สถานศึกษาควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้จากชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน โดยเน้นการปลูกฝังความรัก ความเข้าใจ ความรู้ อันเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมและท้องถิ่นของตน การเรียนรู้ ที่เกิดจากขั้นตอนกระบวนการตกลึกทางปัญญา มีการถ่ายทอดการพัฒนาอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในแต่ละที่เปลี่ยนไป ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นพื้นฐานองค์ความรู้สมัยใหม่ที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการเรียนให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รูปแบบและวิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนนั้น นัจภัก บูชาพิมพ์ (2551, น. 27); บันเทิง ทานะจันทร์ (2544, น. 48); เบญจพร เกียรติกำจรวงศ์ (2548, น. 24) ประจักษ์ บุญอารีย์ (2543, น. 107); พรชัย ภาพันธ์ (2545 น. 10); สมหมาย สว่างพัฒนารักษ์ (2546, น. 54); สุมน อมรวิวัฒน์ (2544 น. 10) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 42-43); สำเนียง สร้อยนาคพงษ์, 2550 น. 30) กล่าวไว้ พอสรุปการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า สืบค้น และรวบรวมภูมิปัญญาด้านต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นที่จัดเป็นทำเนียบไว้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องโดยจำแนกเป็นสาขาองค์ความรู้
2. สังเคราะห์ ได้แก่ การนำภูมิปัญญามาผสมผสานและสรุปเป็นหมวดหมู่ พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขความเป็นไปได้ที่จะเลือกไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ศึกษาอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำหน่วยการเรียนรู้
4. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้
5. สอนตามแผนการเรียนรู้
6. วัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้
7. บันทึกผลการประเมินสะสมไว้ สรุปผลการประเมิน จัดระดับคุณภาพปลายภาค
8. นำเสนอผลการเรียนรู้หรือแสดงผลงาน โดยนักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เสนอต่อครูและแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อน แสดงผลการเรียนรู้ไว้ที่ป้ายนิเทศประจำห้อง

นอกจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอนแล้ว พรชัย ภาพันธ์ (2545, น. 10); สุนน อมรวิวัฒน์ (2544, น. 10) ได้เสนอข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่โรงเรียนและชุมชนร่วมกันขยายเครือข่ายการเรียนรู้ว่าควรมีการจัดประชุม เสวนากันอย่างแพร่หลายเกี่ยวกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันทุกฝ่าย และเกิดความร่วมมือกันต่อเนื่อง วางแผนวิธีการศึกษาหาความรู้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ บทบาทของผู้บริหาร ครู บุคลากร และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง วางมาตรการป้องกันและประกันความปลอดภัย นำเสนอตัวอย่างที่โรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาในชุมชนและธรรมชาติได้ดี ประสบความสำเร็จ เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ควรวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นวิธีการที่จะได้ภูมิปัญญาที่มีประสิทธิภาพที่สุด โดยเฉพาะวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การวิจัยอาจจะทำได้ทั้งในรูปของการแสวงหาองค์ความรู้หรือแนวทางพัฒนาวิจัย เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการเลือกภูมิปัญญาที่มีอยู่แล้วไปใช้ ซึ่งจะเลือกผ่านโดยกระบวนการใดขอมแล้วแต่สถานที่ กลุ่มประชากร เวลา นโยบาย ศักยภาพของชาวบ้าน และภาวะแวดล้อมอื่น ๆ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สังเคราะห์ วิเคราะห์ ประเภทของภูมิปัญญา รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น นำหลักสูตรสู่การสอนโดยเขียนแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ โดยออกแบบวิธีสอนเน้นการปฏิบัติ จัดทำสื่อการเรียนจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้เป็นสื่อหลัก การประเมินและเครื่องมือ และเสนอผลการจัดกิจกรรม

4.6 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เป็นมรดกความรู้และประสบการณ์ของคนในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ที่มีคุณค่าและยังคงอยู่กับวิถีชีวิตในปัจจุบัน ดังที่สง่า แดงวงษ์ (2552, น.5) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีสืบทอดกันต่อๆ มา เช่นเดียวกับภูมิปัญญาอื่นๆ ความรู้หรือประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการเรียนถ่ายทอดสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันจากสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เช่น จากสถาบันครอบครัว สถาบันความเชื่อและศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันทางสังคมอื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ จันฉรงค์ เทียนสว่าง (2549); โสพิณ ชั้นทองดี (2550); อรุณี จำปานิล (2550); สง่า แดงวงษ์ (2552, น.5 -19) แสงอรุณทองแดง(2537); สุพิศ ศรีพันธุ์(2550); สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี(2550)

การเกษตรกรรมและประมง การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชผักของเกษตรกรในอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารจากสะเดาควบคุมแมลงศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพของผลผลิตที่ใช้จากสะเดา จะมีคุณภาพของผลผลิตน้อยกว่าผลผลิตที่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ความปลอดภัยของผู้ใช้สารจากสะเดา : เกษตรกรผู้ใช้สารจากสะเดาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การใช้สารจากสะเดาควบคุมแมลงศัตรูพืชมีความปลอดภัยอยู่ในระดับสูงมาก และเมื่อแยกประเด็นอีกว่า ความปลอดภัยหลังการใช้สะเดาแล้วไม่ทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะ และขณะที่มีการใช้หรือหลังการใช้สารจากสะเดาแล้วไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ที่บริเวณผิวหนังปัจจุบันยังคงมีการใช้สารจากสะเดาควบคุมแมลงศัตรูพืชคือ จะช่วยลดต้นทุนการผลิต มีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรผู้ใช้อย่าง และสามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชได้ดีเท่าสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช และอีกอย่างที่สำคัญคือ ผลผลิตที่ใช้สารจากสะเดาขายได้ราคาดีกว่าผลผลิตที่ใช้สารเคมีกำจัดแมลง

คหกรรม อาหารพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอาหารที่สะท้อนความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่แต่ละแห่งในจังหวัดสุพรรณบุรีได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาหารพื้นบ้านทั้งอาหารคาวอาหารหวาน อาหารที่ใช้ในเทศกาลประเพณี พิธีกรรม อาหารที่เกี่ยวกับความเชื่อ ล้วนมีผลต่อวิถีชีวิตของชาวสุพรรณบุรี ทั้งในด้านวัฒนธรรม สภาพสังคม และเศรษฐกิจของชาวจังหวัดสุพรรณบุรี อาหารที่ขึ้นชื่อของอำเภอบางปลาม้า คือ ปลาม้า เป็นปลาที่มีเนื้อนุ่ม มีรสชาติอร่อย นอกจากนี้ยังมีน้ำพริกต่าง ๆ ของอำเภอสามชูก คือ แกงพริกจิ้ม แต่ปัจจุบันอำเภอสามชูกยังมีข้าวหลาม ทั้งข้าวเหนียว ข้าวขาว และข้าวเหนียวแดง มีรสชาติอร่อย หวาน มัน และหอมกลิ่นเยื่อไม้ไฟที่ใช้บรรจุข้าวหลาม

ศิลปกรรม ศิลปกรรมต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนัง สถาปัตยกรรม หัตถกรรม และเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น ศิลปกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีความน่าสนใจ และหลากหลาย เช่น จิตรกรรมฝาผนังในเขตอำเภอเมือง วัดหนองพุทราทางบูร ตำบลพิหารแดง เป็นจิตรกรรมผนังอุโบสถเก่าเขียนด้วยสีฝุ่นบนผนังมีสีรองพื้น ซึ่งเรื่องราวของจิตรกรรมเป็นเรื่องของชาติชาดก พระพุทธประวัติ พระธาตุจุฬามณี และภาพเทพชุมนุม จิตรกรรมผนังอุโบสถเก่าวัดประตูลำดวน ตำบลรั้วใหญ่ ซึ่งเขียนด้วยสีฝุ่นบนผนังมีสีรองพื้นซึ่งเรื่องราวของจิตรกรรมเป็นเรื่องราวของอดีตพุทธ มหาชาดก และพุทธประวัติ ปัจจุบัน ใต้อาคารแล้ว และจิตรกรรมไม้ค้อหลังหอสวดมนต์ เป็นเรื่องทศชาติวัดป่าบัว ตำบลสนามชัย เรื่องราวของจิตรกรรมเป็นเรื่องของชาติชาดก พระพุทธประวัติ ได้มีการเขียนจิตรกรรมบนฝาผนัง อีกมากมายส่วนมากจะเป็นการเขียนเกี่ยวกับพุทธประวัติ ทศชาติ และชาดก โดยใช้สีฝุ่นเขียน โดยผนังเป็นพื้นรอง

สถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์วิหาร สถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาที่มีความวิจิตรงดงามภายในวัด มี“หลวงพ่อโต” ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารสูงเด่น เห็นแต่ไกล เป็นพระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ ศิลปะสมัยอู่ทองสุพรรณภูมิ มีลักษณะประทับนั่งห้อยพระบาท พระหัตถ์ซ้ายวางคว่ำบนพระชานุ พระหัตถ์ขวาวางหงายบนพระชานุอีกข้างหนึ่งในท่าทรงรับของถวาย

หัตถกรรมการทอผ้าทุ่งแสลม สำหรับชนิดของผ้าไหมแท้ที่แม่บ้านเกษตรกรนำมาทอมากที่สุด คือ ผ้าพื้นและผ้ามัดหมี่ ส่วนชนิดผ้าไหมประดิษฐ์ที่แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่นำมาทอ คือ ผ้ามัดหมี่ ส่วนใหญ่จะใช้ช่วงเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก การทอผ้าลาวครั้ง ผ้าทอโบราณลาวซี-ลาวครั้ง บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการนำทั้งฝ้ายและไหมมาทอ โดยใช้วิธีการจกและมัดหมี่ ผ้าที่เป็นเอกลักษณ์คือ ผ้าชิ้นมัดหมี่ตีนจก มีความหลากหลายลวดลาย เช่น ผ้าทอลายมะเขือผ่าโอง ผ้าทอลายพญานาค เป็นต้น รวมไปถึงการแปรรูปเป็นเสื้อผ้าเป็นชิ้นเย็บด้วยมืออีกด้วย การข้อมสีธรรมชาติโดยเฉพาะสีที่มาจากครั้ง ถือเป็นเอกลักษณ์

ดนตรี (เพลงอีแซว) เพลงพื้นบ้านหรือเพลงพื้นเมืองหรือดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งทั้งหมดมีความหมายเดียวกัน คือหมายถึง เพลงของคนที่อยู่ในสังคมชนบท ส่วนการร้องอาจจะร้องคนเดียว ร้องโต้ตอบ หรือร้องเป็นหมู่คณะก็ได้ มีเครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเองบรรเลงหรือไม่ก็ตาม เป็นเพลงที่สืบทอดกันมาปากต่อปาก โดยไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์ มีลักษณะเป็นเพลงปฏิพาทย์ (เพลงโต้ตอบ) ที่หนุ่มสาวใช้ร้องขั้วเข้า เกี่ยวพาราสิกันอย่างง่าย ๆ สั้น ๆ กระทั่งเมื่อ 60-70 ปีที่ผ่านมาจึงได้พัฒนาเป็นเพลงปฏิพาทย์ยาวคือมีเนื้อเพลงที่ใช้ร้องในแต่ละครั้งยาวมากขึ้น พร้อมกับมีการดัดแปลงทำนองและลักษณะ การร้องรับของลูกคู่ นอกจากนั้นยังได้มีการพัฒนาเสื้อผ้าของผู้แสดง

ด้วย เพลงอีแซว ทำให้สามารถแสดงได้เกือบทุกสถานที่และทุกโอกาสเพียงแต่ จะไม่มีการแสดงในงานแต่งงาน หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ

ดนตรี (การละเล่นพื้นบ้าน)การละเล่นของชาวสุพรรณบุรีคือ การเล่นคอน อุปรกรณ์และวิธีการคือ ลูกคอนจะแขวนไว้ที่บ้านเจ้าภาพ เวลาเข้าก่อนวันเล่น จำนวนผู้เล่น ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป ในจำนวนชาย-หญิง เท่ากัน เริ่มหลังจากที่เจ้าภาพเลี้ยงอาหารเย็นแล้ว ก็จะก่อกองไฟขึ้น หนุ่ม-สาวจะแยกนั่งคนละข้างของกองไฟ ฝ่ายหนุ่มจะเป่าแคน ประหม่อมทำจังหวะ ร้องเพลงเกี่ยว ฝ่ายสาวจะร้องตอบ การร้องเพลงนี้เรียกว่า ร้องเงิน และร้องด้วยภาษาไทยโชนง ด้วยเวลาพอสมควร ก็จะมีการวานสาวคือให้หนุ่ม-สาวได้พูดคุยกันจนสว่าง ถ้าบ้านเจ้าภาพออกปากให้ช่วยทำสิ่งใดก็จะช่วยกันทำงานแล้วเสร็จ ถึงจะแยกย้ายกลับบ้าน โอกาสและเวลาการเล่นก็เริ่มวันตรุษ ไปจนถึงวันสงกรานต์

ภาษาและวรรณกรรม ภาษาสุพรรณบุรี มีภาษาพูดดังนี้ ภาษาไทยกลาง ภาษาจีน ภาษาไทยลาว ภาษาไทยกระเหรี่ยง ภาษาไทยละว้า ภาษาไทยเขมร ภาษาไทยญวน สำเนียงสุพรรณบุรี ภาษาถิ่น ซึ่งภาษาถิ่น จะมีสำเนียง “เหน่อ” ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของคนจังหวัดนี้ นอกจากนั้นการใช้เสียงวรรณยุกต์ก็เป็นเสียงที่แปลกและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ นอกจากนี้จังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีสถาปัตยกรรมต่างๆ ที่ยังหลงเหลือความเป็น โบราณอยู่อีกมากมายในปัจจุบัน คือ ตลาดร้อยปี ส่วนที่เรารู้จักกันมากๆ ก็น่าจะเป็นตลาดร้อยปีหรือสามชุก ซึ่งเป็นตลาดที่มีความเก่าแก่มานานนับร้อยปี ที่ยังคงหลงเหลือสถาปัตยกรรมเก่าๆ ให้เราได้เห็นนั่นก็คือ บ้านเรือนที่เป็นตลาดที่สร้างอยู่ฝั่งริมน้ำ อาคารบ้านเรือนที่มีความเก่าแก่ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดีอีกอย่างหนึ่งอีกด้วยตำนานวรรณกรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี มีอยู่มากมายหลายเรื่อง ได้แก่ เรื่องดาสนินนทกักับนางเคิม เรื่องถนนสามชุก-หนองผักนาก เรื่องบ้านทิง บ้านชีทิง เรื่องสองพี่น้อง ฯลฯ ซึ่งวรรณกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ มีเรื่องราวที่น่าสนใจและน่าติดตามอ่านอย่างมาก

ศาสนาและประเพณี จังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการเผยแพร่พุทธศาสนา ได้ริเริ่มจาก “วัดสามชุก” จัดการศึกษามาตั้งนานแล้ว ซึ่งทางวัดได้จัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและจัดสร้างโรงเรียนขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาศึกษากัน นอกจากนี้ยังจัดโครงการขึ้นเพื่อให้ประชาชนเข้าใจลึกซึ้งด้านศาสนามากขึ้น เช่น โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน โครงการปฏิบัติธรรม โครงการเผยแพร่ ศาสนธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

เทศกาลงานประเพณี งานอนุสรณ์ดอนเจดีย์ และงานกาชาดประจำปี เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ทรงกระทำยุทธหัตถี มีชัยชนะต่อพระมหาอุปราชาภายในงานมีการจัดกิจกรรมมากมาย หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การแสดงยุทธหัตถีประกอบแสง-เสียง การแสดงโขน กิจกรรมร้านกาชาดของหน่วยงานต่าง ๆ การแสดงศิลปวัฒนธรรมสี่ภาค การ

ประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง นิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่วนของกิจกรรมหลัก คือ การจัดการแสดงยุทธหัตถีจำลองเหตุการณ์ประกอบแสง สี เสียง ที่แสดงโดยนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ ประชาชนชาวสุพรรณบุรี งานประเพณีทิ้งกระจาด เป็นประเพณีที่พุทธศาสนิกชนร่วมกันอุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการสร้างความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชนงานทิ้งกระจาด เป็นประเพณีของพุทธศาสนาทางฝ่ายมหายาน เป็นการจำเริญเมตตาธรรมแก่ดวงวิญญาณที่ล่วงลับไปแล้ว ความสำคัญของงานประเพณีทิ้งกระจาดนี้ เป็นงานที่รวมกันของประชาชน ในวันที่จะทำบุญให้ทาน เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เป็นการสร้างความเอื้ออาทรกันในหมู่สมาชิกของสังคมส่วนใหญ่ โดยถือว่าการทำบุญให้ทานนี้เป็นเครื่องลดความเห็นแก่ตัวลง จัดบริเวณศาลหลักเมือง ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี ถือเป็นการเมตตาแก่ดวงวิญญาณที่ล่วงลับไปแล้ว โดยนำสิ่งของต่าง ๆ ที่ผู้ตายใช้สอย มาแจกแก่ผู้ยากจน มีการแสดงต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงงิ้ว ระบายเอ็งกอ เชิดสิงโตแห่มังกร เป็นต้น นอกจากนี้ ประเพณีตักบาตรกลางน้ำที่ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจะถือเอา วันแรม 12 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี เป็นวันใส่บาตร ในสมัยก่อนโน้น ยังไม่มีถนนหนทาง บ้านเรือนราษฎรจะอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ และใช้แม่น้ำโดยยานพาหนะทางเรือ เป็นเส้นทางคมนาคมไปมาหาสู่กันและเช่นเดียวกันพระสงฆ์ ก็จะใช้เรือพายบิณฑบาต ไปรับอาหารจากชาวบ้านซึ่งมีบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งในช่วงเวลานั้นจึงไม่มีการเดินบิณฑบาต จากการบอกเล่าของผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุกว่า 80 ปี บอกว่าที่จัดให้มีการตักบาตรกลางน้ำขึ้น โดยนิมนต์พระสงฆ์ทั้งหมดพายเรือมารับอาหารนั้น สาเหตุเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาหนึ่ง ชาวบ้านไม่ว่างไปทำบุญที่วัดเพราะติดฤดูกาลทำนา ชาวบ้านจะไปทำนาโดยไปสร้างขนาโรงนาเป็นที่พักชั่วคราว ทำนาเสร็จจึงจะกลับมาบ้าน จึงว่างเว้นจากการทำบุญตักบาตรไป เมื่อว่างจากการทำนาจึงนิมนต์พระมารับบิณฑบาตพร้อมกัน โดยจะเตรียมข้าวสารอาหารแห้ง อาหารสดมาตักบาตรกัน เรียงรายไปตลอดลำน้ำ ปัจจุบัน มีกิจกรรม ชักพระ ทอดผ้าป่า เล่นเพลงเรือ เพลงพื้นบ้าน และร่วมปิดทองไหว้พระหลวงพ่อดีแสง พร้อมชมระฆังโบราณอายุกว่า 100 ปี

สังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลาวครั้ง ที่มีความเชื่อในเรื่องขวัญ ฝีวิญญาณ และคำสอนของพุทธศาสนา การพูดภาษาลาวครั้งของสมาชิก ซึ่งยังคงใช้ติดต่อสื่อสารกันในชุมชน การสืบทอดประเพณีและพิธีกรรมการเลี้ยงผีเจ้านายการทำบุญกลางบ้าน และการแห่ธงสงกรานต์ ซึ่งมีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการฟื้นฟูการทอผ้าขึ้นดินจกสีแดง และผ้าขาวม้า 5 สี อันเป็นหัตถกรรมที่มีลักษณะของลาวครั้ง ลักษณะทางสังคมของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรุและบ้านทุ่งกฐิน ประกอบด้วย ระบบครอบครัวและเครือญาติ พบว่า ในอดีตลักษณะครอบครัวของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรุ และบ้านทุ่งกฐิน โดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มี

การสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มๆ โดยส่วนใหญ่ครอบครัวลาวครั้งจะได้สมาชิกใหม่จากการแต่งงานของลูกสาว ซึ่งลูกสาวแต่งงานลูกเขยต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านของภรรยา ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับการตาย ชาวลาวครั้งให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานาน การจัดงานศพนั้นจะแยกประเภทศพไว้ 2 ประเภท คือ ศพที่ตายตามปกติ ซึ่งไปตามอายุขัย และศพที่ตายไม่ดีคือ ตายด้วยอุบัติเหตุ ชาวลาวครั้งจะไม่นำศพเข้าบ้าน แต่จะทำพิธีฝังหรือเผาให้เสร็จในวันเดียวกัน

การท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติลพบุรี (อุทยานมังกรสวรรค์) ตั้งอยู่ในบริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสุพรรณบุรี ภายในนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ของอารยธรรมจีนที่ยาวนานถึง 5,000 ปี ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นอารยธรรมที่เก่าแก่และสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ภายใต้รูปแบบมังกรสวรรค์คีลีที่รู้จักกันดี ภายในห้องจัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์จีน และแสดงประวัติความเป็นมาของพี่น้องชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย เรื่องราวที่น่าสนใจประกอบด้วย เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ประวัตินุคคลสำคัญ ปรัชญา ภูมิปัญญาและการค้นพบประดิษฐ์กรรม ภายในตัวมังกรใช้สื่อจัดแสดงที่ทันสมัย เช่น ภาพยนตร์ ระบบโสตทัศนูปกรณ์ที่ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ แสง เสียง หุ่นจำลอง พร้อมเทพบรรยายเป็นภาษาไทย จีน และอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างครบครัน เป็นต้นว่า มุ่งเน้นให้ผู้เข้าชมได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในเวลาเดียวกัน อีกทั้งสอดแทรกคุณธรรมสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่บรรพบุรุษชาวจีนยึดถือ และได้ปรากฏให้เห็นตลอดเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้นำเอาความรู้และคุณธรรมไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตในโอกาสต่อไป หอคอยบรรหารแจ่มใส : เป็นหอคอยชมวิวแห่งแรก และสูงที่สุดในประเทศไทย มองเห็นโดดเด่นอยู่กลางเมือง การขึ้นเที่ยวชมหอคอย จะมีจุดแวะพักชมวิว 4 ชั้น บนหอคอยได้มีการติดตั้งกล้องส่องทางไกลไว้รอบด้าน มีร้านขายของที่ระลึกและอาหารว่าง มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเมืองสุพรรณบุรี ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี ศิลปวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ และเรื่องราวน่ารู้ของจังหวัดสุพรรณบุรีไว้ทั้งหมด บริเวณสวนประดับด้วยดอกไม้ นานาพันธุ์ สวนปาล์ม สวนน้ำพุ ธารน้ำตก สไลเดอร์ สนามเด็กเล่น เพลิดเพลินกับลีลาของน้ำพุดนตรี ที่ไหลเล่นตามจังหวะของดนตรี ชั้นที่ 1 เป็นที่จำหน่ายบัตรและของที่ระลึก ชั้นที่ 2 เป็นร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม อาหารว่าง และจุดนั่งชมสวน ชั้นที่ 3 เป็นร้านจำหน่ายของที่ระลึกและจุดชมตัวเมือง ชั้นที่ 4 เป็นจุดชมทิวทัศน์ของจังหวัดสุพรรณบุรีโดยรอบ มีกล้องส่องทางไกลบริการ หน้าห้องแสดงภาพวาดสีน้ำมันเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่จะทำให้ผู้เข้าชมพบกับวิถีการดำเนินชีวิตแบบย้อนยุค พบกับหมู่บ้านชาวนา ลานนวดข้าว คอกควาย และการ

แสดงควาย อันมีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การทำนาในแบบโบราณที่ยังใช้แรงงานจากควายและอุปกรณ์การทำนาแบบโบราณ การโชว์ความสามารถพิเศษของควาย มีกิจกรรมสำหรับผู้สนใจ เช่น เรือนแพทย์แผนไทย การนวดแผนไทยและการใช้สมุนไพรเรือนโหราศาสตร์ และลานแสดงควายเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่จำลองในการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หากจะเรียกว่าหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทยแห่งนี้ เป็นแหล่งจำลองวิถีชีวิตเกษตรกรชาวไทยก็ได้ บึง ฉวาก อำเภอเดิมบางนางบวช มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง ไม่ได้มีแต่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอย่างที่รู้จักกันเท่านั้น แต่ยังมีทั้งอุทยานผักพื้นบ้าน กับสวนสัตว์ขนาดเล็ก มีกรงนกใหญ่ที่เลี้ยงนกไว้ในสภาพธรรมชาติและให้เราเข้าไปเดินชมกันในกรงเลย ทั้งหลายทั้งปวงนี้ก็จะตั้งเรียงรายอยู่บริเวณริมบึง ตลาดร้อยปีสามชุกเมื่อถ้ามองถึงตลาดสามชุก ตัวตลาดนั้นกว้างใหญ่กว่าตลาด อื่น ๆ ห้องแถวไม้สูงสองชั้นเรียงรายยาวเหยียดติดแม่น้ำสุพรรณบุรีเกือบทุกห้อง มีลายฉลุประดับประดาไว้อย่างงดงาม ที่สำคัญคือ สภาพทั่วไปในบริเวณตลาดยังสะอาด น่าเดิน อีกทั้งยังมีสีสัน มีชีวิตชีวา เป็นตลาดสำคัญในการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญ ในอดีต ตั้งแต่เมื่อ 100 กว่าปีก่อน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยนำสาระเนื้อหาและประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว เป็นรายรายละเอียด โดยสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีกระบวนการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สืบหาความต้องการเบื้องต้นในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลครูผู้สอน บุคลากรของหน่วยงานการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และปราชญ์ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของชุมชนเรื่องประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ต้องการให้นำมาจัดการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์สร้างเป็นแบบสอบถามแล้วนำไปสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่สัมภาษณ์เก็บรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษา จำนวน 50 คน ประกอบด้วย บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 14 คน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน ผลการสอบถามคัดเลือก 3 ลำดับแรก ของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี แต่ละสาขาและมีคำร้อยละ ความต้องการของชุมชนร้อยละ 60 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป

สรุปผลการสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ใช้เป็นเนื้อหาสาระและ
 ประสบการณ์เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่น
 พื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรม และด้านศิลปและ
 หัตถกรรม

5. หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ
 เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น
 สุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ
 ชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

5.1 ความสำคัญและธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 10-14) กล่าวถึง สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง
 รวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้
 ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคมการ
 ปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุค
 สมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับใน
 ความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ
 ประเทศชาติ และสังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันใน
 สังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับ
 ตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และ
 ค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม
 จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไป
 ปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม
 พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปและใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

**ความสอดคล้องของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**

ความสอดคล้องของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 สรุปความสอดคล้อง ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ความสอดคล้องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 ผู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ
ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตาม
หลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/3 เห็นคุณค่าและประพุดิตน ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด	- ประวัตินสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) พระมงคล เทพมุนี (หลวงพ่อสดวัดปากน้ำ) สมเด็จพระพุทธโฆษา จารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต)
ป.6/5 ชื่นชมการทำความดีของบุคคลดำเนินชีวิตใน ประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอก แนวปฏิบัติ	- ตัวอย่างการทำความดี ของสาวก/ศาสนิกชน ของจังหวัดสุพรรณบุรี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/3 อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติ ตนได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัด สุพรรณบุรี เช่น ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีทิ้งกระจาด ประเพณีแห่เทียนพรรษา 2. ประโยชน์ของการเข้าร่วม ในศาสนพิธี/ พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา 3. การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรง
รักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก
อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรม อัน ดีงาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรีวัฒนธรรมชาว ไทยพวน ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) 2. ลาวเวียงตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคม ในท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี 3. แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/4 อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคน ในสังคมไทย	5. ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคน ท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี 6. แนวทางการรักษาวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรี

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้
ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/1 อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มี ความ รับผิดชอบ	- บทบาทและประโยชน์ของผู้ผลิตที่มีคุณภาพในท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรีเช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำ กิจกรรมต่างๆ เพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ ด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1. ด้านอาหาร ได้แก่ขนมสาเล่ ปลาเค็ม เป็นต้น 2. ด้านเกษตรกรรม การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง เป็นต้น 3. ด้านหัตถกรรม งานประดิษฐ์ได้แก่ไม้กวาดร้อยปี เบญจรงค์ทอง งานจักสาน เป็นต้น 4. ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่บึงฉวาก มังกรสวรรค์ ฯลฯ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/2 ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น	1. การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี เช่น กลุ่มแม่บ้านกลุ่มเศรษฐกิจ ชุมชน ได้แก่ ตลาดร้อยปี สามชุก เก้าห้อง กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/1 ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆ สมัยรัตนโกสินทร์	ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่างๆของจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยรัตนโกสินทร์ ได้แก่ 1. เจ้าพระยาบวรราชนายก 2. วานิช จรุงกิจอนันต์ 3. ครูแจ้ง คล้ายสีทอง 4. ขวัญจิต ศรีประจันต์ ฯลฯ
ป.6/1 ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆ สมัยรัตนโกสินทร์	ผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆของจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยรัตนโกสินทร์ ได้แก่ 1. เจ้าพระยาบวรราชนายก 2. วานิช จรุงกิจอนันต์ 3. ครูแจ้ง คล้ายสีทอง 4. ขวัญจิต ศรีประจันต์ ฯลฯ

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/4 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัย รัตนโกสินทร์ที่น่าภาคภูมิใจ และควร ค่าแก่การอนุรักษ์ไว้	ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีสมัย รัตนโกสินทร์ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม เช่นบ้านทรงไทย เเบญจรงค์ และ วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ป.6/1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมในจังหวัด สุพรรณบุรี

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สอดคล้องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นกรอบในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เอกสารประกอบการสอนและเครื่องมือประเมินผลการใช้หลักสูตร ประกอบ ด้วยแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต แบบประเมินรักความเป็นไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรบูรณาการท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

6. การใช้ทักษะชีวิต

6.1 ความหมายและความสำคัญการใช้ทักษะชีวิต

การใช้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสมรรถนะ เป็นลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลจากความรู้อรรถนะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือปฏิบัติงานหรือสร้างผลงานของตนเองได้ องค์ประกอบของสมรรถนะผู้เรียนนั้น ตามนักการศึกษาได้แก่ (McClelland, 1973; สุกัญญา รัศมิชธรรมโชติ, 2548 ; สำนักงาน ก.พ., 2548; รัชนีวรรณ วณิชย์ถนอม, 2547; ชนาธิป ทั่วยเป, 2551) ประกอบด้วย

1. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ เช่น ทักษะของหมอฟันในการอุดฟันโดยไม่ทำให้คนไข้รู้สึกเสียวเส้นประสาท
2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านการบริหารต้นทุน เป็นต้น
3. ภาพลักษณ์ภายในบุคคล (Self-image / Self-concept) หมายถึง ทศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเองหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น Self-confidence คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
4. คุณลักษณะภายในหรืออุปนิสัย (Traits) หมายถึง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคลเป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น เป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง แรงจذبภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย เช่น บุคคลที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Orientation) มักชอบตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย และพยายามทำงานสำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ ตลอดจนพยายามปรับปรุงการทำงานของตนเองตลอดเวลา

6.2 สมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นตัวแปรที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น.4)

ตารางที่ 2.2 สมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สมรรถนะ	คำอธิบาย	จำนวน ตัวชี้วัด
4. ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต	เป็นความสามารถในการนำ กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ใน การดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การ เรียนรู้ด้วยตนเอง การ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ ร่วมกันในสังคมด้วยการ สร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี	4.1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ ในชีวิตประจำวัน 4.2 เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4.3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข 4.4 จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 4.5 ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ สภาพแวดล้อม 4.6 หลีกเลียงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

ผู้วิจัยสังเคราะห์สมรรถนะการใช้ทักษะชีวิตและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ผลวิเคราะห์และรายการประเมินการใช้ทักษะชีวิต มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงความสอดคล้องการใช้ทักษะชีวิตกับรายการประเมิน

การใช้ทักษะชีวิต	รายการประเมิน
1. นำกระบวนการเรียนรู้จากภูมิ ปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1. เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยวิธีที่หลากหลาย 2. เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเองและต่อเนื่อง 3. ทำงานและอยู่ร่วมกันกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างมีความสุข
2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ภูมิ” ปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่าง ต่อเนื่อง	4. มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี เหมาะสมกับวัย 5. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

การใช้ทักษะชีวิต	รายการประเมิน
3. ทำงานและอยู่ร่วมกันภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างมีความสุข	6. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ จากการร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีได้อย่างเหมาะสม
4. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสมในการร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	7. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่แตกต่างของกลุ่มชนในจังหวัดสุพรรณบุรีได้
5. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมในจังหวัดสุพรรณบุรี	8. เข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี
6. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีพิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี	9. ปฏิบัติตนเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรีตามได้อย่างเหมาะสม
	10. ประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีได้อย่างเหมาะสม

6.3 การประเมินสมรรถนะผู้เรียน

การประเมินสมรรถนะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอรูปแบบการประเมินสมรรถนะให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น.5 - 13)

1. แบบประเมินสมรรถนะสำหรับครูผู้สอนประเมิน มีลักษณะเป็นแบบประเมินเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวชี้วัดจะมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน (Analytic Criteria)

2. แบบประเมินสมรรถนะสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง ซึ่งได้จัดทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปเลือกใช้ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) โดยอาจแบ่งออกเป็น ตอนๆ เพื่อวัดพฤติกรรม การปฏิบัติหรือคุณลักษณะและการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งอาจวัดการปฏิบัติวัดประมาณค่า 3 ระดับ คือ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติ

บ่อยครั้ง โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อรายการมีดังนี้ คือ ไม่เคยปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน ปฏิบัติ บางครั้ง ได้ 1 คะแนน และปฏิบัติบ่อยครั้ง ได้ 2 คะแนน และวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น ประมาณ ค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด เป็นต้น

สำหรับแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต ที่ใช้การใช้ทักษะชีวิต ผู้วิจัยใช้แบบการ ประเมินการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยครูเป็นผู้ประเมิน แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตสำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายการประเมินทั้งหมด 10 รายการ กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

7. รักความเป็นไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า ต้อง เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นต้น โดยต้อง ผสมผสานสาระความรู้ให้ได้สัดส่วนที่สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา คุณลักษณะรักความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ประการหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระสำคัญ ดังนี้

7.1 ความหมายและความสำคัญของคุณลักษณะรักความเป็นไทย

คุณลักษณะรักความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีนักการศึกษาและหน่วยงานได้ ให้นิยามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทยที่มีความสอดคล้องกันไว้ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, น. 6); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2552, น. 17); สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2555, น.16) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557, น.1-2) สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ด้านรักความเป็นไทย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม และ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและ วัฒนธรรมไทย ตลอดจนเป็นผู้มีความกตัญญูทวดที่ สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

คุณลักษณะรักความเป็นไทยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสำนึกในรากเหง้าความ เป็นไทย เข้าใจและภูมิใจในชาติไทย มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และอยู่อย่างความสำคัญของคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทยสอดคล้องกัน พอสรุปได้ คือ ชาวชนไทยจะต้องเป็นผู้มีความ ภาคภูมิใจ รักในความเป็นไทย จึงเป็นรากฐานที่จะสามารถดำรงรักษา และสืบสานต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองในท้องถิ่นได้ (วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร, 2543, น.24; สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย, 2540, น.15; สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา, 2553, น. 39; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557, น.49)

7.2 คุณลักษณะรักความเป็นไทย

คุณลักษณะรักความเป็นไทย ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ เพื่อกำหนดตัวชี้วัด/พฤติกรรม บ่งชี้ ให้ชัดเจน ความสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนดรายการ ประเมิน โดยวิเคราะห์ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ กับธรรมชาติวิชากับสาระเนื้อหา ความรู้และมวล ประสพการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำมาใช้เป็นสาระเนื้อหาและจัดประสพการณ์ให้ผู้เรียนมีดังนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงความสอดคล้องคุณลักษณะรักความเป็นไทยกับรายการประเมิน

คุณลักษณะรักความเป็นไทย	รายการประเมิน
1. ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี และกตัญญูทวดเที	1.เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี 2. ชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
2. ร่วมกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	3. สนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
3. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี	4. อนุรักษ์โบราณสถานของจังหวัดสุพรรณบุรี 5. อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์”ของดีเมืองสุพรรณ” 6. อนุรักษ์ศิลปะและหัตถกรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี
4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีไปใช้ในการดำเนินชีวิต	7. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี 8. ท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีเชิงอนุรักษ์ 9. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 10. ทำความดีตามแบบอย่างคนดีศรีสุพรรณ

7.3 การประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย

ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของคุณลักษณะที่แสดงถึงการรักความเป็นไทยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สร้างแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย ในแต่คุณลักษณะและนำมากำหนดประเด็นการตั้งคำถามในรูปแบบสอบถามแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 เรื่อง (กฤษณ์ จันท์ทับ , 2553; จตุพร จันท์เรือง, 2549; จริยา ศรีเพชร, 2550; จิตรดา เกิดเรือง, 2548; ชมพูนุช วราศิริ, 2548; ฌาณิกา เงินอัน, 2551; ธัญดา ไตรวนาธรรม, 2553; ทวิช ลักษณ์สง่า, 2556; ทศนีย์ ทองไชย, 2556; ชีรชัย เนตรถนอมศักดิ์, 2550; นิอุบล สุดตา, 2558; นุชรี คล้ายวันเพ็ญ, 2553; ปิยะวรา คล้ายหนองสรวง, 2550; มาเรียม นิลพันธุ์, 2536; ลาวัณย์ ทองมนต์, 2550; วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์, 2551; ศิริมงคล ทนทอง, 2553; สกฤตวัฒน์ รัชนิกร, 2559; สุริยา คำธร, 2553; สุเพ็ญพร นิลชัย, 2547; อักพงค์ สุขมาตย์, 2553; อูมาพร หล่อสมฤดี, 2545) สรุปผลการสังเคราะห์ ดังนี้

8.1 วัตถุประสงค์การวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยการพัฒนาหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์การวิจัย มีความสอดคล้องกันในการศึกษา 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 กำหนด วัตถุประสงค์ในภาพรวมที่ครอบคลุมกระบวนการวิจัยได้แก่ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและหา ประสิทธิภาพของหลักสูตร เช่น จิตรดา เกิดเรือง (2548); ทศนีย์ ทองไชย (2556); นิอุบล สุดตา, 2558; ปิยะวรา คล้ายหนองสรวง, 2550; สกฤตวัฒน์ รัชนิกร (2559); ศิริมงคล ทนทอง (2553) เป็นต้น ลักษณะที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ตามขั้นการวิจัย ได้แก่ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สร้างและพัฒนา หลักสูตร ทดลองใช้ และประเมินผลหลักสูตรเช่น จริยา ศรีเพชร (2550); จตุพร จันท์เรือง (2549); วนิดา เพ็ชรสูงเนิน (2559) เป็นต้น และลักษณะที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาผลการวิจัยเชิง ทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ กฤษณ์ จันท์ทับ (2553) ศึกษากระบวนการ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นปัญหาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ลาวัณย์ ทองมนต์ (2550) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกจากนั้น ศึกษา และเสนอผลการเปลี่ยนแปลงการประเมินหลักสูตรและวิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์ (2551) การสืบทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาการทำข้าวหลามในชุมชนพระงาม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยทางการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็น การศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาและหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียน

บรรลุตวิฤตประสงคตามจุดมุ่งหมาย มาตรฐานตัวชี้วัด ตลอดจนสมรรถนะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ ส่วนงานวิจัยทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่า ให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและมีจิตอนุรักษ์ท้องถิ่น

8.2 ประเภทของการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยทางการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 23 เรื่อง ดังกล่าว พบว่าเป็นงานวิจัยที่เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรนั้น นักวิจัยมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่ 3 ประเภท คือประเภทการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า มีจำนวน 11 เรื่อง (กฤษณ์ จันทร์ทับ , 2553; ชุติมา ศิริวงศ์, 2550; จิตรดา เกิดเรือง (2548); ธัญดา ไตรวานาธรรม (2553); ชมพูนุช วราศิริ, 2548; ณาณิกา เงินอัน, 2551; วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์ , 2551; นุชรี คล้ายวันเพ็ญ, 2553; ปิยะวรา คล้ายหนองสรวง, 2550; ศิริมงคล ทนทอง, 2553; สุเพ็ญพร นิลชัย, 2547) ประเภทหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวน 7 เรื่อง (จตุพร จันทร์เรือง, 2549; จริยา ศรีเพชร, 2550; ทวิช ลักษณ์สง่า, 2556; ชिरชัย เนตรถนอมศักดิ์ , 2550; สุริยา กำธร, 2553; อักพงค์ สุขมาตย์, 2553; อุมภาพร หล่อสมฤดี, 2545) ประเภทการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา พบว่า มีจำนวน 4 เรื่อง (มาเรียม นิลพันธุ์ , 2536; ลาวัณย์ ทองมนต์ , 2550 สกฤตวัฒน์ รัชนิกร, 2559; นิลุบล สุดตา, 2558) และงานวิจัยประเภทพัฒนารูปแบบการสอนจำนวน 1 เรื่อง (ทศนีย์ ทองไชย, 2556)

8.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 23 เรื่อง พบว่า งานวิจัยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมสอดคล้องกันคือ การวิจัยและพัฒนา การแบ่งขั้นตอนวิจัยแตกต่างกัน ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรและประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป มีจำนวน 13 เรื่อง (จริยา ศรีเพชร, 2550; จตุพร จันทร์เรือง, 2549; ชุติมา ศิริวงศ์, 2550; ทวิช ลักษณ์สง่า, 2556; ทศนีย์ ทองไชย, 2556; ชिरชัย เนตรถนอมศักดิ์ , 2550; นิลุบล สุดตา, 2558; มาเรียม นิลพันธุ์ , 2536; ปิยะวรา คล้ายหนองสรวง , 2550; ศิริมงคล ทนทอง, 2553; สุริยา กำธร, 2553; อักพงค์ สุขมาตย์, 2553; อุมภาพร หล่อสมฤดี, 2545) งานวิจัยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร จำนวน 3 เรื่อง (ชมพูนุช วราศิริ; ธัญดา ไตรวานาธรรม.

2553; นิลบล สุดตา, 2558) นอกจากนี้ พบงานวิจัยที่ใช้กระบวนการ วิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 2 เรื่อง (ฉาณิกา เงินอัน, 2551; วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์, 2551) พบงานวิจัยที่ใช้กระบวนการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 2 การทดลองการใช้หลักสูตร และระยะที่ 3 การประเมินผล การใช้หลักสูตร จำนวน 1 เรื่อง (สกุลวัฒน์ รัชนิกร, 2559) มีงานวิจัย ที่กำหนดขั้นตอนการวิจัย 7 ขั้นตอนย่อยๆ จำนวน 1 เรื่อง คือ (สุเพ็ญพร นิลชัย, 2547) นอกจากนี้ มีงานวิจัย เชิงทดลองที่ จำนวน 3 เรื่อง (กฤษณ์ จันทรทัต, 2553; ชุตติมา ศิริวงศ์ (2550); ลาวัณย์ ทองมนต์, 2550) และงานวิจัย เชิงสำรวจ จำนวน 1 เรื่อง (นุชรี คล้ายวันเพ็ญ, 2553)

8.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

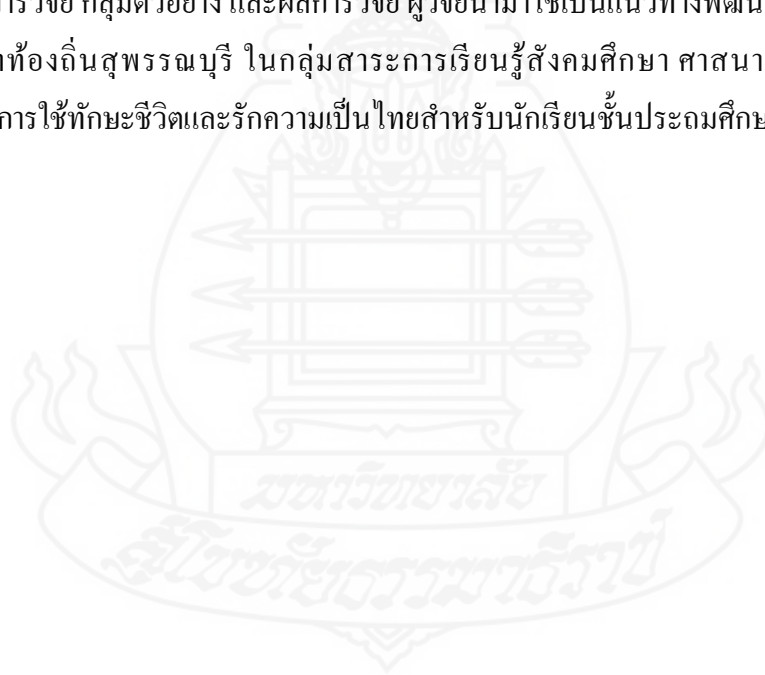
ผลการศึกษางานวิจัยจำนวน 23 เรื่อง ดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา วิจัยเป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 13 เรื่อง ระดับชั้น มัธยมศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 1 เรื่อง และนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 1 เรื่อง นักเรียนชาวเขา จำนวน 1 เรื่อง ผู้ประกอบการจำนวน 1 เรื่อง สถานศึกษา จำนวน 1 เรื่อง ครูมัธยม จำนวน 1 เรื่อง อาจารย์และนักวิจัยจำนวน 1 เรื่อง ข้าราชการสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 1 เรื่อง โดยสรุปแล้ว การศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ศึกษาวิจัยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ เป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา

8.5 ผลการวิจัย

การศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 22 เรื่องดังกล่าว พบว่า มีผลการวิจัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) ด้านคุณภาพของหลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของ หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้อง และองค์ประกอบหลักสูตรหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมี องค์ประกอบโดยรวม คือ หลักการและเหตุผล มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด (ผลการ เรียนรู้) คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างเวลา ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ได้แก่ ชัญดา ไตรวนาธรรม (2553); ทวิช ลักษณ์สง่า (2556); ชีรชัย เนตรนอมศักดิ์ (2550); นุชรี คล้ายวันเพ็ญ (2553); นิลบล สุดตา (2558); ลาวัณย์ ทองมนต์ (2550); ปีย์วรา คล้ายหนองสรวง (2550); วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์ (2551); สุรียา คำธร (2553); สุเพ็ญพร นิลชัย (2547); อัครพงศ์ สุขมาตย์ (2553); อูมาพร หล่อสมฤติ (2545) พบงานวิจัยที่มี องค์ประกอบที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จริยา ศรีเพชร (2550); จตุพร จันทรเรือง (2549); สกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ด้านประสิทธิภาพของหลักสูตร พบว่า งานวิจัยพัฒนา หลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการ ทดสอบความรู้ความสามารถผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการใช้หลักสูตร จากแบบวัดผลหรือแบบ ประเมินสมรรถนะของผู้เรียนในทักษะต่างๆ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางเป็นส่วนใหญ่ พบงานวิจัยที่ศึกษาความภาคภูมิใจและ
 อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ (กฤษณ์ จันทรทัต, 2553; ชมพูนุช วราศิริ, 2548; ฌานิกา เงินอัน,
 2551; วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์, 2551; ศิริมงคล ทนทอง, 2553) เป็นต้น พบงานวิจัย ที่พัฒนา
 หลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการปฏิบัติและคุณภาพของหลักสูตรมีประสิทธิภาพ เช่นกัน (มาเรียม
 นิลพันธุ์, 2536) การทดสอบความรู้ความสามารถผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการใช้หลักสูตร ส่วน
 ใหญ่ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และประเมินสมรรถนะของ
 ผู้เรียนของหลักสูตรรายวิชาหลักสูตรนอกจากนี้พบงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิด
 จัดการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รูปแบบการสอนคือ "PHOSAI Model" มีองค์ประกอบสำคัญ
 คือ หลักการ วัตถุประสงค์กระบวนการจัดการความรู้ การวัดและประเมินผลและปัจจัยที่เอื้อต่อการ
 จัดการความรู้และผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ที่ระดับ.01(ทัศนีย์ ทองไชย, 2556)

จากผลการสังเคราะห์งานวิจัย ในด้านวัตถุประสงค์การวิจัย ประเภทการวิจัย
 กระบวนการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผลการวิจัย ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อ
 เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีกับนักเรียน จำนวน 4 โรงเรียน ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร และขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เรื่องวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีมาใช้ ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี และเจตคติที่มีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสังเกต สัมภาษณ์และสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน เป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เขตละ 1 โรงเรียนแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน ครูผู้สอน 1 คนและนักเรียน 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 15 คน

1.1.2 ประชุมปฏิบัติการครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ประกอบด้วยครู จำนวน 20 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และศึกษานิเทศก์

จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 28 คนเพื่อวิเคราะห์ และสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนในประเด็น ความสอดคล้องของการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรีกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และความสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรี เพื่อสรุปความเหมาะสมและความสอดคล้องและความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรีที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรี ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1.3 ศึกษา สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรบูรณาการ การสอนบูรณาการ การสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทักษะชีวิตและ รักความเป็นไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด ไปใช้ในการพัฒนา หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

1.2 ศึกษาวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรี

1.2.1 สํารวจข้อมูลพื้นฐาน

การสำรวจข้อมูลพื้นฐานเรื่องประเภทและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่พรรณบุรี ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเรื่องประเภทและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่พรรณบุรี โดยการสัมภาษณ์ และสอบถามความต้องการเบื้องต้นในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดย สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา ท้องถิ่นสู่พรรณบุรี กลุ่มให้ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของหน่วยงานการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน บุคลากรของ องค์กรบริหารส่วนตำบล และบุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งหมด 15 คน

1.2.2 สอบถามความต้องการของชุมชน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความต้องการของชุมชนเรื่องประเภทของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่พรรณบุรีที่ต้องการให้นำมาจัดการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลพื้นฐานจากการ สัมภาษณ์สร้างเป็นแบบสอบถามแล้วนำไปสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่สัมภาษณ์เก็บ รวมทั้ง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 50 คน ประกอบด้วย บุคลากรขององค์กรบริหาร ส่วนตำบลจำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 12 คน บุคลากรของหน่วยงานการศึกษา จำนวน 3 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 6 คน ผู้ปกครองจำนวน 6 คน ประชาชนชุมชน จำนวน 4 คน และนักเรียนจำนวน 10 คน ผลการสอบถามคัดเลือก 3 ลำดับแรก ของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี แต่ละประเภทและมีค่าร้อยละ ความต้องการของชุมชนร้อยละ 60 ขึ้นไป นำไปใช้เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

2.1 การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ยกร่าง เป็นโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี โดยนำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย ออกแบบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีฉบับร่าง จากนั้นนำหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีไปให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเมินโครงร่างหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี รายละเอียดการดำเนินการมีดังนี้

2.1.1 จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการสนทนากลุ่มประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน จำนวน 7 คน โดยการวิเคราะห์ และอภิปรายสรุปมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 การพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 และมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ได้มาจากข้อ 1 มาสร้างและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามองค์ประกอบของหลักสูตร 8 ประการที่สังเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 1 ได้แก้หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและ

ประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดหลักการของหลักสูตรจากข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นข้อมูลในการจัดทำ โดยผู้วิจัยได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี จากความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย

3) กำหนดคำอธิบาย ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา ที่ครอบคลุม ผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ลำดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระเนื้อหา การวัดผลและประเมินผล

4) กำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ผลการเรียนรู้ การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย กระบวนการจัดการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และค่าน้ำหนักคะแนน โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้

5) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ที่คัดเลือกจากความต้องการของชุมชนร้อยละ 60 ขึ้นไป และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตร

6) กิจกรรมการเรียนการสอน ระบุกระบวนการจัดการเรียนรู้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ การสอนแบบบูรณาการ การสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนดจุดประสงค์การดำเนินการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยแนวทางจัดการเรียนการสอน เอกสารและวัสดุการสอนประกอบหลักสูตร

7) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กำหนดประเภทของสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้แก่ สื่อการเรียนประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรากฏท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้

ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

8) กำหนดการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

2.1.3 ผู้วิจัยนำโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอคณะกรรมการควบคุมคุุณิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2 การตรวจสอบคุณภาพโครงสร้างหลักสูตร

หลังจากปรับแก้ไข โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมคุุณิพนธ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยทำการประเมินโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

1) การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2) การประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อ

เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตรในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เรียนรู้ว่าในแต่ละองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด

2.2.2 ผู้ประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.2.3 เครื่องมือการประเมินโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร โดยกำหนดประเด็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม และความชัดเจน แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบประเมินที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย

1) แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2) แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงร่างหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเองจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร แล้วนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปของค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปของดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยพิจารณาความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มากำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง เหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หากค่าเฉลี่ยประเด็นใดมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าโครงร่างหลักสูตรประเด็นนั้นๆมีความเหมาะสม ไม่ต้องนำมาปรับปรุง แต่ถ้าค่าเฉลี่ยประเด็นใดมีค่าต่ำกว่า 3.50 ถือว่าโครงร่างหลักสูตรประเด็นนั้นๆ มีความไม่เหมาะสมต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 การประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพิจารณาความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่ามา กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

สอดคล้อง	มีค่าเท่ากับ	+1
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	0
ไม่สอดคล้อง	มีค่าเท่ากับ	-1

หลังจากนั้นผู้วิจัยรวบรวมผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเด็นของโครงร่างหลักสูตรแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - objective congruence : IOC) หากได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าโครงร่างหลักสูตรประเด็นนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ แต่หากน้อยกว่า 0.5 ถือว่าโครงร่างหลักสูตรประเด็นนั้นๆอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ไม่ได้ ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

พบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - objective congruence : IOC) เท่ากับ 0.91

2.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมิน โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์พิจารณา เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีและเครื่องมือการประเมินผลการใช้หลักสูตร การดำเนินการสร้างมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการสอน

การดำเนินการสร้าง ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาวิเคราะห์การสอนบูรณาการ และการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ 5 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นเรียนรู้ ชั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และชั้นการประเมินผล คัดเลือกวิธีสอนหลากหลาย ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการโครงงาน กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active learning)

3.1.2 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสอน จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.1.3 การตรวจคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) นำแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอน ที่ผู้วิจัยออกแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสอนสังคมศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการเรียนรู้ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอนว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบ มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอนว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบ มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอนว่าไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบ มีค่าเท่ากับ -1

หลังจากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 6 หน่วย ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอนว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบ ทุกหน่วย ดังนี้ หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.88 หน่วยที่ 3 ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.91 หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.94 หน่วยที่ 5 คนดีศรีสุพรรณสุพรรณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.92 และหน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86

3.2 แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต

3.2.1 ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตโดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และคัดเลือกจากแนวความคิดการใช้ทักษะชีวิตของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเนื้อหาสาระและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีพฤติกรรมบ่งชี้ 6 ประการ ได้แก่

- 1) นำกระบวนการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างต่อเนื่อง
- 3) ทำงานและอยู่ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างมีความสุข
- 4) จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมในการร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
- 5) ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมในจังหวัดสุพรรณบุรี
- 6) หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นเมื่อเข้าร่วมศาสนพิธีพิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

3.2.2 การสร้างแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต โดยผู้วิจัยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบ ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเนื้อหาสาระและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในแต่ตัวชีวิต/พฤติกรรมบ่งชี้ นำมากำหนดประเด็นการตั้งคำถามในรูปแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

3.2.3 การหาคุณภาพแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective - Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงกับการใช้ทักษะชีวิต มีค่าเท่ากับ -1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.86 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีความสอดคล้อง

2) ผู้วิจัยนำการใช้ทักษะชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (item-total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.73

3) ผู้วิจัยนำแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตไปหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และได้กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงของแบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต ทั้งฉบับตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.956

4) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย จำนวน 10 รายการ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.3 แบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย

การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะที่แสดงถึงการรักความเป็นไทย โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดคุณลักษณะที่แสดงถึงการรักความเป็นไทยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเนื้อหาสาระและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในคุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี และ ความกตัญญูทวดเวที
- 2) ร่วมกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรี และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม
- 3) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี
- 4) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีไปใช้ในการดำเนินชีวิต

3.2.2 การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย โดยผู้วิจัยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในแต่คุณลักษณะและนำมากำหนดประเด็นการตั้งคำถามในรูปแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

3.2.3 การหาคุณภาพแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย จำนวน 5 ท่านตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective - Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับคุณลักษณะรักความเป็นไทย มีค่าเท่ากับ+1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับคุณลักษณะรักความเป็นไทย มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงกับคุณลักษณะรักความเป็นไทย มีค่าเท่ากับ-1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่า 0.90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีความสอดคล้อง

2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (item-total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทยอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.73 ได้ค่าอำนาจจำแนก 0.33 – 0.76

3) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทยไปหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และได้กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงของแบบวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทย ทั้งฉบับตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.97

4) ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย จำนวน 10 รายการ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.4 แบบประเมินสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบการสอนและวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารและตำราเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างข้อสอบ

3.4.2 สร้างผังการสร้างข้อสอบ (Test blueprint) ตามสาระการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้

3.4.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี โดยให้มีความสอดคล้องกับผังการสร้างข้อสอบ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.4.4 หากคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง เชนเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective - Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่วัด มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรม
ที่วัด มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรม
ที่วัด มีค่าเท่ากับ -1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า
0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้ว
นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80
– 1.00 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.89

2) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน

3) นำผลจากการตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ที่นำไปทดลองใช้ มาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่า
ความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปจากการวิเคราะห์
ข้อสอบรายข้อ (Item Analysis)

4) เลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และมีค่า
อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยมีผลการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามผังการ
สร้างข้อสอบ ซึ่งข้อทดสอบจำนวน 40 ข้อ มีค่าความยาก (p)อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.79 ค่าอำนาจ
จำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.73

5) นำผลทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี ที่ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 40 ข้อ หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน โดยวิธีของ คูเดอร์- ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.84

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็น
ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี ในปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 1 โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียน
อนุบาลวัดป่าเลไลยก์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน

43 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดม่วงเจริญผล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 24 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 25 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 17 คน โดยมอบให้แต่ละโรงเรียนดำเนินการนำไปใช้ ผู้วิจัยสังเกต สอบถามเก็บข้อมูลจากผลการทดลองใช้มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ยังไม่สร้างความสนใจ กิจกรรมฝึกปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ส่งเสริมใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย
2. ด้านสื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า สารเนื้อหากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ไม่สอดคล้องกับวัยของนักเรียน
3. องค์ประกอบของรูปแบบเอกสารประกอบการสอนไม่ครบถ้วน ได้แก่ สารภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ ยังไม่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ การใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ชั้นการสอนยังไม่ส่งเสริมการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย และไม่แสดงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. ด้านภาษา การใช้คำ ข้อความ บางส่วนยังไม่คงที่ ใช้ภาษาไม่เป็นทางการ และการใช้คำไม่ชัดเจน
7. ด้านเวลาเรียน เวลาเรียนแต่ละหน่วยการเรียน การจัดกิจกรรมแต่ละชั้นการสอนไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ
8. ข้อค้นพบอื่นๆ ได้แก่ ระบบการพิมพ์ และรูปแบบและองค์ประกอบของใบกิจกรรมไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ระยะที่ 2 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขออนุมัติจากผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียน จำนวน 41 คน ใช้เวลาทดลอง 40 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ใช้แบบแผนการทดลองแบบวัดก่อนและหลังการทดลองกลุ่มเดียว (one group pretd design) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองใช้หลักสูตรด้วยตนเอง มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนการใช้หลักสูตร

5.1.1 ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ รายวิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ประเมินการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ และประเมินสรุปก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1.2 ขั้นตอนที่ 2 ใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 หน่วย ใช้เวลา 40 ชั่วโมง จัดบันทึกผลการใช้หลักสูตร โดยใช้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นกรอบการสรุปผลการใช้หลักสูตรทั้งบันทึกข้อสังเกตจากการใช้ไว้อย่างละเอียด

5.1.3 ขั้นตอนที่ 3 หลังใช้หลักสูตรทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ประเมินการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ และประเมินสรุปหลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์สรุป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ t – test for dependent samples

5.2.2 เปรียบเทียบการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ t – test for dependent sample

5.2.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะรักความเป็นไทยของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ t – test for dependent samples

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงหลักสูตรและแก้ไขหลักสูตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้นอกจากการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการใช้ ผู้วิจัยยังได้มีการประเมินผลจากการทดลองใช้หลักสูตรจากที่รวบรวมได้ระหว่างทดลองใช้หลักสูตรด้วยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ผลจากการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรนำข้อมูลไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลองการใช้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลเป็นแบบบันทึกผลการเรียนของนักเรียนเกี่ยวข้องกับการทดลองใช้หลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยเขียนในเชิงบรรยาย

6. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินระหว่างและหลังการทดลองใช้หลักสูตร มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย เป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อสร้างเสริมการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1.1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนสภาพจริง ผู้วิจัยได้สังเกตการจัดการ เรียนการสอนและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 โรงเรียน เป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 1 โรงเรียน เขต 2 จำนวน 1 โรงเรียน และเขต 3 จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน คือ ครูผู้สอน 1 คน นักเรียน 2 คน พบว่า การจัดการเรียนการสอน โดยนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีมาสอนสอดแทรกบางเนื้อหาให้มีความรู้เนื้อหาสาระภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้ฝึก ทักษะกระบวนการหรือร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครบถ้วน นักเรียนไม่ตระหนักในคุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการมีจิตอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่ถูกต้อง

1.1.2 ผลจากการประชุมปฏิบัติการครูผู้สอนและบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 จำนวน 20 คน ผู้บริหาร สถานศึกษาจำนวน 5 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 28 คน โดยการอภิปราย วิเคราะห์ และสรุปประเด็นสภาพจริงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับสาระเนื้อหาและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ประโยชน์และคุณค่าของภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่จะนำมาใช้จัดการเรียนการสอน การการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
สรุปได้ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในสภาพ
ปัจจุบันสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) การจัดการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีมีความสอดคล้องกับ
ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับมาก
ที่สุด

3) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเป็นสาระเนื้อหาและจัด
ประสบการณ์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างทักษะ เจตคติและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ และมีความเหมาะสม เป็นไปได้ที่จะเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและ
รักความเป็นไทย

1.1.3 ผลการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและ
หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา สืบเคราะห์งานวิจัย พบว่า การพัฒนา
หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ที่อิสระ ส่งเสริมการคิด การใช้ประสาทสัมผัสทุก
ด้าน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะประสบการณ์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตร
ท้องถิ่นสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การพัฒนาหลักสูตร
ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถบูรณาการได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะรายวิชาประวัติศาสตร์
และกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้
ทุกระดับชั้น โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งควรควรปรับบทบาทการจัดการเรียนการสอนให้
แตกต่างจากการสอนปกติ

1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

1.2.1 ผลสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

การสำรวจข้อมูลพื้นฐานเรื่องประเภทและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเรื่องประเภทและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี ด้วยการสัมภาษณ์ และสอบถามความต้องการเบื้องต้นในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดย
สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา
ท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรขององค์การ

บริหารส่วนตำบล ครูผู้สอน บุคลากรของหน่วยงานการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และปราชญ์ชุมชน ผลการศึกษาวิจัยมีรายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลได้แนะนำเนื้อหา มีดังนี้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี สาขาวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่น

ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ เป็นประเพณีของอำเภอบางปลาม้าจัดในวันแรม 12 ค่ำ เดือน 12 ที่ส่งเสริมให้เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ส่งเสริมความสามัคคีและรักท้องถิ่น ประเพณีทิ้งกระจาดเป็นงานที่ร่วมกันของประชาชนทำบุญให้ทาน เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ลดความเห็นแก่ตัว เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันยาวนานและเริ่มฟื้นฟูจัดประกวดการตกแต่งและแห่เทียนของแต่ละอำเภอ โดยจัดอย่างยิ่งใหญ่ตระการตา สร้างความสนใจและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีได้ อีกประเพณีหนึ่ง คือประเพณีไหว้พระแก เป็นประเพณีไหว้พระจันทร์ โดยปฏิบัติกันในหลายชุมชน ได้แก่ชุมชนท่าเสด็จ ชุมชนบ้านโพธิ์ เป็นต้น ส่วนประเพณีไทยทรงดำ เป็นประเพณีของไทยโซ่งเป็นประเพณีเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและการนับถือบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีเสนเฮือน ประเพณีกินตง ประเพณีลาวเวียง หรือลาวครั้ง จะมีประเพณีเกี่ยวกับการแต่งกาย การประกอบอาหาร และภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ สืบทอดโดยใช้ในการดำเนินชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน เพลงอีแซว และเพลงฉ่อย เป็นเพลงพื้นเมือง นิยมเล่นในเทศกาลรื่นเริง เป็นการขับร้องเพลงที่มีพ่อเพลงแม่เพลงและลูกคู่ เนื้อเพลงแต่งขึ้นแก้กันระหว่างชายหญิง ส่วนการเล่นคอน เป็นดนตรีพื้นบ้านของชาวสุพรรณบุรีในกลุ่มชนไทยทรงดำ อุปกรณ์คือ ลูกคอน ซื่อแขวนไว้หน้าบ้านเจ้าภาพ ผู้เล่นตั้งแต่ 7 คน มีฝ่ายหญิงต้องโต้ตอบกันเรียกว่า “เพลงเขิน” จบแล้วเจ้าภาพจะวานให้ช่วยงานตามแต่เจ้าภาพและขอร้อง ส่วนใหญ่นิยมเล่นกันตั้งแต่เริ่มวันตรุษ ไปจนถึงวันสงกรานต์ สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีสาขาอื่นๆ ที่ให้ข้อมูลแนะนำ ได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก เพลงพวงมาลัย การละเล่นเด็กไทย และ ประเพณีวันออกพรรษา เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านท่องเที่ยว

หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ชมความเป็นอยู่แบบย้อนยุค มีกิจกรรมเกี่ยวกับการทำการเกษตรปลูกข้าวครบวงจรและมีเอกลักษณ์คือ การแสดงของควาย บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติเป็นสถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำต่างๆ อุทยานผักพื้นบ้านและสวนสัตว์ขนาดเล็ก หอเฉลิมพระเกียรติ เป็นหอคอยชมวิวแห่งแรกสูงที่สุดในประเทศไทย ภายในประกอบด้วย นิทรรศการทางประวัติศาสตร์และเรื่องราวที่สำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับพิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกร (อุทยานมังกรสวรรค์) ภายในนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ของอารยธรรมจีน ยาวนานถึง 5,000 ปี สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามจำนวนมาก เช่นอุทยานแห่งชาติพุเตย อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง เขื่อนกระเสียว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอู่ทอง เก็บรวบรวม โบราณวัตถุและประวัติศาสตร์เมืองอู่ทองที่น่าสนใจ รวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ

ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงได้แก่ ตลาดร้อยปีสามชุกที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคหกรรม สถาปัตยกรรม และการดำรงชีวิต ของชาวสุพรรณได้เป็นอย่างดี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านโบราณสถาน

โบราณสถานที่สำคัญในสุพรรณบุรีที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ สถานที่ทำยุทธหัตถี วัดสนามชัย วัดโบราณที่สร้างขึ้นสมัยสร้างเมืองสุพรรณบุรี ประดิษฐานหลวงพ่อดุ พระพุทธรูปที่สำคัญที่คนสุพรรณบุรีทำบุญสักการะ สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสา จังหวัดสุพรรณบุรี วัดไฟโรงวัว ที่มีเอกลักษณ์การสร้างภูมิทัศน์ภายในวัดให้ตระหนักในการทำมาค้าขายด้วยความซื่อ ซึ่งคล้ายกับความสำคัญของโบราณสถานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นส่วนใหญ่

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านบุคคลสำคัญ

ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณศิริ) พระมณฑลเทพมุนี พระพุทธโฆษาจารย์ พระภิกษุที่ประพฤติปฏิบัติดีในศีลธรรมศาสนา รวมทั้งบุคคลสำคัญด้านอื่นๆ ได้ขวัญจิต ศรีประจันต์ ด้านการแสดงเพลงพื้นบ้าน หรือนักเขียน วาณิช จรุงกิจอนันต์ และครูแจ่ม คล้ายสีทอง ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง(กิตติศิลปิน) สาขาศิลปะการแสดง เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านคหกรรม

อาหารพื้นบ้านของสุพรรณบุรีที่สะท้อนความอุดมสมบูรณ์ ทั้งอาหาร คาวหวาน และอาหารในเทศกาลต่างๆ ซึ่งล้วนมีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของชาวสุพรรณบุรี ได้แก่ ข้าวหลาม ขนมหวาน ปลาเ้า ปลาต้ม และอาหารที่เป็นของฝาก ได้แก่ สมหวัง หน่อไม้ฝรั่ง และขนมสาเล่ เป็นต้น อาหารพื้นบ้านของสุพรรณบุรี บ่งบอกความเป็นพื้นที่บ้านที่มีความสร้างสรรค์ พิถีพิถันในการปรุงรรมทั้งการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างคุ้มค่า

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านศิลปกรรมและหัตถกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่สำคัญ ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าเลไลยก์และวัดหน่อพุทธางกูร สถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์ การจักสานสิ่งของใช้ ได้แก่ ไม้กวาด เครื่องครัว เครื่องมืออุปกรณ์จับสัตว์ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ควรอนุรักษ์ไว้ เพราะมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะไม้กวาดร้อยปี ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมายาวนาน มีความสวยงามบ่งบอกถึงความตั้งใจ ใส่ใจ ละเอียด รอบคอบ อดทน และความซื่อสัตย์ในการทำและสามารถประกอบเป็นอาชีพได้

1.2.2 สอบถามความต้องการของชุมชน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความต้องการของชุมชนเรื่องประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ต้องการให้นำมาจัดการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลพื้นฐานจากการ

สัมภาษณ์สร้างเป็นแบบสอบถามแล้วนำไปสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่สัมภาษณ์เก็บรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 50 คน ประกอบด้วย บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน ครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 คน ประชาชนท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 14 คน นักเรียนจำนวน 7 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ผลการสอบถามคัดเลือก 3 ลำดับแรก ของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี แต่ละด้านละมีคำร้อยละ ความต้องการของชุมชนร้อยละ 60 ขึ้นไป ผลการสอบถามปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการสอบถามความต้องการชุมชนเรื่องประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ต้องการให้นำมาจัดการเรียนการสอน

รายการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	ร้อยละความต้องการ ของชุมชน	คัดเลือก ได้
1.ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน		
1.1 ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ	62	3*
1.2 ประเพณีงานทิ้งกระจาด	60	4
1.3 ประเพณีแห่เทียนพรรษา	68	1*
1.4 ประเพณีไหว้พระแห่	52	5
1.5 ประเพณี ไทยพวน	50	7
1.6 ประเพณี ไทยทรงดำ	48	8
1.7 ประเพณีลาวเวียง	46	8
1.8 เพลงอีแซว	64	2*
1.9 เพลงฉ่อย	54	5
1.10 เพลงคอน	46	6
1.11 อื่นๆ	20	11

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	ร้อยละความต้องการ ของชุมชน	คัดเลือก ได้
2. ด้านการท่องเที่ยว		
2.1 หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย	68	1*
2.2 บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ	62	3*
2.3 หอเฉลิมภัทรราชินี	50	4
2.4 พิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกร	48	6
2.5 อุทยานแห่งชาติพุเตย	42	7
2.6 อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง	40	8
2.7 เขื่อนกระเสียว	44	6
2.8 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอู่ทอง	38	9
2.9 ตลาดสามชุก (ตลาดร้อยปี)	64	2*
2.10 อื่นๆ	0	10
3. ด้านโบราณสถาน	70	1*
3.1 อนุสรณ์ดอนเจดีย์	62	2*
3.2 วัดสนามชัย	50	4
3.3 วัดป่าเลไลยก์	46	6
3.4 สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสด็จ	60	3*
3.5 วัดไผ่โรงวัว	48	5
3.6 อื่น ๆ	22	7
4. ด้านบุคคลสำคัญ		
4.1 สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณศิริ)	68	2*
4.2 พระเทพมงคลเทพมุนี	62	4
4.3 สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์	64	3*
4.4 เจ้าพระยามรราช	56	5
4.5 ขวัญจิต ศรีประจันต์	52	7
4.6 วาณิช จรุงกิจอนันต์	76	1*
4.7 ครูแจ้ง คล้ายสีทอง	54	6
4.8 อื่น ๆ	0	8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	ร้อยละความต้องการ ของชุมชน	คัดเลือก ได้
5. ด้านคหกรรม		
5.1 น้ำปลา	66	4
5.2 ปลาข้าว	70	2
5.3 ปลาเค็ม	80	1*
5.4 หน่อไม้ไผ่ตง	56	7
5.5 ขนมหวาน	60	6
5.6 ขนมหาลิ	62	5
5.7 ข้าวหลาม	68	3*
5.8 อื่น ๆ	40	6
6. ด้านศิลปกรรมและหัตถกรรม		
6.1 จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าเลไลยก์	78	1*
6.2 จิตรกรรมฝาผนังวัดหน้าพุทธชากรุง	44	6
6.3 สถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์	76	2*
6.4 จิตรกรรมผนังโบสถ์วัดประตูลำ	60	3*
6.5 หัตถกรรมไม้กวาดไยมะพร้าว	54	4
6.6 เครื่องปั้นเบญจรงค์ทอง	46	5
6.7 อื่น ๆ		

จากผลการสำรวจ จากการสอบถามทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและแนวทางจัดทำหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 60 ขึ้นไป และเป็น 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัฒนธรรมประเพณี และการละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ร้อยละ 68 ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ร้อยละ 64 และประเพณีไหว้พระแะ ร้อยละ 62 2) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย ร้อยละ 68 ตลาดสามชุก (ตลาดร้อยปี) ร้อยละ 64 และบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ ร้อยละ 62 3) ด้านโบราณสถาน ได้แก่ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ ร้อยละ 70 วัดสนามชัย ร้อยละ 62 และ สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ ร้อยละ 60 4) ด้านบุคคลสำคัญ ได้แก่ ขวัญจิต ศรีประจันต์ ร้อยละ 76 สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) ร้อยละ 68 และสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ร้อยละ 64 5) ด้านคหกรรม ได้แก่ ปลา

เต็ม ร้อยละ 80 ปลายี่ ร้อยละ 70 และข้าวหลาม ร้อยละ 68 และ 6) ด้านศิลปกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าเลไลยก์ สถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์ และเครื่องจักสาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม เป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาสุพรรณบุรี จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านบุคคลสำคัญผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสำรวจ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสาวกของพระพุทธศาสนา 3 ลำดับแรก จำแนกเนื้อหาสาระและประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุพรรณเมืองพุทธ ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณศิริ) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ พระเทพมงคลเทพมุนี และบุคคลสำคัญด้านอื่นๆ จัดเป็นเนื้อหาสาระและประสบการณ์ หน่วยที่ 5 เรื่อง คนดีศรีสุพรรณ 3 ลำดับแรก คือ ขวัญจิต ศรีประจันต์ ครูแจ้ง คล้ายสีทอง และวานิช จรุงกิจอนันต์และภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านประเพณีไทยพวน ไทยทรงดำและลาวเวียง จัดเป็นเนื้อหาสาระและประสบการณ์ หน่วยที่ 4 เรื่อง วิถีสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลได้ดังนี้

2.1 หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 หลักการของหลักสูตร

- 1) เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ
- 2) เป็นหลักสูตรที่ท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 3) เป็นหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย
- 4) เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2 เป้าหมายของหลักสูตร

เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต รักความเป็นไทย และมีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

2.1.3 คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ ปฏิบัติโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการโครงงาน กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active learning) และ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจากสาระเนื้อหาและ ประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการ ท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรมและ ด้านศิลปะและหัตถกรรม เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี การใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย มี ความภาคภูมิใจและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

สังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงานและทดสอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และตัดสินใจ การเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี และประเมินพฤติกรรมการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะ รักความเป็นไทย

4. โครงสร้างหลักสูตร

ตารางที่ 4.2 โครงสร้างหลักสูตร

เนื้อหาสาระ/ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	การใช้ทักษะชีวิต	คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
1. ประวัติศาสตร์เมือง สุพรรณ	1. บอกภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้วย กิจกรรมที่หลากหลาย	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี	1. อธิบายความสำคัญวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ศึกษาเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ของจังหวัด	1. วิธีการทาง ประวัติศาสตร์	10	6
1.1 การนำวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ไปใช้ ศึกษาสำรวจประวัติ ความเป็นมาเรื่องราว ของจังหวัดสุพรรณบุรี	ภาคภูมิใจและควร อนุรักษ์ 2. ใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ศึกษา	กิจกรรมที่หลากหลาย ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง	2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ศึกษาประวัติศาสตร์เมือง สุพรรณบุรีได้	2. อภิปราย		
1.2 การนำวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ไปใช้ ศึกษาเรื่องราวของ จังหวัดสุพรรณบุรีและ เรื่องราวในท้องถิ่น	ประวัติศาสตร์ของ จังหวัดสุพรรณบุรี	3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมีความสุข 4. จัดการกับปัญหาและ ความขัดแย้งในการ เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	3. ใช้กระบวนการกลุ่มศึกษา ประวัติศาสตร์ได้ 4. ภาคภูมิใจ เสนอแนะ แนวทางและร่วมอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุทาง ประวัติศาสตร์ของจังหวัด สุพรรณบุรีได้			

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

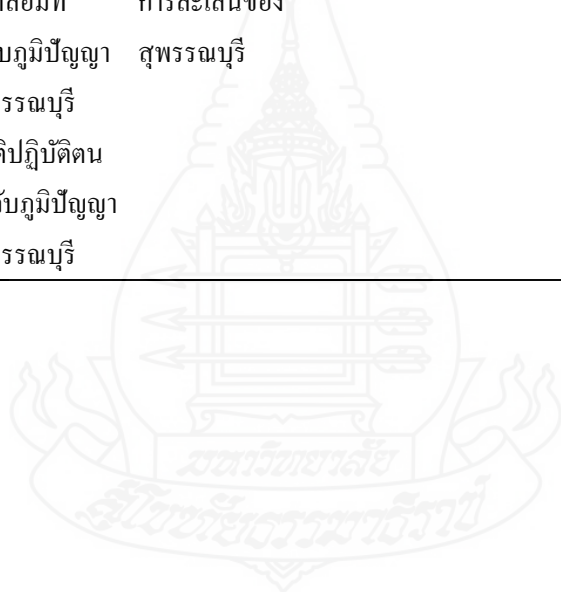
เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
2. สุพรรณเมืองพุทธ 2.1. การศึกษา เรียนรู้ประวัติ สาวก/ ศาสนิกชนของ จังหวัดสุพรรณบุรี 2.2 การศึกษา วิเคราะห์ตัวอย่างการ กระทำความดีของ สาวก/ศาสนิกชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี	1. อธิบายภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 2. เห็นคุณค่าและ ประเพณีตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวกและศาสนิก ชนตัวอย่างในจังหวัด สุพรรณบุรี	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้วย กิจกรรมที่หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมีความสุข 4. จัดการกับปัญหาและ ความขัดแย้งในการ เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. อธิบายคุณค่าของ ศาสนิกชน ตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความชื่นชม 2. เรียนรู้ประวัติศาสตร์และ ผลงานของศาสนิกชนตัวอย่าง ของจังหวัดสุพรรณบุรีด้วย ตนเองและวิธีการหลากหลาย 3. เสนอแนะทางการปฏิบัติตน ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต ข้อคิดจากประวัติสาวกและศา สนิกชนตัวอย่างจังหวัด สุพรรณบุรี	การอภิปราย	15	6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการ เรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
3. ศาสนพิธีเมือง สุพรรณ 3. การศึกษา วิเคราะห์ประวัติและ ผลงานภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด สุพรรณบุรีด้าน บุคคล	1. ยกตัวอย่าง ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ ภาคภูมิใจและควร อนุรักษ์ไว้ 2. อธิบายประโยชน์ของ การเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมใน วันสำคัญทางศาสนาทาง ศาสนาในจังหวัด สุพรรณบุรีตามที่กำหนด และปฏิบัติได้ถูกต้อง	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้วย กิจกรรมที่หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมีความสุข 4. จัดการกับปัญหาและ ความขัดแย้งในการ เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. อธิบายประโยชน์การร่วม ศาสนพิธี พิธีกรรมและกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี 2. ใช้กระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ศาสนพิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ได้อย่างมีเหตุผล 3. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ ศาสนพิธี พิธีกรรมและกิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนาด้วยความ ภาคภูมิใจ	อภิปราย กระบวน การกลุ่ม	20	6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
		5. ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	5. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและ การเล่นของ สุพรรณบุรี				
		6. ประพฤติปฏิบัติตน เหมาะสมกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี					

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการ เรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
4. วิถีสุพรรณ 1. การวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตาม กาลเวลาที่มีผลต่อ ตนเองและสังคม ในจังหวัด สุพรรณบุรี 2. การธำรงรักษา วัฒนธรรมใน จังหวัดสุพรรณบุรี	1. ยกตัวอย่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ที่ ภาคภูมิใจและ ควรอนุรักษ์ไว้ 2. วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตามการเวลาและดำรง รักษาวัฒนธรรมอันดี งามในจังหวัด สุพรรณบุรี 3. อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มคนใน จังหวัดสุพรรณบุรีได้	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. ศึกษา วิเคราะห์วัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ของจังหวัด สุพรรณบุรี 2. สรุปแนวทางการธำรง รักษาวัฒนธรรมที่ หลากหลายของจังหวัด สุพรรณบุรี 3. นักเรียนศึกษาและเข้าร่วม กิจกรรมวัฒนธรรมที่ หลากหลายของจังหวัด สุพรรณบุรี 4. นำเสนอ เผยแพร่ วัฒนธรรมที่หลากหลายของ จังหวัดสุพรรณบุรี	อภิปราย กระบวนการ กลุ่ม	20	8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
3. การเข้าร่วม ในศาสนพิธี/ พิธีกรรมและวัน สำคัญทางศาสนา การปฏิบัติตน ที่ถูกต้องในศาสน พิธีพิธีกรรมและ วันสำคัญทาง ศาสนา	5. ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 6. ประพฤติปฏิบัติตน เหมาะสมกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	5. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและ การละเล่นของ สุพรรณบุรี 6. นำภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีไป ใช้ในการดำเนินชีวิต ปัจจุบัน					

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการ เรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
5. คนดีศรีสุพรรณ 5.1 การศึกษา วิเคราะห์ประวัติและ ผลงานภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด สุพรรณบุรีด้าน บุคคลสำคัญ 5.2 การศึกษา วิเคราะห์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม	1. ยกตัวอย่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ที่ภาคภูมิใจ และควรอนุรักษ์ไว้ 2. บอกภูมิปัญญาไทย ในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ ภาคภูมิใจและคุณค่าแก่ การอนุรักษ์ไว้ 3. ยกตัวอย่างผลงาน บุคคลสำคัญด้านต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. ประพฤติปฏิบัติตน เหมาะสมกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. เห็นคุณค่าภูมิปัญญา สุพรรณบุรี 2. ชื่นชมภูมิปัญญา สุพรรณบุรี 3. ทำความติดตาม แบบอย่างคนดีศรี สุพรรณบุรี 4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต	1. ยกตัวอย่างผลงานของ บุคคลสำคัญด้านต่างๆ ของ จังหวัดสุพรรณบุรีด้วยความ ชื่นชม 2. วิเคราะห์ตนเองและ ประพฤตินตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิดของ บุคคลสำคัญต่างๆ	- อภิปราย - กระบวนการ โครงการ	15	6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รักความ เป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
6. เศรษฐศาสตร์ เมืองสุพรรณ 6.1 การศึกษา วิเคราะห์ สรูป บทบาทและ ประโยชน์ของผู้ผลิต ที่กลุ่มทาง เศรษฐกิจใน จังหวัดสุพรรณบุรี 6.2 การร่วม กิจกรรมกลุ่มทาง เศรษฐกิจในจังหวัด สุพรรณบุรีของ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างเหมาะสม	1. บอกภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ ภาคภูมิใจและควรค่าแก่ การอนุรักษ์ 2. อธิบายบทบาทของ การผลิตในจังหวัด สุพรรณบุรีที่มีความ รับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม 3. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติกับ สิ่งแวดล้อมทางสังคม	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 3. ท่องเที่ยวสุพรรณเชิง อนุรักษ์ 4. อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ ของดีเมืองสุพรรณบุรี 5. อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ และของดีเมือง สุพรรณบุรี	1. อธิบายบทบาทของ ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่ม ของภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีในทางเศรษฐกิจ 3. ใช้กระบวนการโครงการ เรียนรู้การร่วมกลุ่มทาง เศรษฐกิจ 4. ท่องเที่ยวกลุ่มทาง เศรษฐกิจของภูมิปัญญา ท้องถิ่นเชิงอนุรักษ์	การอภิปราย	20	8

5. เนื้อหาสาระและประสบการณ์

หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ วัดสนามชัย สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสด็จ เป็นต้น

หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธ ศึกษาค้นคว้า อภิปรายและสรุปประวัติสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรีที่ประพาศปฏิบัติที่ดี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณศิริ) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ และพระมงคลเทพมุนี เป็นต้น

หน่วยที่ 3 ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ เข้าร่วมกิจกรรม อภิปรายและสรุปประโยชน์ศาสนา พิธี พิธีกรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีไหว้พระเจ เป็นต้น

หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณ วิเคราะห์อภิปรายการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีและเสนอแนวทางธำรงรักษาวัฒนธรรมที่แตกต่าง

หน่วยที่ 5 คนดีศรีสุพรรณ ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลงานบุคคลสำคัญด้านศาสนาของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ขวัญจิต ศรีประจันต์ ครูแจ้ง คล้ายสีทอง และวาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นต้น

หน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ ศึกษา สืบค้น อภิปรายบทบาทการร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ในฐานะผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเลือกใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกระบวนการสอน 5 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นเรียนรู้ ขั้นอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และขั้นประเมินผล คัดเลือกวิธีสอนหลากหลาย ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการ โครงงาน กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (ปฏิบัติ) Active learning การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจากกรอบสาระเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี 6 ด้าน ได้แก่ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้าน โบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรมและ ด้านศิลปะและหัตถกรรม ที่ได้วิเคราะห์จากชุมชน ซึ่งมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่สำคัญ เพื่อความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตปัจจุบันได้อย่างมีความสุขที่มีคุณค่าต่อจังหวัดสุพรรณบุรี

7. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย ได้แก่

7.1 สื่อการเรียนประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ ใบงาน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

7.2 สื่อการเรียนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องมือการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านกิจกรรม และ ด้านศิลปะและหัตถกรรม

7.3 ปรากฏท้องถิ่น ได้แก่ พ่อเพลง แม่เพลงพื้นบ้าน พระสงฆ์ ผู้ประกอบอาหารพื้นบ้าน กลุ่มแม่บ้าน หัตถกรรมจักสาน

7.4 แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ หอสมุด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ บ้านอนุรักษ์ควายไทย บึงฉวาก อนุสรณ์ดอนเจดีย์ และวัดสนามชัย

8. การวัดและประเมินผล

8.1 วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อทราบการพัฒนาการและตัดสินผล การเรียนรู้ ตามเป้าหมายหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงานและทดสอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และตัดสิน การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี และประเมินพฤติกรรมการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

8.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ ชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. หลักการของหลักสูตร			
1.1 มีความชัดเจน	4.40	0.55	มาก
1.2 มีความเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
1.3 มีความเป็นไปได้	4.20	0.45	มาก
2. เป้าหมายของหลักสูตร			
2.1 มีความชัดเจน	4.40	0.55	มาก
2.2 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
2.3 มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.20	0.45	มาก
2.4 มีความเป็นไปได้	4.44	0.55	มาก
2.5 ครอบคลุมทักษะการใช้ชีวิตและคุณลักษณะความเป็นไทย	4.20	0.45	มาก
3. คำอธิบายรายวิชา			
3.1 ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร	4.20	0.45	มาก
3.2 ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร	4.20	0.45	มาก
3.3 ความสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน	4.20	0.45	มาก
3.4 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร	4.20	0.45	มาก
4. โครงสร้างของหลักสูตร			
4.1 หลักสูตรเหมาะสมกับตัวชี้วัด	4.00	0.71	มาก
4.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ/ประสบการณ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีแต่ละหน่วย	4.00	0.71	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4.4 การเรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตร	4.40	0.55	มาก
4.5 การกำหนดเวลาแต่ละหน่วย	4.44	0.55	มาก
4.6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละหน่วย	4.20	0.45	มาก
4.7 การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย	4.00	0.71	มาก
4.8 ครอบคลุมเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต	4.00	0.71	มาก
4.9 ครอบคลุมการเสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย	4.20	0.84	มาก
5. เนื้อหาสาระและประสบการณ์			
5.1 ตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร	4.00	0.74	มาก
5.2 ส่งเสริมการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
5.3 มีความหลากหลายน่าสนใจ	4.30	0.84	มาก
5.4 ครอบคลุมผลการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
5.5 เสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต	3.80	0.84	มาก
5.6 เสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย	3.80	0.84	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอน			
6.1 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและประสบการณ์	4.00	0.71	มาก
6.2 มีความหลากหลายน่าสนใจ	3.80	0.84	มาก
6.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.00	0.84	มาก
6.4 ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.00	0.71	มาก
6.5 เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต	4.00	0.71	มาก
6.6 เสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย	4.00	0.84	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
7. สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้			
7.1 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ	4.00	0.84	มาก
7.2 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย	4.00	0.71	มาก
7.3 สอดคล้องกับกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้	3.80	0.84	มาก
7.4 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้สนับสนุนกิจกรรมให้เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต	4.00	0.71	มาก
7.5 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้สนับสนุนกิจกรรมให้ มีคุณลักษณะรักความเป็นไทย	4.00	0.71	มาก
8. การวัดและประเมินผล			
8.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.20	0.84	มาก
8.2 มีความหลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การวัด	4.20	0.84	มาก
8.3 ความเหมาะสมของเครื่องที่ใช้วัด	4.20	0.71	มาก
8.4 ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้	4.00	0.84	มาก
8.5 สามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้	4.00	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม	4.12	0.75	มาก

8.4 ผลการประเมินความสอดคล้องของตัวหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และ รักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ ใน 8 องค์กรประกอบ จากประเด็นคำถาม 14 รายการ พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จำนวน 8 รายการ และ 0.80 จำนวน 6 รายการ ซึ่งแปลผล ได้ว่า โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น
สุพรรณบุรี เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การแปลผล
1. ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรกับหลักการ ของหลักสูตร	0.80	สอดคล้อง
2. คำอธิบายรายวิชากับผลการเรียน	1.00	สอดคล้อง
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1.00	สอดคล้อง
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการใช้ทักษะชีวิต	0.80	สอดคล้อง
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับคุณลักษณะรักความเป็นไทย	1.00	สอดคล้อง
7. ผลการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
8. การจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
9. การจัดการเรียนรู้กับการใช้ทักษะชีวิต	1.00	สอดคล้อง
10. การจัดการเรียนรู้กับคุณลักษณะรักความเป็นไทย	1.00	สอดคล้อง
11. การจัดการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
12. กิจกรรมการเรียนการสอนกับโครงสร้างเวลา	1.00	สอดคล้อง
13. สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียน การสอน	1.00	สอดคล้อง
14. การวัดผลและประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
รวมเฉลี่ย	0.91	สอดคล้อง

8.5 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของโครงร่างของแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร
บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน
6 หน่วยการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ มีค่า
ดัชนีความสอดคล้องมากกว่า .50 ทุกหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแปลผลได้ว่า โครงร่างแผนการจัด
ประสบการณ์เรียนรู้ หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การแปลผล
1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 1 : ประวัติศาสตร์เมือง สุพรรณบุรี	.92	สอดคล้อง
2. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 2 : สุพรรณเมืองพุทธ	.88	สอดคล้อง
3. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 3 : ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ	.91	สอดคล้อง
4. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 4 : วิถีสุพรรณ	.94	สอดคล้อง
5. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 5 : คนดีศรีสุพรรณ	.91	สอดคล้อง
6. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 6 : เศรษฐศาสตร์เมือง สุพรรณบุรี	.86	สอดคล้อง

จากผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ (1) หลักการของหลักสูตร (2) เป้าหมายของหลักสูตร (3) คำอธิบายรายวิชา (4) โครงสร้างของหลักสูตร (5) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (6) กิจกรรมการเรียนการสอน (7) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ และ(8) การวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก และมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทดลองใช้หลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสอดคล้องมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรัก ความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ว่า กลุ่มนักเรียน 41 คน มีค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 23.32 และ 33.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.10 และ 3.01 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าค่าเฉลี่ยสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 10.36 คะแนน โดยที่ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าสูงประมาณหนึ่งเท่า ของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพคือสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผลดี

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนการทดสอบทั้งสองครั้งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.626$, $p = .000$) เป็นความสัมพันธ์ขนาดปานกลาง เท่ากับ 0.626 ทิศทางบวกและตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันประมาณร้อยละ 39.19 แสดงว่านักเรียนที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบครั้งแรก มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนสูงในการวัดครั้งที่สองด้วย

ผลการทดสอบสมมติฐานแบบทางเดียวของผลต่างค่าเฉลี่ยระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตร และก่อนการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลักทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($t = 20.54$; $df = 40$; $p = .000$) จึงสรุปว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผล

การประมาณค่าพารามิเตอร์ผลต่างค่าเฉลี่ย (μ ก่อนเรียน - μ หลังเรียน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % เท่ากับ 9.00 (μ ก่อนเรียน - μ หลังเรียน) $\leq$ 11.73 ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ตัวแปร	Mean	S.D.	Pair	M.Dif.	SD _D	SE _{M.Dif.}	t	df	p	99% CI of Dif	
ก่อนเรียน	23.32	4.10	หลังเรียน -							Lower	Upper
หลังเรียน	33.68	3.01	ก่อนเรียน	10.36	3.23	.51	20.54	40	.000	9.00	11.73

หมายเหตุ: 1) n = 41

2) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียน = 0.626 ; p = .000

2.2 เปรียบเทียบผลการวัดการใช้ทักษะชีวิตก่อนและหลังการทดลอง

การวัดการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสรุปได้ว่ากลุ่มนักเรียน 41 คน มีค่าเฉลี่ยการใช้ทักษะชีวิตก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 3.04 และ 3.76 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 และ 0.29 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือ การวัดการใช้ทักษะชีวิต หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน 0.72 คะแนน แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพคือสามารถพัฒนาการใช้ทักษะชีวิตได้ผลดี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนการวัดทั้งสองครั้งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.649$, $p = .000$) เป็นความสัมพันธ์ขนาดปานกลางเท่ากับ 0.649 ทิศทางบวก และตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันประมาณร้อยละ 42.12 แสดงว่านักเรียนที่ได้คะแนนการใช้ทักษะชีวิตในการวัดครั้งแรก มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนสูงในการวัดครั้งที่สองด้วย

ผลการทดสอบสมมุติฐานแบบทางเดียวของผลต่างค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้ทักษะชีวิตหลังการใช้หลักสูตรฯ และก่อนการใช้หลักสูตรฯ พบว่า ปฏิเสธสมมุติฐานหลักทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($t = 15.31$; $df = 40$; $p = .000$) จึงสรุปว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยการใช้ทักษะชีวิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับการประมาณ

ค่าพารามิเตอร์ระหว่างค่าเฉลี่ย (μ ก่อนเรียน - μ หลังเรียน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% เท่ากับ 0.59
 $< (\mu \text{ ก่อนเรียน} - \mu \text{ หลังเรียน}) \leq 0.85$ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบการใช้ทักษะชีวิตก่อนและหลังเรียน

ตัวแปร	Mean	SD	Pair	M.Dif.	SD _D	SE _{M.Dif.}	t	df	p	99% CI of Dif
ก่อนเรียน	3.04	.39	หลังเรียน -							Lower Upper
หลังเรียน	3.76	.29	ก่อนเรียน	.72	.30	.05	15.31	40	.000	.59 .85

หมายเหตุ: 1) n = 41

2) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างก่อนเรียนและ หลังการเรียน = 0.649; p = .000

2.3 เปรียบเทียบผลการวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทยก่อนและหลังการทดลอง

การวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทยของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสรุปได้ว่ากลุ่มนักเรียน 41 คน มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะรักความเป็นไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 2.58 และ 3.73 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และ 0.42 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือการวัดคุณลักษณะรักความเป็นไทย หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน 1.15 คะแนน โดยที่ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะรักความเป็นไทย หลังเรียนมีค่าสูงประมาณหนึ่งเท่า ของค่าเฉลี่ยรักความเป็นไทยก่อนเรียนแสดงว่าหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพคือสามารถเสริมสร้างรักความเป็นไทยได้ผลดี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนการวัดทั้งสองครั้งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.953, p = .000$) เป็นความสัมพันธ์ขนาดสูงเท่ากับ 0.953 ทิศทางบวก และตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันประมาณร้อยละ 90.82 แสดงว่านักเรียนที่ได้คะแนนคุณลักษณะรักความเป็นไทยในการวัดครั้งแรก มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนสูงในการวัดครั้งที่สองด้วย

ผลการทดสอบสมมุติฐานแบบทางเดียวของผลต่างค่าเฉลี่ยระหว่างคุณลักษณะรักความเป็นไทยหลังการใช้หลักสูตร และก่อนการใช้หลักสูตรฯ พบว่า ปฏิเสธสมมุติฐานหลักทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($t=49.63; df= 40; p= .000$) จึงสรุปว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ รักความเป็นไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ

การประมาณค่าพารามิเตอร์ระหว่างค่าเฉลี่ย (μ ก่อนเรียน - μ หลังเรียน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% เท่ากับ $1.09 < (\mu \text{ ก่อนเรียน} - \mu \text{ หลังเรียน}) \leq 1.21$ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะรักความเป็นไทยก่อนและหลังเรียน

ตัวแปร	Mean	SD	Pair	M.Dif.	SD _D	SE _{M.Dif.}	t	df	p	99% CI of Dif	
ก่อนเรียน	2.58	.48	หลังเรียน -							Lower	Upper
หลังเรียน	3.73	.42	ก่อนเรียน	1.15	.15	.02	49.63	40	.000	1.09	1.21

หมายเหตุ: 1) n = 41

2) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างก่อนเรียนและ หลังการเรียน = 0.953; p = .000

ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธ หน่วยที่ 3 ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณ หน่วยที่ 5 คนดีศรีสุพรรณ หน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี โดยประเมินจากการสังเกต สอบถามและตรวจผลงาน ซึ่งผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์สอดคล้องกัน ผลการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะความเป็นไทย พบว่า หลังการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คะแนนมีแนวโน้มสูงขึ้น ทุกระยะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ทุกระยะ นอกจากนี้ผลจากแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้อะหว่างการใช้หลักสูตรดังกล่าว พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน การท่องเที่ยว โบราณสถาน บุคคลสำคัญ คหกรรม ศิลปกรรมและหัตถกรรม ด้วยความเข้าใจ บุคคลสำคัญ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เห็นความสำคัญและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ทำให้เห็นคุณค่าภาคภูมิใจ

สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมจึงมีความน่าสนใจ มีคุณค่าและตระหนักร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระด้วยตนเองและมีความรู้ต่อเนื่อง

ประกอบการใช้สื่อการเรียนประกอบที่มีความสอดคล้อง ได้แก่ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งปราชญ์ท้องถิ่น สิ่งที่ต้องปรับปรุงและเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมที่ต้องเพิ่มชั่วโมงกิจกรรมให้มากขึ้น การเรียนรู้ที่ต้องเรียนรู้เป็นกลุ่ม และการปฏิบัติงานร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องมีผู้นำกิจกรรมที่มีประสบการณ์ที่ต้องประชุมวางแผนร่วมกันฟัง แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องจัดเตรียมแหล่งกิจกรรม และเนื้อหา ที่ต้องสอดคล้องกับวัยนักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1.2 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยพัฒนา 2 ระยะ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1) ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ สอบถามและประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ภูมิปัญญาในท้องถิ่น และปราชญ์ชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานความต้องการ ความจำเป็น และสภาพจริง เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาทั้งและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในประเด็นความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเหมาะสมของระดับชั้น ที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอน สารเนื้อหาและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาไปใช้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและจัดทำเอกสารประกอบ หลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบจัดทำร่างหลักสูตรเป็นการกำหนดร่างหลักสูตร บูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อ เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งร่าง หลักสูตรมีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาสาระและประสบการณ์ โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน ปรับปรุงโครงสร้าง หลักสูตรและเสนอคณะกรรมการควบคุมคุุณชีพินธ์ตรวจสอบ แล้วแก้ไขหลักสูตรตามข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมคุุณชีพินธ์

3) ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการสอน และเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรได้แก่ แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต แบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชา สังคมศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน ปรับปรุง โครงสร้างหลักสูตรและเสนอเอกสารประกอบหลักสูตรต่อคณะกรรมการควบคุมคุุณชีพินธ์ แล้ว ปรับปรุงเอกสารประกอบหลักสูตร ตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมคุุณชีพินธ์ เพื่อให้เอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4) ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร ได้นำร่างหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี จำนวน 4 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 109 คน นำข้อมูลการทดลองใช้เสนอ ต่อคณะกรรมการควบคุมคุุณชีพินธ์ นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 ระยะเวลาที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร เพื่อหาคุณภาพหลักสูตรจากผลการทดลองหลักสูตรกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ จำนวน 41 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

2) ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบผลการทดลองใช้หลักสูตร จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทย มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.3.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1) หลักการของหลักสูตร แนวคิดสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) เป้าหมายของหลักสูตรประกอบด้วยผลการเรียนรู้สอดคล้องการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทย

3) คำอธิบายรายวิชา ประกอบพฤติกรรมการเรียนรู้สาระเนื้อหาสาระและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นกระบวนการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

4) โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยผลการเรียนรู้ เนื้อหาสาระทักษะการใช้ชีวิต คุณลักษณะรักความเป็นไทย จุดประสงค์การเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ คำนวณน้ำหนักคะแนน และเวลา

5) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธ หน่วยที่ 3 ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณ หน่วยที่ 5 คณิตศรีสุพรรณและหน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ

6) กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบขึ้นการสอนบูรณาการ ได้แก่ ขี่นำชั้นเรียนรู้ ชั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และชั้นประเมินผล กระบวนการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการโครงการ กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active learning)

7) สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อการเรียนประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรากฏ์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

8) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วยวิธีการสังเกตสัมภาษณ์ ตรวจผลงาน ประเมินพฤติกรรมและการทดสอบ

1.3.2 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คุณภาพหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดลองใช้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2) การใช้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

3) คุณลักษณะรักความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2. อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551, น.45) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552); เสาวลักษณ์ โรมา (2551, น.19); Chaninan Pruekpramool (2011, p. 27); Parinda Limpanont (2011, PP.41-43) ; Sinclair-Bell (1993, PP.131-133); Tyler (2011, PP.110-125); Taba (1962, PP. 424-425) การที่องค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในการนำไปใช้ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นให้ม้องค์ประกอบที่เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม ดังแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1950, p.1) ที่มีแนวคิดในการวางโครงสร้างหลักสูตรที่เน้นการตอบคำถามเป็นพื้นฐาน 4 ประการ คือมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ว่าอะไรบ้าง เป็นส่วนที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนด ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการศึกษา อะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แล้วจะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผลการพัฒนางค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของปียวรา ค้ายหนองสรวง (2550) ที่พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนฤมล จูประเสริฐ (2552) ที่พัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 นำข้อมูลพื้นฐานกำหนดเป็นองค์ประกอบหลักสูตร

การศึกษาท้องถิ่นประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัด ประเมินผล คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา ผลการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผลการสังเกตและสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนการสอน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มาสอนสอดแทรกบางเนื้อหาให้มีความรู้เนื้อหาสาระภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้ฝึกทักษะกระบวนการ หรือร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครบถ้วน นักเรียนไม่ตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งมีจิตอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังไม่ถูกต้อง ซึ่งถ้าหากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต่อเนื่อง นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ได้ อีกทั้งมีความตระหนักและมีจิตสำนึกมีค่านิยมอันดีงามต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น (รุ่ง แก้วแดง, น. 204; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น. 2-3)

2.3 ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสภาพปัจจุบันสอดแทรกบางเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งจากการวิเคราะห์หลักสูตรพบว่าสาระเนื้อหาและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เป็นสาระเนื้อหาและจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องและมีความเป็นไปได้ที่จะเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยซึ่งจะควรต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างการใช้ทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อภูมิปัญญา ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541, น. 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าช่วยสร้างความภาคภูมิใจ สามารถประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิต ได้อย่างเหมาะสม ช่วยเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตคนไทยให้เหมาะสมกับยุคสมัย และถ้อยคำ จันทับ (2553, น. 53) ที่สรุปว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ความคิด ความสามารถและทักษะ ประสบการณ์ของกลุ่มคนในท้องถิ่น ตกผลึกเป็นองค์ความรู้ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ให้สอดคล้องสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง และสังคมที่เหมาะสมตลอดกาลเวลา

ผลการตรวจสอบองค์ประกอบของร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ องค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชาจะต้องมีความ สอดคล้องกับมาตรฐานและผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งระบุถึงเนื้อหาสาระ และ ประสบการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551, น.45) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) และเสาวลักษณ์ โรมา (2551, น. 19) ที่กล่าว ว่า คำอธิบายรายวิชา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ระบุเนื้อหาสาระประสบการณ์ที่เรียงลำดับมีความ ต้องการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ด้านสาระเนื้อหาและประสบการณ์ทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี พบว่า การ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ควรมีการสำรวจ ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ให้ครบถ้วน นำมา วิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร และผลการเรียนรู้ ดังที่ เบญจพร เกียรติกิจวงศ์ (2548, น. 24) และบันเทิง ทานะพันธ์ (2544, น 48) กล่าวถึงแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรม การเรียนการสอนว่าควรสำรวจวิเคราะห์บันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจากการวิเคราะห์ หลักสูตร สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ศึกษาคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วย และแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้นครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วม ควรร่วมกันวางแผนการจัดการ เรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้เลือกการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ตามแผนการจัดการ เรียนที่กำหนดร่วมกัน เน้นการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติกับภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.42) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 42-43) ที่ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สถานศึกษา ควรมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้อง วางแผนการเรียนรู้ วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดงานที่ต้องทำ กำหนดคนรับผิดชอบและกำหนดเวลา ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดบันทึกผลการเรียนรู้ไว้ และ ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการเรียนรู้หรือแสดง ผลงาน นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เสนอต่อครูและแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อน

2.4 ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.4.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะ

ชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่า หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้สอดคล้องกับผลการ ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอนบูรณาการแบบสอดแทรกเรื่อง สมุนไพร พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกกับการสอน แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียน ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนบูรณาการแบบสอดแทรกมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01 กับชุตินา ศิริวงศ์ (2551) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเช่นเดียวกับงานของจิตรลดา เกิดเรือง(2548) ที่พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเรื่องประเพณีและพิธีกรรมไทยทรงดำสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรีที่ผลการเรียนรู้พัฒนาสูงขึ้นเช่นกัน

2.4.2 ผลการประเมินการใช้ทักษะชีวิตหลังเรียนโดยหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การใช้ทักษะชีวิตสูง กว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำ กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งใน สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม และ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ได้ ซึ่งเป็นความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิตตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น.4) ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยใช้ได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เน้นการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใน ลักษณะองค์รวม เชื่อมโยงเนื้อหาสาระต่างๆ ในหลักสูตร เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา

อย่างลุ่มลึก เน้นการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาหลักการหรือแนวคิดสรุป (Generalization) ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาการกระบวนการคิดโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ การคิดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นไปของโลก ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ด้วยเด็กอายุประมาณ 6-12 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย อยู่ในขั้นที่มีความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ (อีริกสัน Erickson, 1985) อีกทั้งได้ใช้วิธีสอน โดยการอภิปรายการวิเคราะห์การทำงานเป็นกลุ่มการเรียนรู้โดยกระบวนการ โครงงาน ที่ให้ผู้เรียนลงมือทำ (ปฏิบัติ) Active learning ที่เน้นกระบวนการ (Process Learning) เป็นสำคัญเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไปและสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามหลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 25) ที่ผู้เรียนค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมีการวิเคราะห์สังเคราะห์การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้และนำความรู้ผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องของ ธัญดา ไตรวนาธรรม (2553) พัฒนาหลักสูตรเรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าสู่งานอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.4.3 ผลการประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทยหลังเรียน โดยใช้ หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทยได้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากผู้วิจัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า สนใจร่วมกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความตระหนักและรับผิดชอบสิ่งแวดล้อม เชิงอนุรักษ์และใช้ผลิตภัณฑ์ของ “ของดีเมืองสุพรรณ” ชื่นชมบุคคลสำคัญและปฏิบัติตามแบบอย่างของบุคคลสำคัญศาสนา ดังที่ สิทธิวรรณ ศรีพหล (2552, น.77) ได้กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของชาติไทย รักในท้องถิ่นของตน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเรียนเกิดความรักและความรับผิดชอบที่จะสร้างความเจริญให้แก่ ชาติหรือท้องถิ่นของตน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการจัดการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ว่ากระบวนการจัดการศึกษาต้องยึด

หลักการมีส่วนร่วมของบุคคลรอบครัว ชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในความเป็นไทยสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้แก่สังคมแนวคิดของขงจื๊อ ชู แวน (2551, น.194) ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นจะทำให้เกิดความเข้าใจและมีความหมายกับผู้เรียนเพราะการได้เรียนรู้ความทรงจำต่ออดีตของคนในท้องถิ่นทำให้เกิดผู้เรียนเกิดจิตสำนึกและความผูกพัน จึงเสริมสร้างทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีและกตัญญูกตเวที ร่วมกิจกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอดเผยแพร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี นำภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ไปใช้ในการดำเนินชีวิตซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ฉานิกา เงินอัน (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนชาวไทยภูเขา นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาบรรพบุรุษของชนเผ่าตนเองมากขึ้น เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวไทยภูเขา ต้องการอนุรักษ์และสืบทอด ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ เช่นกัน

หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกระบวนการสังเคราะห์จากความต้องการของชุมชน ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพเสริมสร้างให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ชื่นชมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีความชื่นชมและทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีจุดอ่อนด้านจัดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น คือ

1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมการเรียนบางกิจกรรมต้องใช้เวลาเรียนรู้ ได้แก่ การลงมือทำ (ปฏิบัติ) Active learning ที่ผู้สอนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำแต่บุคคลมีกระบวนการคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ใช้เป็นเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ต้องใช้ระยะเวลาการทำกิจกรรมและมีความต่อเนื่อง มีแนวทางการจัดกิจกรรม

2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่มีหลากหลายการคัดเลือกจากชุมชนเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนจากการสำรวจ ความต้องการของชุมชน แต่การประเมินคุณภาพที่จะเสริมสร้างพัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายซึ่งอาจส่งผลให้ต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้นหรือการเรียนรู้ไม่บรรลุตามจุดประสงค์ ดังนั้นควรวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการวิจัยพัฒนาซึ่งจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ นัจกัถ บุษานิพนธ์ (2551, น.27) และประจักษ์ บุญอารีย์ (2543, น. 107) ที่กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นวิธีการที่จะได้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพที่สุด การวิจัยอาจจะทำได้ทั้งในรูปของการแสวงหาองค์ความรู้ แนวทางพัฒนาการวิจัยเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนั้น สมหมาย สว่างวัฒนารักษ์, (2546) ครูและนักเรียนสำรวจข้อมูลในท้องถิ่น แล้วนำมากำหนดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน จัดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมจัดทำ แล้วครูจัดกระบวนการเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่

3) หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรูปแบบบูรณาการแบบวิทยาการพื้นฐาน (Discipline-based) เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเกิดในชีวิตจริง โดยเฉพาะภายนอกโรงเรียน นักเรียนจะต้องพบกับปัญหาหลากหลาย ดังนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ / ความคิดรวบยอดขั้นพื้นฐาน (conceptions of literacy) การสอนแบบนี้จึงเป็นแบบที่ครูเพียงคนเดียวสอนเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นๆ ด้วย แก่นักเรียนโดยอาศัยหนังสืออ้างอิงและแหล่งความรู้ต่างๆ (Frazee & Rudnitski, 1995, PP. 137 – 141 ; Jacobs, 1989, p. 13 – 24) ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ของนักเรียนกับการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ครูต้องฝึกทักษะให้สอดคล้องและมีความพร้อม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สถานศึกษาที่จะนำหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ควรต้องจัดเตรียมตรวจสอบแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา

ท้องถิ่น และวางแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อนจัดการเรียนรู้ เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนรู้โดยเฉพาะการนำนักเรียนร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1.2 สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมครูให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรสู่การสอน โดยศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร โดยตลอดแนวอย่างครบถ้วน ได้แก่ หลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาสาระและประสบการณ์ โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผล และประเมินผล พร้อมทั้งรายละเอียดการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยขั้นการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นเรียนรู้ ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และขั้นประเมินผล และวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลายได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการกลุ่ม และการอภิปรายครูผู้สอนควรศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างชัดเจน

3.1.4 การกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงเพื่อความชัดเจน ในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้ เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้และประเมินผลกิจกรรมรายชั่วโมง

3.1.5 การสอนโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูควรประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนรวมทั้งสำรวจความสนใจผู้เรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา จัดทำเพื่อให้การเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความหมายต่อผู้เรียนและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้ในปัจจุบัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัย โดยนำภูมิปัญญาไทยประเภทต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสาระเนื้อหาและประสบการณ์ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทยที่สอดคล้องกับ การดำเนินชีวิตปัจจุบัน รวมทั้งส่งเสริมให้วิจัยพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ จันทร์ทัพบ. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระทัศนศิลป์หน่วยภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ว่าวไทยหลักสี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกกับการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง. (ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.สาขาศิลปศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์ไทย : จะเรียนจะสอนกันอย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษากกรมการศาสนา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2555). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก http://bsq.vec.go.th/innovation/policy2_1.html.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากลฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติคุณ รุ่งเรือง. (2545). เอกสารประกอบการสอนการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษรา ศรีวิเชียร. “ตลาดชุมชนริมแม่น้ำท่าจีน.” (2554). [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://jitsuphanburi.blogspot.com> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.
- เกษรา เฉยงาม. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่เรียนเรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. (ปริญญาณิพนธ์ศิลปศึกษา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- มนัท ธาตุทอง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จณรงค์ เทียนสว่าง. (2549). กลุ่มทอผ้า บ้านทุ่งแสม ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://tdc.thailis.or.th> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.
- จตุพร จันทร์เรือง. (2549). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพลงบอก เพลงพื้นบ้านภาคใต้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- จริยา ศรีเพชร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องคลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- จิตรลดา เกิดเรือง. (2548). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ประเพณีและพิธีกรรมไทยทรงดำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- จินตนา ศิริชัยวรรัตน์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. (ปริญญาการศึกษาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- จตุพร อัสวโสรวรรณ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ปริญญาตรี). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, นนทบุรี.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2540). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ชัชวาล ทองดีเลิศ. (2547). ความรู้ท้องถิ่น: การจัดการความรู้สู่การจัดการทางสังคม. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการจัดการทางสังคม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: ทีคิวพี.
- ชุตินา ศิริวงศ์. (2550). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.

- เชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรการสร้างหุ่นยนต์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. (ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฉาณิกา เงินอัน. (2551). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนชาวไทยภูเขา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, กรุงเทพฯ.
- ทวิช ลักษณ์สง่า. (2556). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2549). การพัฒนาหลักสูตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน*. หน่วยที่ 2 น.49-121. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ทัศนยา แสงศักดิ์. (2549). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ทัศนีย์ ทองไชย. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทิสนา แจมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธัญดา ไตรวนาธรรม. (2553). การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าสู่งานอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ธีรชัย เนตรอนอมศักดิ์. (2550). การพัฒนาระบบการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเองในระดับประถมศึกษา. (ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, กรุงเทพฯ.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- นัจภัก บูชาพิมพ์. (2551). การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เรื่องภูมิปัญญาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดหัวขจรเข้วิทยาคม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- นฤมล จูประเสริฐ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้น
อนุบาล 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
นครปฐม.
- นันทสาร สีสลับ และคณะ. (2541). แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นิลบล สุดตา. (2558). การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่ม
สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน).
- นุจรี คล้ายวันเพ็ญ. (2553). การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตพระนคร. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครี
นทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บันเทิง ทานะพันธ์ (2544). ภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษาได้จริงหรือ?. วารสารวิชาการ, 4
(10), 43 -48.
- เบญจพร เกียรติกำจรวงศ์. (2548). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะด้านทัศนศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยการใช้ภูมิปัญญาไทย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปรีตดา เณลิ้มเผ่า กออนันตกุล. (2548). วิจัยและสังเคราะห์ความรู้เรื่องภูมิปัญญา เพื่อจัดประชุม
ประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2543). การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษาวารสารเพื่อนครู
อนุบาล. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี.
- ประเวศ ะสี. (2536). การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเสรี พงศ์พิศ (บรรณาธิการ)
กับภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) .
- ปิยวรา คล้ายหนองสรวง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- พรชัย ภาพันธ์. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการ
สอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.

- พรนิภา สماعيل. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและ
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการ
สอนแบบบูรณาการ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542
กับตามแนวคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง. (2541). ภูมิปัญญาศึกษา. ปฏิรูปการศึกษา 1(3) : 28-31.
- พูนสุข อุดม. (2546). การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์แบบพหุวิทยาการร่วมกับวิชาคณิตศาสตร์
และภาษาอังกฤษสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัยศรี
(ปริญญาานิพนธ์คุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พีระพรรณ ทองศูนย์. (2556). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการ
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานใต้ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. (ปริญญาการศึกษา
ปรัชญาคุษบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ภัทรวดี อุดมมถกุล. (2546). การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา ในโรงเรียนแก่นนำร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2543). การสังเคราะห์งานวิจัยทางหลักสูตร. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ขงยุทธ ชูแว่น. (2551). ครึ่งศตวรรษแห่งการค้นพบและเส้นทางสู่นาคคประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ยศ สันติสมบัติ. (2542). ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้พัฒนาอย่าง
ยั่งยืน. เชียงใหม่. ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้
พัฒนาอย่างยั่งยืน. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพาวรรณ ศรีสวัสดิ์. (2555). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในการ
สื่อสารสำหรับผู้สอนอิสลามศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.
(ปริญญาการศึกษาปรัชญาคุษบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- รัชนิวรรณ วณิชรัตน์. (2547). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสาร
ข้าราชการ. 50(2), น.10-24.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). ปฏิวัติการศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- รุ่งระวี ดิษฐเจริญ. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยสอนแบบบูรณาการด้วยวิธีการเล่า
นิทาน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน
โรงเรียน โสตศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์
พับลิเคชั่น.
- ลาวันย์ ทองมนต์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน
ในระดับประถมศึกษา. (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- วัชรินทร์ ฐิติอติชัย. (2550). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาภูมิปัญญาไทยด้านศิลปะ ระดับปริญญา
บัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้การเรียนรู้เชิงบูรณาการ. (ปริญญาคุชฎีบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิชัย วงศ์สุวรรณ. (2555). การพัฒนารูปแบบหลักสูตรรายวิชาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เล่ม 1). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2552). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- _____. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์
ปรินท์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, มารุต พัฒนา. (2554). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวน
ทัศน์ใหม่การพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วนิดา เพ็ชรสูงเนิน. (2559). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวิชาท้องถิ่นเมืองสีคิ้ว รหัสวิชา ส
21202 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสีคิ้ว สวัสดิ์ผดุงวิทยา.
อำเภอ สีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.
- วิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์. (2551). การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน:
กรณีศึกษาการทำข้าวหลามในชุมชนพระงาม จังหวัดนครปฐม. (ปริญญาการศึกษามหา
บัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (2543). สรุปรายงานผลการสัมมนาการจัดการศึกษาในวปอ.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

- วิระพงษ์ แสงชูโต และคณะ. (2545). *การพัฒนารูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนเสริมระดับประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. เอกสารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิวรรณ จันท์เทพย์. (2553). *การพัฒนารูปแบบฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา*. (ปริญาการศึกษาศึกษาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาดินทร์. (2542). *ภูมิปัญญาท้องถิ่น*. วารสารวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ.
- ศิริมงคล ทนทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. (ปริญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สกุลวัฒน์ รัชนิกร. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เมืองพัทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สง่า แดงวงษ์. (2552). *กาพัฒนาหลักสูตรเรื่องการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองกระทุ่มสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเคมิบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2543). *วิถีไทย*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น.
- สนอง ชินฉะคร. (2543). *เทคนิคและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ออฟเซทการพิมพ์.
- สมหมาย สว่างวัฒนารักษ์. (2546). *การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย. (2540). *วิสัยทัศน์ประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองรัตน์.
- สามารถ จันท์สุรีย์. (2545). *ประเพณีไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ทิชชิงเอ็ท.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2546). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: บู้ค พอยท์.

- สิริมงคล ทนทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. (คุษฎีบัณฑิตการศึกษา). วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2552). *การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุพิศ ศรีพันธุ์. (2552). *ภูมิปัญญาการทอผ้าของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในเขตอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี*. (2552). [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://tdc.thailis.or.th> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.
- ศุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *หลักสูตรทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุริยา กำธร. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุเพ็ญพร นิลชัย. (2547). *การดำเนินการจัดหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนนาร่องโครงการกองทุนหมู่บ้านสืบสานด้วยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- โสพิณ ชันทองดี. (2550). *ศึกษาอาหารพื้นบ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://tdc.thailis.or.th> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.
- แสงอรุณ ทองแดง. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สารจากสะเดาควบคุมแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร จังหวัดสุพรรณบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://tdc.thailis.or.th> สืบค้น 23 ตุลาคม 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). *คู่มือและสื่อเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). *นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทำปกเจริญผล.
- _____. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2549). *แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2555). *นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน*. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2548). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ. 31 มกราคม 2548.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม(2554-2558)ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา*. แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสุพรรณบุรี. *เพลงฮีแซว*.” (2550). [ออนไลน์]. เข้าได้ถึง จาก: <http://jitsuphanburi.blogspot.com> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2537) *ความเป็นไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำเนียง สร้อยนาคพงษ์. (2550). *รูปแบบการสอนการเล่นพื้นบ้านชั้นวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา*. สืบค้นจาก file:///C:/Users/Administrator.SKY-20120726VMS/Downloads/ct044.pdf.

- ลำลี รักสุทธิ และคณะ. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน. โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- แสงอรุณ ทองแดง. (2537). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สารสะเคาควมแมลงศัตรูพืชของเกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เสาวลักษณ์ โธมา. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. (ปริญญาการศึกษาคุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อรุณี จำปานิล. (2550). *ประวัติศาสตร์ชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. [ออนไลน์]. เข้าได้ถึงจาก: <http://jitsuphanburi.blogspot.com> สืบค้น 25 ตุลาคม 2554.
- เอกวิทย์ ฌ ถกลาง. (2540). *ภูมิปัญญาชาวบ้าน 4 ภูมิภาค: วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Bean J. (1991). *The Middle School: The Natural Home of Integrated Curriculum, Editorial Leadership*. 49 (2): 9 – 13.
- Beauchamp, G.A. (1981). *Curriculum Theory*. Itasca, Illinois: F.E. Peacock Publisher.
- Clark and Agne. (1997). *Integratedisciplinary Highschool Teaching*. Boston: Ailyn and Bocon.
- Erikson E. (1985). *Childhood and Society*. New York: WW Norton.
- Fraze, Bruce M.; & Rudnitski, Rose A. (1995). *Integrated Teaching Methods: Theory, Classroom Applications, and Field-Based Connections*. Albany, New York: Delmar Publishers.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Educational*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Jacobs, Heidi H. (1991). "Planing For Curriculum Integration," *Educational Leadership*. 49(2): 27-28.
- Kieran O'Hagan. (1996). *Competence in social work practice: a practical guide for professionals*. London: Jessica Kingsley.
- Ladizabal, S.A. et al. (1970). *Method and Principle of Teaching*. Quezen City: Alema Phoenix.
- McClelland, David C. (1973). *Testing for Competence rather than Intelligence*." *American Psychologist*. Retrieved from www.ei. Haygroup.
- Oliva, Peter F. (2009). *Developing the curriculum*. 6th ed. Boston: Pearson Education.
- _____. (1992). *Developing the Curriculum*. 3rd ed. Untied State: Harper Collins.

- Parinda Limpanont. (2011). *A development of the integrated nature of science curriculum to enhance student understanding of the nature of science and decision making on science - based dilemmas*. Doctor of Education Degree in Science Education. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Sinclair-Bell, J. (1993). *Finding the Commonplaces of Literacy*. *Ontario Institute for studies in Education*. 23(2): 131-153.
- Smith, Bannie O., William O. Stanley, & J. Harlan Shores. (1957). *Fundamentals of Curriculum Development*. New York: Harcourt, Brach, & world.
- Susskind, Jacob L. (1994). *Constructing Buildings Bridges and Minds: Building an Integrated Curriculum Through Social Studies Educational Studies*. 25(14): 324-327.
- Saylor, J. Galen & Alexander, Wiliam M. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, Ralph W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Vars, Gordon. (1991). *Integrating Curriculum in Historical Perspective*. *Educational Leadership*. 49(2): 14-15.
- Wither, Sarah E. (2000). *Local curriculum development and place – based education*. *Ph.D, University of Denver*. Page 2176.

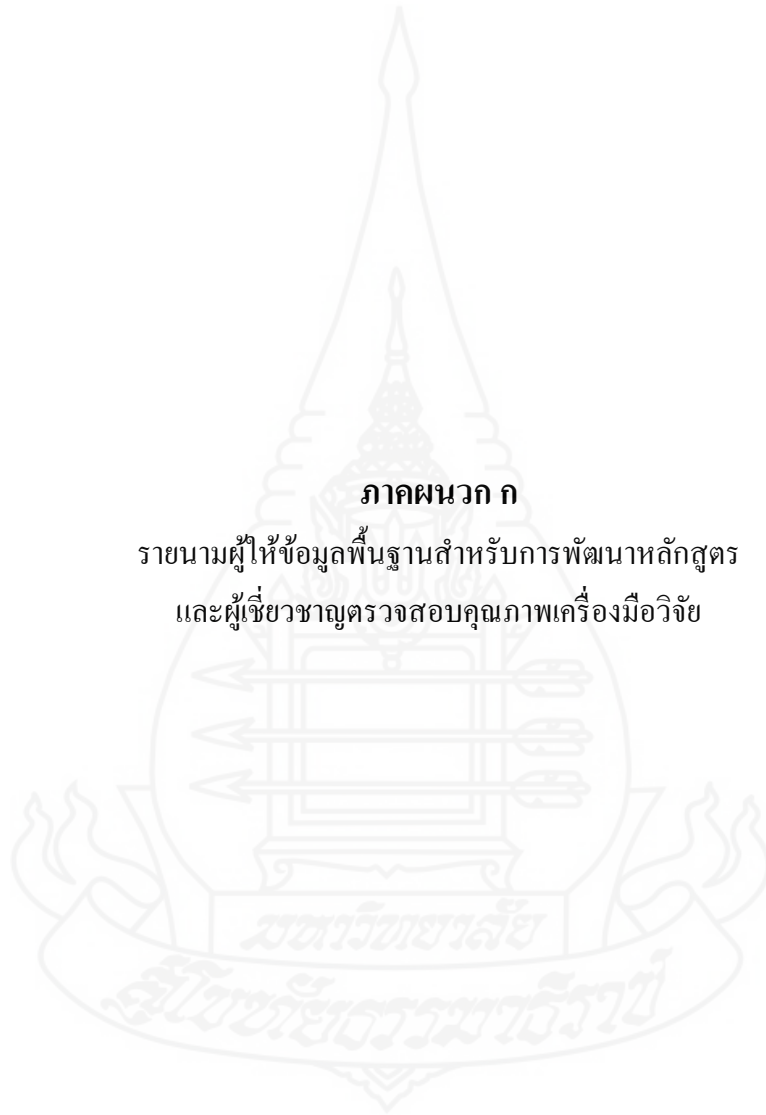
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร
และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน
ซึ่งมีรายนามและเกณฑ์การเลือก ดังนี้

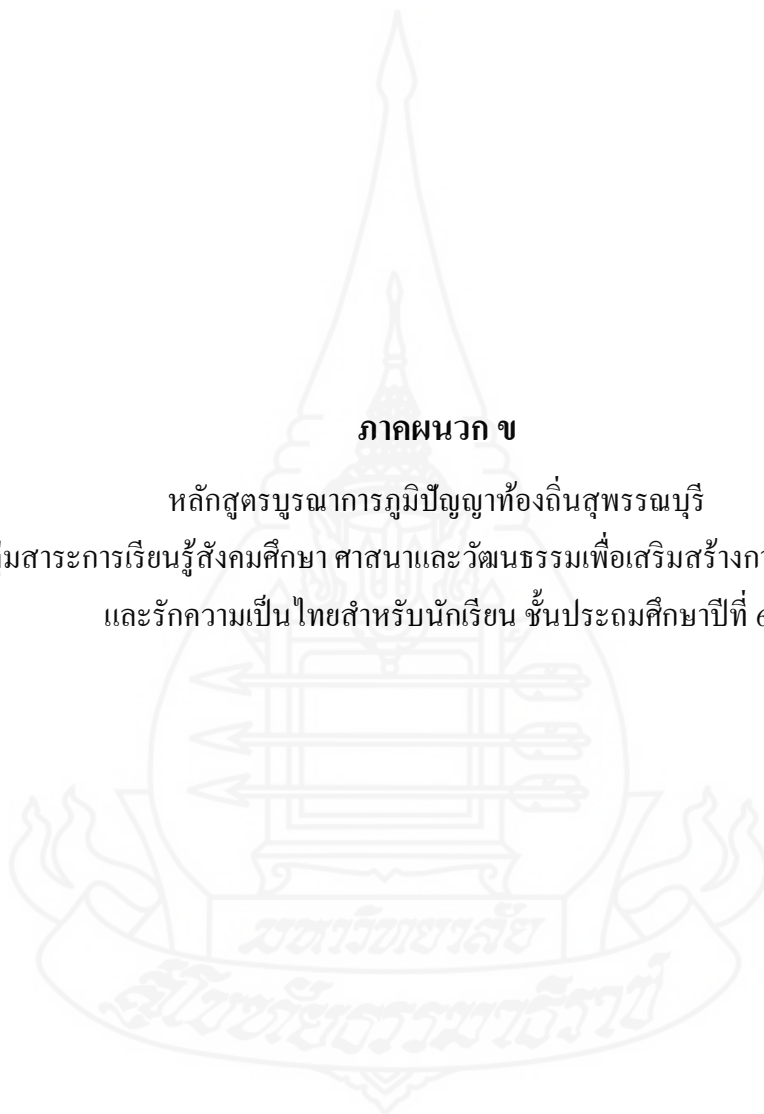
1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ดร.สมหมาย เทียนสมใจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
3. ดร.วรรณิ ไทยานันท์ศึกษานิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
4. นางไมตรี ตระกูลราษฎร์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดบางสะแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2
5. นางประทีน พำขุนทด ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดสุวรรณาคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1
6. นายอุดมพร เรือนทองดี ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดสุวรรณาคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1
7. นางศรีอัมพร ประทุมนันท์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล วัดป่าเลไลยก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1

เกณฑ์การเลือก

- มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ทางด้านการศึกษา ทางด้านการวิจัย ทางด้านจิตวิทยาการ พัฒนาหลักสูตรหรือหลักสูตรและการสอน
- มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร/การบริหารหลักสูตร/การประเมินหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 5 ปี

ภาคผนวก ข

หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต
และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

นางดาวรรณ สกฤตกรณาอารีย์
โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลให้ประเทศหรือสังคมต่าง ๆ สามารถติดต่อเชื่อมโยงถึงกันอย่างรวดเร็วทำให้เกิดสถานะการแข่งขัน ผลจากการแข่งขันและการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดวิกฤติต่าง ๆ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมวลมนุษยชาติทั้งโลกในด้านครอบครัว ชุมชน ศีลธรรม จริยธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการแพร่ของวัฒนธรรมต่างชาติ ในปัจจุบันที่หลั่งไหลและแพร่กระจายระหว่างสังคมและประเทศ ทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพกาลปัจจุบัน สามารถพัฒนาผู้เรียนเป้าหมายการจัดการศึกษาการสอน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย พัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวันเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และ มีความตระหนักและสนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สืบทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในปัจจุบันการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ที่ได้จากการสังเคราะห์ จากการข้อมูลการสังเกต สอบถามการจัดการเรียนรู้สภาพจริง การสอบถาม และการประชุมปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ พบว่ามีคนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นำการแสดงเพลงพื้นบ้าน เพลงอีแซว ประกอบบทเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรียนรู้เชื่อมโยงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่นอนุสรณ์ดอนเจดีย์ เป็นอนุสรณ์สถานการกอบกู้เอกราชของไทย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการจัดกระติบ และการประกอบอาหารคาวหวาน เป็นปราชญ์ชุมชนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น วิธีการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวไม่หลากหลาย ไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและเกิดภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ไม่สามารถนำทักษะการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และประการที่สำคัญ เมื่อนำข้อมูลการจัดการเรียนการสอน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเข้ากระบวนการวิเคราะห์หลักสูตร จึงพบว่าไม่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งที่สาระเนื้อหาและประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกัน ในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ตามที่ได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดไว้ในสาระต่าง ๆ

1. หลักการของหลักสูตร

- 1.1 เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ
- 1.2 เป็นหลักสูตรที่ท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 1.3 เป็นหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย
- 1.4 เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. เป้าหมายของหลักสูตร

เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย และมีความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

3. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ ปฏิบัติโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการโครงการ กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (ปฏิบัติ) Active learning การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจากกรอบสาระเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรมและ ด้านศิลปะและ หัตถกรรม กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงานและทดสอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และตัดสินใจการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี และประเมินพฤติกรรมการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

4. โครงสร้างหลักสูตร

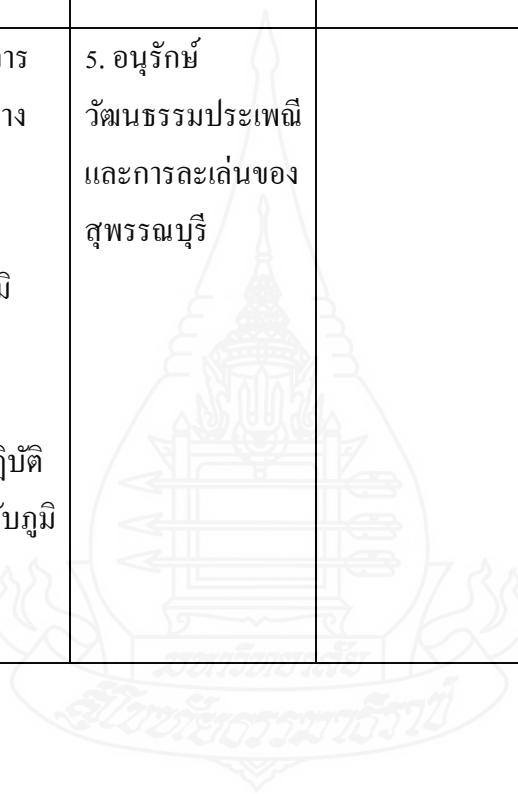
เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	การใช้ทักษะชีวิต	คุณลักษณะ รักความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
<p>1. ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี</p> <p>1.1 การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาสำรวจประวัติความเป็นมาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>1.2 การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรีและเรื่องราวในท้องถิ่น</p>	<p>1. ยกตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีภาคภูมิใจและควรรักษาอนุรักษ์</p> <p>2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>1. เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย</p> <p>2. เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ต่อเนื่อง</p> <p>3. ทำงานและร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีความสุข</p> <p>4. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างเหมาะสม</p>	<p>1. เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี</p> <p>2. สนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี</p> <p>3. อนุรักษ์โบราณสถานของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>4. ชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี</p>	<p>1. อธิบายความสำคัญวิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้</p> <p>2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรีได้</p> <p>3. ใช้กระบวนการกลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์ได้</p> <p>4. ภาคภูมิใจ เสนอแนะแนวทางและร่วมอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้</p>	<p>1. วิธีการทางประวัติศาสตร์</p> <p>2. อภิปราย</p>	10	6

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
<p>2. สุพรรณเมืองพุทธ</p> <p>2.1. การศึกษา เรียนรู้ประวัติ สาวก/ศาสนิกชนของ จังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>2.2 การศึกษา วิเคราะห์ตัวอย่างการ กระทำความดีของ สาวก/ศาสนิกชน ในจังหวัด สุพรรณบุรี</p>	<p>1. อธิบายภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี</p> <p>2. เห็นคุณค่าและ ประพุดิตตาม แบบอย่างการดำเนิน ชีวิตจากประวัติ สาวกและศาสนิกชน ตัวอย่างในจังหวัด สุพรรณบุรี</p>	<p>1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย</p> <p>2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง</p> <p>3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข</p> <p>4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม</p>	<p>1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี</p> <p>2. สนใจร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี</p> <p>3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี</p>	<p>1. อธิบายคุณค่าของ ศาสนิกชนตัวอย่างของ จังหวัดสุพรรณบุรีด้วยความ ชื่นชม</p> <p>2. เรียนรู้ประวัติศาสตร์และ ผลงานของศาสนิกชน ตัวอย่างของจังหวัด สุพรรณบุรีด้วยตนเองและ วิธีการหลากหลาย</p> <p>3. เสนอแนะทางการปฏิบัติ ตนตามแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตข้อคิดจากประวัติสาวก และศาสนิกชนตัวอย่าง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>	การอภิปราย	15	6

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
3. ศาสนพิธีเมือง สุพรรณ 4. การศึกษา วิเคราะห์ประวัติ และผลงานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ของจังหวัด สุพรรณบุรีด้าน บุคคล 5. การศึกษา วิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม	1. ยกตัวอย่างภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ ภาคภูมิใจและควร อนุรักษ์ไว้ 2. อธิบายประโยชน์ของ การเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมใน วันสำคัญทางศาสนาทาง ศาสนาในจังหวัด สุพรรณบุรีตามที่กำหนด และปฏิบัติได้ถูกต้อง	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 2. สนใจร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. อธิบายประโยชน์การ ร่วมศาสนพิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวันสำคัญทาง ศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี 2. ใช้กระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาได้อย่างมีเหตุผล 3. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ ศาสนพิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวันสำคัญทาง ศาสนาด้วยความภาคภูมิใจ	อภิปราย กระบวนการกลุ่ม	20	6

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่า น้ำหนัก คะแนน	เวลา
		5. ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทาง สังคมและ สิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 6. ประพฤติปฏิบัติ ตนเหมาะสมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี	5. อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี และการละเล่นของ สุพรรณบุรี				

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
4. วิถีสุพรรณ 1. การวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตาม กาลเวลาที่มีผล ต่อตนเองและ สังคมในจังหวัด สุพรรณบุรี 2. การชำระ รักษาวัฒนธรรม ในจังหวัด สุพรรณบุรี	1. ยกตัวอย่างภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ที่ ภาคภูมิใจและควร อนุรักษ์ไว้ 2. วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตามการ เวลาและดำรงรักษา วัฒนธรรมอันดีงาม ในจังหวัดสุพรรณบุรี 3. อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมที่แตกต่าง กันระหว่างกลุ่มคน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 2. สนใจร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 3. อนุรักษ์ โบราณสถานของ จังหวัดสุพรรณบุรี 4. ชื่นชมภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี	1. ศึกษา วิเคราะห์ วัฒนธรรม ระหว่างกลุ่ม คน ของจังหวัด สุพรรณบุรี 2. สรุปแนวทางการชำระ รักษาวัฒนธรรมที่ หลากหลายของจังหวัด สุพรรณบุรี 3. นักเรียนศึกษาและเข้า ร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมที่ หลากหลายของจังหวัด สุพรรณบุรี 4. นำเสนอ เผยแพร่ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ของจังหวัดสุพรรณบุรี	อภิปราย กระบวนการกลุ่ม	20	8

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
3. การเข้าร่วม ในศาสนพิธี/ พิธีกรรมและวัน สำคัญทาง ศาสนาการ ปฏิบัติตน ที่ถูกต้องในศา สนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา		5. ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทาง สังคมและ สิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 6. ประพฤติปฏิบัติ ตนเหมาะสมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี	5. อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี และการละเล่นของ สุพรรณบุรี 6. นำภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตปัจจุบัน				

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
5. คนดีศรีสุพรรณ 5.1 การศึกษา วิเคราะห์ประวัติ และผลงานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ของจังหวัด สุพรรณบุรีด้าน บุคคลสำคัญ 5.2 การศึกษา วิเคราะห์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีด้าน ศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม	1. ยกตัวอย่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี ที่ ภาคภูมิใจและควร อนุรักษ์ไว้ 2. ยกตัวอย่างผลงาน บุคคลสำคัญด้าน ต่างๆ ของจังหวัด สุพรรณบุรี	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. ประพฤติปฏิบัติ ตนเหมาะสมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาสุพรรณบุรี 2. ชื่นชมภูมิปัญญา สุพรรณบุรี 3. ทำความดีตาม แบบอย่างคนดีศรี สุพรรณบุรี 4. นำภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิต	1. ยกตัวอย่างผลงานของ บุคคลสำคัญด้านต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความชื่นชม 2. วิเคราะห์ตนเองและ ประพัติตนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด ของบุคคลสำคัญต่างๆ	- อภิปราย - กระบวนการ โครงการ	15	6

เนื้อหาสาระ/ ประสบการณ์	ผลการเรียนรู้	พฤติกรรมบ่งชี้ การใช้ทักษะชีวิต	พฤติกรรมบ่งชี้รัก ความเป็นไทย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้	ค่าน้ำหนัก คะแนน	เวลา
6. เศรษฐศาสตร์เมือง สุพรรณ 6.1 การศึกษา วิเคราะห์ สรุบบทบาท และประโยชน์ของ ผู้ผลิตที่กลุ่มทาง เศรษฐกิจในจังหวัด สุพรรณบุรี 6.2 การร่วมกิจกรรม กลุ่มทางเศรษฐกิจใน จังหวัดสุพรรณบุรีของ จังหวัดสุพรรณบุรีได้ อย่างเหมาะสม	1. ยกตัวอย่างภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีที่ ภาคภูมิใจและควรค่า แก่การอนุรักษ์ 2. อธิบายบทบาทของ การผลิตในจังหวัด สุพรรณบุรีที่มีความ รับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม 3. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทางทางธรรมชาติกับ สิ่งแวดล้อมทาง สังคม	1. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย 2. เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ ต่อเนื่อง 3. ทำงานและร่วม กิจกรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมี ความสุข 4. จัดการกับปัญหา และความขัดแย้งใน การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเหมาะสม	1. เห็นคุณค่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี 2. สนใจร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสุพรรณบุรี 3. ท่องเที่ยวสุพรรณ เชิงอนุรักษ์ 4. อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ ของดีเมือง สุพรรณบุรี 5. อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ และของดีเมือง สุพรรณบุรี	1. อธิบายบทบาทของ ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่ม ของภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีในทาง เศรษฐกิจ 3. ใช้กระบวนการ โครงการเรียนรู้การร่วม กลุ่มทางเศรษฐกิจ 4. ท่องเที่ยวกลุ่มทาง เศรษฐกิจของภูมิปัญญา ท้องถิ่นเชิงอนุรักษ์	การอภิปราย	20	8

5. เนื้อหาสาระและประสบการณ์

หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ วัดสนามชัย สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสด็จ เป็นต้น

หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธศึกษาค้นคว้า อภิปรายและสรุปประวัติสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรีที่ประพฤติกฎปฏิบัติที่ดีได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณศิริ) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ และพระมงคลเทพมุนี เป็นต้น

หน่วยที่ 3 ศาสนพิธีเมืองสุพรรณเข้าร่วมกิจกรรม อภิปรายและสรุปประโยชน์ศาสนพิธี พิธีกรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีไหว้พระเจดีย์ เป็นต้น

หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณวิเคราะห์อภิปรายการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีและเสนอแนวทางธำรงรักษาวัฒนธรรมที่แตกต่าง

หน่วยที่ 5 คนดีศรีสุพรรณศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลงานบุคคลสำคัญด้านศาสนาของจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ ขวัญจิต ศรีประจันต์ ครูแจ้ง คล้ายสีทอง และวาณิช จรุงกิจอนันต์ เป็นต้น

หน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ ศึกษา สืบค้น อภิปรายบทบาทการร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในฐานะผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเลือกใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยกระบวนการสอน 5 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นเรียนรู้ ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ และการประเมินผล คัดเลือกวิธีสอนหลากหลาย ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การอภิปราย กระบวนการ โครงงาน กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (ปฏิบัติ) Active learning การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจากกรอบสาระเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี 6 ด้าน ได้แก่ สาขาวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้าน การท่องเที่ยว ด้าน โบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านคหกรรมและ ด้านศิลปะและหัตถกรรม ที่ได้วิเคราะห์จากชุมชน ซึ่งมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่สำคัญ เพื่อความรู้ความเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทักษะชีวิต และคุณลักษณะรักความเป็นไทย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขที่มีคุณค่าต่อจังหวัดสุพรรณบุรี

7. สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย ได้แก่

7.1 สื่อการเรียนประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ ใบงาน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

7.2 สื่อการเรียนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องมือการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน ด้านการท่องเที่ยว ด้านโบราณสถาน ด้านบุคคลสำคัญ ด้านกิจกรรม และ ด้านศิลปะและหัตถกรรม

7.3 ปรากฏท้องถิ่น ได้แก่ พ่อเพลง แม่เพลงพื้นบ้าน พระสงฆ์ ผู้ประกอบอาหารพื้นบ้าน กลุ่มแม่บ้าน หัตถกรรมจักสาน

7.4 แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ หอสมุด สถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ บ้านอนุรักษ์ควายไทย บึงฉวาก อนุสรณ์ดอนเจดีย์ และวัดสนามชัย

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อทราบการพัฒนาการและตัดสินผลการเรียนรู้ ตามเป้าหมายหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต คุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงานและทดสอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และตัดสินการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรี และประเมินการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย

เอกสารประกอบการสอน

คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต คุณลักษณะรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้สอนควรศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาบูรณาการท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต และรักความเป็นไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรทุกองค์ประกอบให้ชัดเจน ได้แก่หลักการของหลักสูตรเป้าหมายของหลักสูตร อธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. ศึกษาแผนการจัดการเรียน
4. ศึกษาขั้นการสอนและวิธีสอน
5. จัดเตรียม จัดหาสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้
6. จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้
7. ศึกษาความพร้อม ความสนใจผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
<p>ป.6/3 เห็นคุณค่าและประพุดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>ป.6/5 ชื่นชมการทำความดีของบุคคลดำเนินชีวิตในประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติ</p>	<p>1. เห็นคุณค่าและประพุดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างในจังหวัดสุพรรณบุรีตามที่กำหนด</p> <p>2. ชื่นชมการทำความดีของบุคคลดำเนินชีวิตในจังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ประวัติสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวัดปากน้ำ) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ◆ ตัวอย่างการทำความดีของสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา

พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง ฯ	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
<p>ป.6/3 อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง</p>	<p>3. อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี ตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาใน จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีทิ้งกระจาด ประเพณีแห่เทียนพรรษา ◆ ประโยชน์ของการเข้าร่วม ในศาสนพิธี/พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ◆ การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา

กำหนดการสอน

หน่วยที่ 1 ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณ

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
<p>1. อธิบายความสำคัญวิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้</p> <p>2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรีได้</p> <p>3. ใช้กระบวนการกลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์ได้</p> <p>4. ภาคภูมิใจ เสนอแนะแนวทางและร่วมอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้</p>	<p>1. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาสำรวจประวัติความเป็นมาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>1. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรีและเรื่องราวในท้องถิ่น</p>	<p>1. ศึกษาประวัติศาสตร์ศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรีได้</p> <p>2. อภิปรายความสำคัญประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>3. ทำกิจกรรมอนุรักษ์โบราณสถานสุพรรณบุรี</p>	<p>1. ภาพสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองอู่ทองอนุสรณ์ดอนเจดีย์ วัดสนามชัย</p> <p>2. You tube / VCD วิธีการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์</p> <p>3. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เมืองอู่ทองอนุสรณ์ ดอนเจดีย์ วัดสนามชัย</p> <p>4. โบราณสถานโบราณวัตถุในท้องถิ่น</p> <p>5. ใบงาน</p> <p>6. ใบความรู้</p>	<p>1. ตรวจใบงาน</p> <p>2. ตรวจผลงาน</p> <p>3. สังเกตพฤติกรรมความร่วมมืออนุรักษ์</p> <p>โบราณสถานสุพรรณบุรี</p>

หน่วยที่ 2 สุพรรณเมืองพุทธร

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
<p>1. อธิบายคุณค่าของศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยความชื่นชม</p> <p>2. เรียนรู้ประวัติศาสตร์และผลงานของศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยตนเองและวิธีการหลากหลาย</p> <p>3. เสนอแนะทางการปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตข้อคิดจากประวัติสาวกและศาสนิกชนตัวอย่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>2.1. การศึกษาเรียนรู้ประวัติ สาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>2.2 การศึกษา วิเคราะห์ตัวอย่างการกระทำความคิดของสาวก/ศาสนิกชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>1.วิเคราะห์ อภิปรายข่าว – เหตุการณ์การทำความดีของบุคคลในสังคม</p> <p>2. สรุประวัติ การประพติปฏิบัติ</p> <p>3. สสำรวจข้อบกพร่องตนเองสรุปที่ควรปรับปรุงและเขียน</p> <p>4.ประพติปฏิบัติแบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธรสาวกของจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>1. รูปภาพพุทธรสาวกทางศาสนที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>2. ใบความรู้ศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>3. ใบงาน</p>	<p>1. ตรวจสอบที่กการทำ กิจกรรมกลุ่ม</p> <p>2. ตรวจสอบงาน</p>

หน่วยที่ 3 ศาสนพิธิเมืองสุพรรณ

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
<p>1. อธิบายประโยชน์การร่วมศาสนพิธิ พิธีกรรมและกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>1. ศาสนพิธิเมืองสุพรรณ</p> <p>2. การศึกษาวิเคราะห์ประวัติและผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีด้านบุคคล</p>	<p>3. ศึกษาศาสนาพิธิ พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาพุทธร อภิปรายเรื่องศาสนา พิธีกรรมที่ศึกษ บันทึกรู้ข้อความรู้หลังการอภิปราย รายละเอียด</p>	<p>ข่าวเกี่ยวกับศาสนา แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพิธิ พิธีกรรม และกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาพุทธรในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่องศาสนา ประเพณีในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ใบงานที่ 3.1 เรื่องประเพณีที่สำคัญ</p>	<p>1. ตรวจสอบใบงาน</p> <p>2. ตรวจสอบโครงการงาน</p>

หน่วยที่ 3 (ต่อ)

จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหาสาระ และประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
2. ใช้กระบวนการ กลุ่มวิเคราะห์ศาสนา พิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาได้อย่างมี เหตุผล 3. ร่วมกิจกรรม อนุรักษ์ ศาสนพิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาด้วยความ ภาคภูมิใจ	4. การศึกษา วิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม	4. ร่วมกิจกรรม พิธีกรรม ในท้องถิ่น และบันทึกกิจกรรม	1.ข่าวเกี่ยวกับศาสนา แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมวัน สำคัญทางศาสนาพุทธใน จังหวัดสุพรรณบุรี 2.ใบความรู้ประเพณีในจังหวัด สุพรรณบุรี 3. ใบงาน เรื่องประเพณีที่สำคัญ ใบงานที่ 4. วัสดุ อุปกรณ์ประกอบ อาหารอาคารดาวหวานจากภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	1.ตรวจใบงาน 2.ตรวจโครงการ

การจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 4 วิถีสุพรรณ

จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหาสาระ และประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้และ แหล่งเรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
1. ศึกษา วิเคราะห์ วัฒนธรรม ระหว่างกลุ่ม คน ของจังหวัด สุพรรณบุรี 2. สรุปแนวทางการธำรง รักษาวัฒนธรรมที่ หลากหลายของจังหวัด สุพรรณบุรี	1. การวิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตามกาลเวลาที่มีผลต่อ ตนเองและสังคมใน จังหวัดสุพรรณบุรี 2. การธำรงรักษา วัฒนธรรมในจังหวัด สุพรรณบุรี	1. ร่วมกันวิเคราะห์จุดดี จุดดีจากการ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตามกาลเวลา เช่น	1. ตัวอย่างการเปลี่ยน วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ 2. ใบงานวัฒนธรรม กลุ่มคนในจังหวัด สุพรรณบุรี	1.ตรวจใบงานที่ 2 เรื่องวัฒนธรรมนำ สุข 2. สังเกตพฤติกรรม การร่วม กิจกรรมเรียนรู้ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ในท้องถิ่น

หน่วยที่ 4 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
3. นักเรียนศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมที่หลากหลายของจังหวัดสุพรรณบุรี 4. นำเสนอ เผยแพร่ วัฒนธรรมที่หลากหลายของจังหวัดสุพรรณบุรี	3. การเข้าร่วมในศาสนพิธี/พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา	2. แบ่งกลุ่มศึกษา วัฒนธรรม ร่วมกันสรุปแนวทางการธำรงรักษา วัฒนธรรม เช่น สรุปการร่วมกิจกรรม การศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ใน สังคมจังหวัด สุพรรณบุรี	3. หนังสือเล่มเล็ก / แผ่นพับวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี	4. ตรวจสอบหนังสือเล่มเล็ก / แผ่นพับ วัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี

หน่วยที่ 5 คนดีศรีสุพรรณ

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
1. ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความชื่นชม 2. วิเคราะห์ตนเองและประพฤติตนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดของบุคคลสำคัญต่างๆ	1. การศึกษา วิเคราะห์ ประวัตินและผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดสุพรรณบุรีด้านบุคคลสำคัญ 2. การศึกษา วิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุพรรณบุรีด้าน ศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม	1. ศึกษาค้นคว้าประวัติ และผลงานบุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี 2. จัดนิทรรศการ 3. วิเคราะห์ตนเองและสรุปแนวทางการ พัฒนาตนเองตามแบบอย่างของบุคคลสำคัญ 9. ทำโครงการและ ดำเนินการ โครงการ รักษ์ความเป็นไทย	1.VDO วิดีทัศน์ 2.บันทึกผลงานของบุคคลสำคัญ 2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม /Internet ชุด คนดีศรีสุพรรณ 3. ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ภูมิปัญญาเมืองสุพรรณ	1. ตรวจสอบงาน 4. ตรวจสอบบันทึกการ วิเคราะห์ตนเองและสรุปแนวทางการ พัฒนาตนเองเรื่อง การประยุกต์ปฏิบัติ ตามแนวทางการ ปฏิบัติของบุคคลสำคัญ

หน่วยที่ 6 เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระและประสบการณ์	การจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
<p>1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในทางเศรษฐกิจ</p> <p>3. ใช้กระบวนการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ</p> <p>4. ท่องเที่ยวกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงอนุรักษ์</p>	<p>1. เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี</p> <p>2. การศึกษาวิเคราะห์ สรูปแบบบทบาทและประโยชน์ของผู้ผลิตที่กลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>3. การร่วมกิจกรรมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>1. อภิปรายบทบาทผู้ผลิต ผู้นำและผู้บริโภค ขนเมืองสุพรรณ และ ขนในท้องถิ่น</p> <p>2. ศึกษาสาระเนื้อหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ของสุพรรณบุรี ที่น่าสนใจของแต่ละอำเภอจาก</p> <p>3. สัมภาษณ์ภูมิปัญญาแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ</p>	<p>1. ผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>2. อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>3. ใบงาน</p> <p>4. ภูมิปัญญาและแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่น</p>	<p>1. ตรวจใบงาน</p> <p>2. สังเกตพฤติกรรม</p> <p>3. การศึกษาผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม</p>

สาระเนื้อหาและประสบการณ์รายชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้/เรื่อง
<p>1. ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 ประเมินก่อนเรียน</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 อภิปรายเอกลักษณ์สุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 5 ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี/ชุมชน</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 อนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่นอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น</p>
<p>2. สุพรรณเมืองพุทธ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 วิเคราะห์ข่าว – เหตุการณ์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชน</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 ศึกษา อธิปราชยประวัติและแบบอย่างที่ดีงามพุทธสาวกตัวอย่างของสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 อภิปรายประเด็นที่น่าสนใจ แบบอย่าง ข้อคิดของพุทธสาวกตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 ศึกษา อธิปราชยประวัติและแบบอย่างที่ดีงามพุทธสาวกตัวอย่างที่สนใจในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 5 วิเคราะห์ตนเองและแนวทางการทำความดี</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 ทำความดีและกิจกรรมสาธารณประโยชน์</p>
หน่วยการเรียนรู้/เรื่อง
<p>3. ศาสนพิธีเมืองสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 วิเคราะห์เหตุการณ์การร่วมศาสนพิธีทางศาสนาที่ไม่เหมาะสม</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 ศึกษา อภิปรายศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 ศึกษาศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรีที่สนใจ</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 ร่วมกิจกรรมศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 5 ทำโครงการเกี่ยวกับ ศาสนพิธีประเพณีที่สนใจ</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 ทำโครงการเกี่ยวกับ ศาสนพิธีประเพณีที่สนใจและเผยแพร่</p>
<p>4. วิถีสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 วิเคราะห์จุดดี จุดด้อยจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา เช่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 ศึกษา อภิปราย ความแตกต่างวัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 ศึกษา อภิปราย ความแตกต่างวัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 แยกต่างวัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p>

<p>ชั่วโมงที่ 5 แดกต่างวัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 อภิปรายวิเคราะห์วัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 7 วิเคราะห์วัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>ชั่วโมงที่ 8 เผยแพร่วัฒนธรรม กลุ่มคนต่างจังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>5. คนดีศรีสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 ศึกษาผลงาน วิเคราะห์ของบุคคลสำคัญ</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 ศึกษาประวัติและผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นบุคคลสำคัญจังหวัดสุพรรณบุรีที่สนใจ</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 ศึกษาประวัติและผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นบุคคลสำคัญจังหวัดสุพรรณบุรีที่สนใจ</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 บันทึกสรุปคนดีศรีสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 5 อภิปรายผลงานการศึกษาประวัติและผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นบุคคลสำคัญ</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นบุคคลสำคัญ</p>
<p>6. เศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ</p> <p>ชั่วโมงที่ 1 ศึกษาและชิมรสชาดขนมเมืองสุพรรณ และขนมในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 2 อภิปรายบทบาทผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคขนมเมืองสุพรรณ และขนมในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 3 ศึกษาสาระเนื้อหาเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 4 ศึกษาสาระเนื้อหาเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 5 แบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ภูมิปัญญาแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจกระบวนการรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจของจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่น</p> <p>ชั่วโมงที่ 6 กลุ่มสนใจศึกษาและร่วมผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม</p> <p>ชั่วโมงที่ 7 กลุ่มสนใจศึกษาผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมและเผยแพร่กิจกรรม</p> <p>ชั่วโมงที่ 8 ประเมินหลังเรียน</p>

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 1 เรื่องประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณ เวลา 6 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระสำคัญ

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสุพรรณบุรี มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทย เป็นอย่างยิ่งและนับเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่ยังความงดงามมีคุณค่า ทั้งด้านศิลปกรรม ทัศนกรรมและสถาปัตยกรรม ควรค่ายิ่งต่อการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตประจำวันและอนุรักษ์สืบไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างง่าย ๆ ได้
2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์ของครอบครัวได้
3. ใช้กระบวนการกลุ่มศึกษาประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้
4. เสนอแนวทางและร่วมอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างภาคภูมิใจ

เนื้อหาสาระและประสบการณ์

1. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาสำรวจประวัติความเป็นมาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่
  - อนุสรณ์ดอนเจดีย์
  - วัดสนามชัย
  - วัดป่าเลไลยก์
  - โบราณสถานอื่น ๆ
2. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวของจังหวัดสุพรรณบุรีและเรื่องราวในท้องถิ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเพิ่มเติมสุพรรณบุรี รหัสวิชา ส 16201 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้) ประเมินสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะรักความเป็นไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ก่อนจัดการเรียนรู้)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนศึกษา ความหมายของคำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรี คือ “สุพรรณเมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองประวัติศาสตร์ แล่งปราชญ์ ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง”
2. นำสนทนาเรื่องการเป็นเมืองประวัติศาสตร์ ของเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี และให้นักเรียนเสนอ สถานที่และเรื่องราวที่แสดงถึงการที่จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นเมืองประวัติศาสตร์ เพิ่มเติม
3. ศึกษาประวัติความเป็นมาของเมืองอุททองอนุสรณ์ ดอนเจดีย์และวัดสนามชัยหรือสถานที่ทางประวัติศาสตร์
4. ร่วมกันอภิปราย คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม หัตถกรรมและสถาปัตยกรรมที่ถ่ายทอดเป็นสุพรรณเมืองประวัติศาสตร์

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นเรียนรู้

5. แบ่งกลุ่มศึกษาวิธีการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์จาก You tube / VCD/หนังสือเรียน ฯลฯ
6. ร่วมอภิปราย และชี้แนะกระบวนการเรียนรู้ ว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาเหตุการณ์ในอดีต ที่มีกระบวนการค้นคว้าและเรียบเรียงข้อเท็จจริงได้ โดยทั่วไป มี 4 – 5 ขั้นตอนแล้วแต่กำหนด หากมีกระบวนการโดยสรุปคือ การกำหนดหัวข้อในการศึกษา การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล นำข้อมูลมาสรุปตีความหมายและนำเสนอข้อมูล
7. นักเรียนอ่านใบความรู้เพิ่มเติม เรื่องการเรียนรู้โดยวิธีทางประวัติศาสตร์สถานที่สำคัญเมืองสุพรรณบุรี

- เมืองอุททอง

- วัตถุประสงค์
- อนุสรณ์คณบดี

8. กลุ่มศึกษาศึกษาใบงานที่ 1.1 โดยทำกิจกรรมและวางแผนการเรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์กลุ่มละ 1 เรื่องและนำเสนอ

9. ร่วมกันอภิปราย และชี้แนะเพิ่มเติมแผนการเรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนแต่ละกลุ่มในประเด็น

- ความสะดวก ความปลอดภัย ความเป็นไปได้ในการศึกษา
- วัน เวลาการศึกษา
- การเดินทางไปศึกษา
- ข้อมูลที่ศึกษา
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. กลุ่มศึกษาเรียนรู้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น กลุ่มละ 1 เรื่องตามความสนใจตามขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน
- ขั้นที่ 4 การสรุปข้อมูล
- ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์รายงานผลการศึกษา โดยวิธีที่กลุ่มสนใจ ได้แก่

- เขียนรายงาน
- จัดป้ายนิเทศ
- power point

ครูแนะนำให้นักเรียนนำเสนอข้อมูล ครบถ้วนตามที่ระบุในใบงาน

ชั่วโมงที่ 3-4

11. กลุ่มศึกษาเรียนรู้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น นำเสนอข้อมูล

ชั่วโมงที่ 5

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

11. นักเรียนนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปศึกษาเรื่องราวของครอบครัว
- 12 ร่วมกันอภิปรายเรื่องเส้นเวลา (Timeline) แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญ ตามใบงานที่ 1.2 เรื่องเส้นเวลา (Timeline) ประวัติศาสตร์

ชั่วโมงที่ 6

- 13 เขียนคำขวัญและรณรงค์การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ
- 14 จัดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. ภาพ สถานที่สำคัญ ทางประวัติศาสตร์ เมืองอู่ทองอนุสรณ์ คอนเจดีย์ วัดสนามชัย
2. You tube / VCD วิธีการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
3. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เมืองอู่ทองอนุสรณ์ คอนเจดีย์ วัดสนามชัย
4. โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่น
5. ใบงานที่ 1.1 เรื่องการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์
6. ใบงานที่ 1.2 เรื่องเส้นเวลา (Timeline) ประวัติศาสตร์
7. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่องเมืองอู่ทอง
8. ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่องวัดสนามชัย
9. ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่องอนุสรณ์คอนเจดีย์

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. อธิบายความสำคัญ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี อย่างง่าย ๆ ได้	1. ตรวจใบงานที่ 1.1	การบันทึกขั้นตอนกระบวนการ แสดงถึงความเข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ขั้นตอนละ 1 คะแนน (รวม 5 คะแนน)
2. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและประวัติของครอบครัวได้ 3. ทำงานเป็นกลุ่มได้	1. ตรวจใบงาน 1.2 2. สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมเรียนรู้ 3. ตรวจคำขวัญการอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ 4. สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ	1. การเรียนรู้รู้ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้ด้วยตนเอง ขั้นตอนละ 1 คะแนน (รวม 5 คะแนน) 2. ทำงานเป็นกลุ่มได้และแก้ปัญหาตามบทบาทหน้าที่สมาชิกกลุ่ม และกระบวนการประชาธิปไตย (รวม 5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการสังเกต (ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ จัดการปัญหาและความขัดแย้งได้ ตามหลักการประชาธิปไตย)
4. เสนอแนวทางและร่วมอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างภาคภูมิใจ	5. สังเกตพฤติกรรมการอนุรักษ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ	1. การตรวจคำขวัญ (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจได้แก่ความ สอดคล้องกับสาระเนื้อหา ใช้คำ กระชับ ชัดเจน คล่องจองและ น่าสนใจ ทำให้คล้อยตาม

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
		2. แบบบันทึกการสังเกต การร่วมกิจกรรมและอนุรักษ์ (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการสังเกต (รับผิดชอบ ตั้งใจ ยกย่อง ชื่นชม ปฏิบัติได้และแนะนำ ผู้อื่นได้)

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

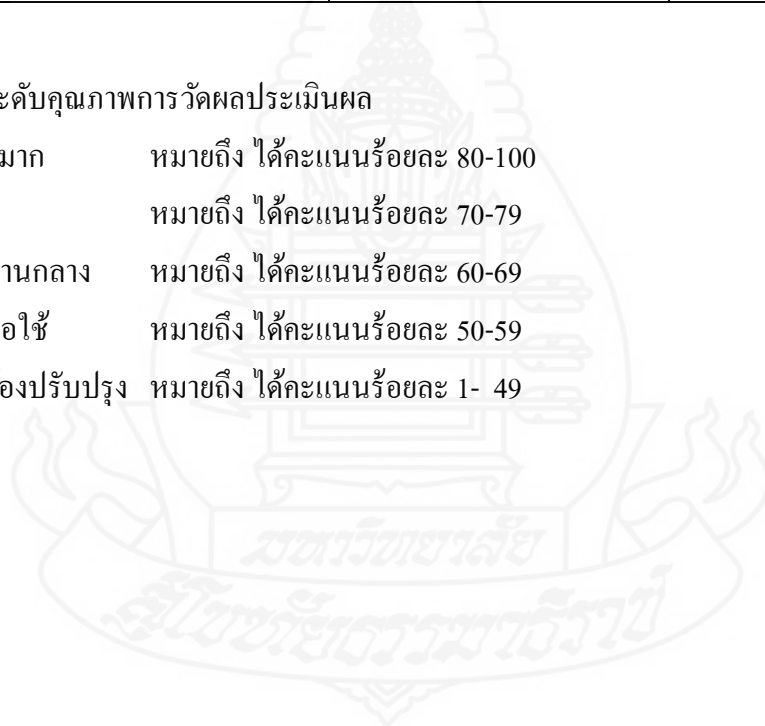
ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100

ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79

ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69

พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59

ต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

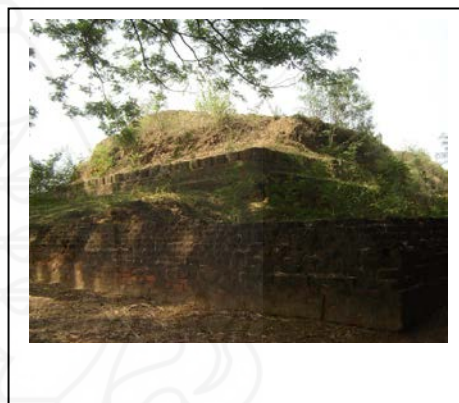
ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่องเมืองอู่ทอง

เมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ริมลำน้ำจรเข้สามพันซึ่งเดิมไหลลงอ่าวไทย อาณาบริเวณ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีจากการติดต่อค้าขายกับภายนอก คือจีนและอินเดีย ร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์ มีมาก่อนหน้าตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราว 3,000 ปีมาแล้ว เมืองอู่ทองมีแหล่งโบราณคดีบ้านนาลาว หรือกลุ่มโบราณสถานที่ถูกด้วยหิน ซึ่งมีหลักฐานว่ามีมาก่อนการเข้ามาของพุทธ-พราหมณ์บนทิวเขาหลังเมืองที่เรียกกันว่าพุทธานาค เมืองอู่ทองคงเจริญขึ้นสูงสุดเมื่อวัฒนธรรมจากอินเดียเข้ามาและพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรม ที่เรียกกันว่า ทวารวดี ในช่วงราว พ.ศ.1100 ลงมา พบจารึกกลานทองที่ระบุชื่อกษัตริย์ตามแบบอินเดียภาคใต้คือ พระเจ้าทรงธรรม

ความรุ่งเรืองของเมืองอู่ทองคงมีอยู่เป็นลำดับ จนถึงช่วง พ.ศ.1500 จึงโรยราลง จน พ.ศ. 1900 ผู้คนแถบเมืองอู่ทองคงกลับหนาแน่นขึ้นอีก ซึ่งอาจกระจายตัวเข้ามาจากทางเมืองสุพรรณบุรี อันเป็นเมืองสำคัญในขณะนั้น หลักฐานของสิ่งก่อสร้างและ โบราณวัตถุซึ่งพบจากเจดีย์หมายเลข 1 (วัดปราสาทร้าง) ยืนยันได้ว่ามีอายุอยู่ในสมัยอยุธยา ราว พ.ศ.2100 ลงมา

จารึกแค้นทองแดงพ.ศ.1100

วัดปราสาทร้าง เมืองอู่ทอง

หลักฐานที่พบ

มีการพบพระพุทธรูปสมัยทวารวดี ลูกปัดหินทวารวดี คุ่มหูแบบ ลิง ลิง โอิ ธรรมจักรหินเขียว พระพุทธรูปยุคอมรวดี ตะเกียงแบบโรมัน ตะเกียงแบบอานธรระ เงินเหรียญ ฟูนัน จากการพบ พบผิวดินและการขุดแต่งโบราณสถาน

ปัจจุบันเมืองอู่ทอง เป็นอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ยังคงปรากฏร่องรอยหลักฐานทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่แสดงถึงการเป็นเมืองโบราณ ทั้งว่าพุทธานาค วัดปราสาทร้าง และ ลูกปัดหินทวารวดี ธรรมจักรหินเขียวและพระพุทธรูปยุคอมรวดี เป็นต้น หลักฐานร่องรอยทาง

ประวัติศาสตร์ดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาความเป็นมา ความเจริญรุ่งเรืองที่ควรค่าอย่างยิ่งในการอนุรักษ์ให้ชาวไทยภาคภูมิใจและเป็นแบบอย่างที่ดีของการอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนในอดีต

ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่องวัดสนามชัย

วัดสนามชัย เป็นเก่าแก่คู่เมืองสุพรรณ ตั้งอยู่นอกเมืองโบราณทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสุพรรณบุรี (ท่าจีน) เป็นวัดร้างไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างที่แน่ชัด มีเพียงความในพงสาวดารเหนือระบุว่า พระเจ้ากาแตโปรดฯ ให้มอญน้อยออกไปสร้างวัดสนามไชยเมื่อคราวที่พระองค์เสด็จมาเสวยราชย์ ณ เมืองพันธุบุรี เมื่อ พ.ศ.1706

น่าเชื่อว่าในสมัยที่เมืองสุพรรณบุรีเจริญรุ่งเรืองวัดสนามไชยคงเป็นวัดที่สำคัญของเมืองวัดหนึ่ง จนเมื่อกรุงศรีอยุธยาเก่าแก่ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ.2310 เมืองสุพรรณบุรีถูกทิ้งร้างไป วัดสนามไชยก็ถูกทิ้งร้างไปในคราวเดียวกันภายในบริเวณวัดมีฐานเจดีย์ทรงสิบหกเหลี่ยมขนาดใหญ่เป็นประธานของวัด ส่วนยอดหักพังหมดแล้ว เหลือเพียงฐานชั้นล่าง เชื่อกันว่าองค์เจดีย์นี้ น่าจะเป็นต้นแบบของศิลปกรรมแบบอุทองหรือ สุพรรณภูมิในช่วงแรกๆ อันเป็นต้นแบบของเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมในระยะต่อมา ภายในองค์เจดีย์กลวงเป็นห้องสี่เหลี่ยม เมื่อปี พ.ศ. 2504-2505 กรมศิลปากรทำการขุดแต่งองค์เจดีย์พบอิฐชาดุปั้นปนอยู่กับเถาถ่านเป็นจำนวนมาก บรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์ด้านทิศตะวันออก เชื่อกันว่าเป็นอิฐของทหารที่เสียชีวิต ในการทำสงครามกับพม่าบนแผ่นดินเมืองสุพรรณบุรีครั้งกรุงศรีอยุธยา

ปัจจุบันวัดสนามชัย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลสนามชัย (เดิมชื่อตำบลพิหารแดง) อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีมีเนื้อที่ประมาณ 57 ไร่ เป็นโบราณสถานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งศึกษา ทางประวัติศาสตร์ ควรค่าแก่การระลึกและประยุกต์ใช้ในเรื่องความสามัคคี ความเป็นพุทธศาสนิกชนของคนในจังหวัดสุพรรณบุรี อันเป็นปัจจัยสำคัญให้บ้านเมืองสงบสุข

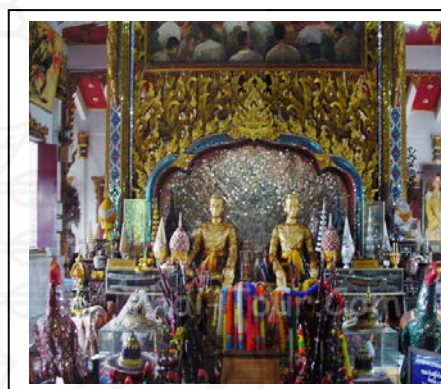
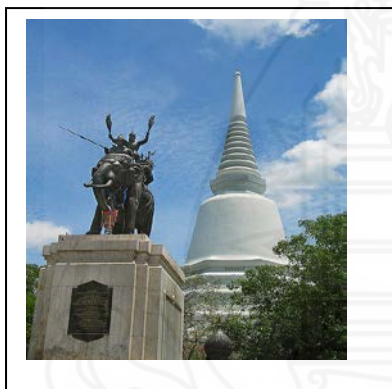
ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่องคอนเจดีย์

พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ อยู่ที่ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ ประกอบด้วย พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพระคชาธารออกศึก และองค์เจดีย์ยุทธหัตถี

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสร้างเจดีย์ขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีที่ทรงมีต่อพระมหาอุปราชาแห่งพม่าเมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2135

ปี พ.ศ. 2495 กองทัพบกได้บูรณะปฏิสังขรณ์องค์เจดีย์ขึ้นใหม่ โดยสร้างเป็นเจดีย์แบบลังกา ทรงกลมใหญ่ สูง 66 เมตร ฐานกว้างด้านละ 36 เมตร ครอบเจดีย์องค์เดิมไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จไปประกอบพิธีบวงสรวงและเปิดพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2502 ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ 25 มกราคม ของทุกปี

ต่อมากองทัพบกได้บูรณะปฏิสังขรณ์องค์เจดีย์ขึ้นใหม่ โดยสร้างเป็นเจดีย์แบบลังกา ทรงกลมใหญ่ สูง 66 เมตร ฐานกว้างด้านละ 36 เมตร ครอบเจดีย์องค์เดิมวันกองทัพไทย รัฐบาลได้กำหนดวันกองทัพไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นวันที่ 18 มกราคม ของทุกปี

ปัจจุบันภายในองค์เจดีย์ได้มีการสร้างห้องแสดงประวัติศาสตร์ ทั้งภาพแสงสีเสียง และหุ่นจำลอง การยกทัพของพม่าและไทย หลายร้อยตัว เป็นสถานที่ได้ทั้งความรู้และเพลิดเพลิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ได้เสด็จทรงประกอบพิธีบวงสรวง และเปิดพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ปวงชนชาวไทยไปสักการะพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ เพื่อระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระนเรศวรมหาราช อธิษฐานจิต ของพระองค์คุ้มครองแผ่นดินไทยให้สงบร่มเย็น ซึ่งพระบรมราชานุสรณ์ ดอนเจดีย์ถือเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และแบบอย่างของการเป็นผู้นำที่ดี ความเสียสละและความรักชาติบ้านเมืองที่คนไทยความภาคภูมิใจ

ใบงานที่ 1.1 เรื่องการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนศึกษาวิธีการทางประวัติศาสตร์ต่อไปนี้ และวางแผนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณตามขั้นตอนทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อให้ได้ความรู้และคำตอบที่เชื่อว่าสะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอดีตได้ถูกต้องมากที่สุด

ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

1. การกำหนดประเด็นปัญหา

เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเรื่องราวในอดีตที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลต่างๆ

2. การรวบรวมหลักฐาน

เป็นการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายและแตกต่างกัน เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

3. การวิเคราะห์ การตีความและการประเมินหลักฐาน

เป็นการตรวจสอบหลักฐาน โดยเน้นวิเคราะห์และตีความเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับมากที่สุด

4. การสรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง

เป็นการประมวลผลข้อมูลจากหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์

5. การนำเสนอข้อเท็จจริง

นำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียงและอธิบายอย่างสมเหตุสมผล โดยจะต้องบอกที่มาของหลักฐานหรือแหล่งข้อมูลอย่างถูกต้องและเปิดเผย เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

2. กลุ่มศึกษาเรียนรู้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น กลุ่มละ 1 เรื่องตามความสนใจ

แบบบันทึกข้อมูล

ชื่อเรื่องที่ศึกษา.....

สมาชิกกลุ่ม.....

สถานที่/ วัน/เดือน/ปี ที่ศึกษา.....

ขั้นที่ 1 หัวข้อที่จะศึกษา.....

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

ประเด็นที่ศึกษา	ชื่อแหล่งข้อมูล/ข้อมูล			สรุปข้อมูล
1. ประวัติความเป็นมา				
2. สถานที่ตั้ง/สภาพปัจจุบัน				
3. ความสำคัญทางประวัติศาสตร์				
4. จุดเด่น/ความประทับใจ				
5. อื่น ๆ				

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน

สรุปข้อมูลประเด็นที่ศึกษา	วิธีการ/ผู้ตรวจสอบข้อมูล			ผลการตรวจสอบข้อมูล
1. ประวัติความเป็นมา				
2. สถานที่ตั้ง/สภาพปัจจุบัน				
3. ความสำคัญทางประวัติศาสตร์				
4. จุดเด่น/ความประทับใจ				
5. อื่น ๆ				

ขั้นที่ 4 การสรุปข้อมูล

ประเด็นที่ 1.....
.....
.....

ประเด็นที่ 2.....
.....
.....

ประเด็นที่ 3.....
.....

ประเด็นที่ 4.....
.....
.....

ประเด็นที่ 5.....

อื่น ๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม หัตถกรรมและสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

- 1. ....เอกลักษณ์
- 2. ....เอกลักษณ์
- 3. ....เอกลักษณ์

สรุปข้อมูล

.....
.....
.....
.....

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล

รูปแบบที่นำเสนอ.....

สาระการนำเสนอ.....
.....
.....

ใบงานที่ 1.2

เรื่อง เส้นเวลา (Timeline) เรื่องราวประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรีในใบความรู้ที่ 1.1 แล้วศึกษาข้อความที่แสดงถึงความเป็นมาที่แสดงถึงความสำคัญ ความเป็นมาของประวัติศาสตร์เมืองสุพรรณบุรี พร้อมโยงเส้นลำดับเวลาที่ถูกต้อง

ประวัติศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี

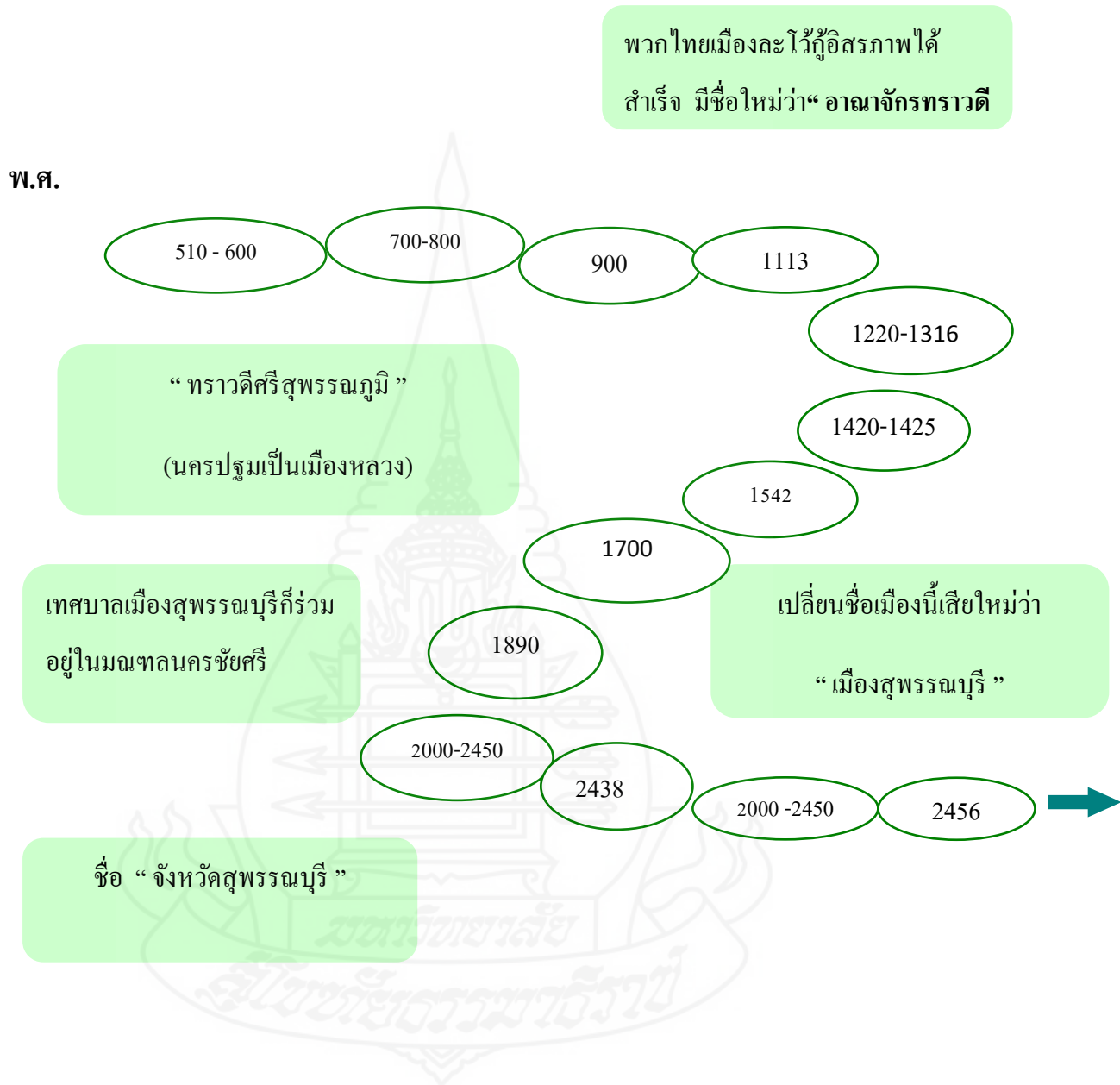
ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

สุพรรณบุรีเป็นเมืองเก่าแก่สมัยโบราณเมืองหนึ่ง มีอายุไม่ต่ำกว่า 3,000 - 4,000 ปี สุพรรณบุรีเดิมมีชื่อเรียกว่า “ ทราวดีศรีสุพรรณภูมิ ” ซึ่งในราว พ.ศ. 700-800 อาณาจักรสุวรรณภูมิ อันมีเมืองนครปฐมเป็นราชธานี ต้องตกเป็นเมืองออกของอินเดีย (เขมร) ต่อมาราว พ.ศ. 1113 พวกไทยเมืองละโว้กู้เอกราชได้สำเร็จ มีชื่อใหม่ว่า “ อาณาจักรทราวดี พระยาพานจึงได้สถาปนา “ เมืองพันธุมบุรี ” ที่บนฝั่งแม่น้ำ (ท่าจีน) ขึ้นแทนระหว่าง พ.ศ. 1420-1425 พระเจ้ากาแต สร้างวัดสนามไชย และบูรณะวัดลานมะขวิด (วัดป่าเลไลยก์) ในบริเวณ “ เมืองพันธุมบุรี ” เสียใหม่ เมื่อบูรณะแล้ว ข้าราชการได้เกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนา และชวนกันออกบวชถึงสองพันคน จึงได้เรียกชื่อเมืองใหม่ว่า “ เมืองสองพันบุรี ” ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเมืองนี้เสียใหม่ว่า “ เมืองสุพรรณบุรี ” เมื่อ พ.ศ. 1890 สุพรรณบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของอยุธยาด้านตะวันตก และยังเป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญ จากการศึกไทยรบกับพม่า 33 ครั้ง สงครามยุทธหัตถี ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีชัยเหนือสมเด็จพระมหาอุปราชาแห่งพม่า ณ สมรภูมิดอนเจดีย์เป็นมหาวีรกรรม คชยุทธอันยิ่งใหญ่ ที่ได้ถูกจารึกไว้และมีการจัดงานเฉลิมฉลองทุกปี เพื่อเทิดพระเกียรติในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการปกครองมณฑล เทศบาลเมืองสุพรรณบุรีก็ร่วมอยู่ในมณฑลนครชัยศรี ซึ่งประกอบด้วย เมืองนครชัยศรี สุพรรณบุรี และสมุทรสาคร ในปี พ.ศ. 2438

จนกระทั่ง ในปีพ.ศ. 2456 มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเมืองมาเป็นจังหวัด เมืองสุพรรณบุรีจึงเป็น “ จังหวัดสุพรรณบุรี ” ตั้งแต่นั้นมา

คำชี้แจง โยงเส้นลำดับเวลาที่ถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 2 เรื่องสุพรรณเมืองพุทธ เวลา 6 ชั่วโมง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

.....

สาระสำคัญ

การกระทำความดีของสาวก/ศาสนิกชนในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นแบบอย่างที่ดีงามในฐานะพุทธสาวกของพระพุทธศาสนา แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมและควรนำมาปฏิบัติในฐานะศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายคุณค่าของศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิด ได้
  2. แสดงความคิดเห็นต่อการทำความดีของบุคคลตัวอย่างในจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยความชื่นชม
  3. เสนอแนวทางประพฤติตนตาม แบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ของจังหวัด สุพรรณบุรี ได้
  4. เรียนรู้ด้วยตนเองและใช้กระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้จากการเรียนรู้ ศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัด สุพรรณบุรี ได้อย่างมี เหตุผล
  5. วิเคราะห์ตนเองและประพฤติตนตาม แบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้
- เนื้อหาสาระและประสบการณ์**
1. การศึกษาเรียนรู้ประวัติสาวก/ศาสนิกชนของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวัดปากน้ำ) พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต)
  2. การศึกษา วิเคราะห์ตัวอย่างการกระทำความดีของสาวก/ศาสนิกชนในจังหวัดสุพรรณบุรี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนนั่งสมาธิ ฝึกจิตให้นิ่ง โดยการหลับตา มือประสานที่ตัก ฝึกลมหายใจ เข้า ออกและว่าพุทโธ ในใจ เป็นเวลา 5 นาทีและค่อย ๆ ลืมตาขึ้น
2. สนทนาเรื่องสิ่งที่ได้รับจากการทำสมาธิ ร่วมกันสรุป

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นเรียนรู้

3. ร่วมกันเคราะห์ข่าว – เหตุการณ์ เกี่ยวกับวันมาฆบูชาและวันวาเลนไทน์และข่าวเนรค่า โดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้
  - การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชน
  - ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ

ชั่วโมงที่ 3

4. ครูนำรูปภาพพุทธสาวกทางศาสนาที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไปนี้ให้นักเรียนดู และสอบถามและอธิบายเรื่องประวัติและแบบอย่างที่ดีงาม นักเรียนเป็นกลุ่มแล้วนำเสนอ
  - สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ)
  - พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสดวัดปากน้ำ)
  - พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูรค์ ปยุตโต)

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญา

5. ให้นักเรียนศึกษาประวัติของสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสดวัดปากน้ำ) พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต) อย่างละเอียดจากใบความรู้ ต่อไปนี้
  - ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่องสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ)
  - ใบความรู้ที่ 2.2 พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสดวัดปากน้ำ)
  - ใบความรู้ที่ 2.3 พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต)

และให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจาก หนังสือ เอกสารและInternet เป็นต้น

6. ร่วมกันอภิปรายประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ประวัติ การประพฤติปฏิบัติ แบบอย่าง ข้อคิด ของพุทธสาวก ของจังหวัดสุพรรณบุรี

ชั่วโมงที่ 4

7. ร่วมกันสรุปประวัติ การประพฤติปฏิบัติ แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก ของ จังหวัดสุพรรณบุรี ลงในตารางต่อไปนี้

พุทธสาวก	การประพฤติปฏิบัติ	แบบอย่างการดำเนินชีวิต	ข้อคิดเพื่อการประยุกต์ใช้
พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวดึงส์ ปากน้ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - นิพนธ์หนังสือ - ศึกษา/เผยแผ่พระพุทธรศาสนา - ช่วยเหลือครอบครัวประกอบอาชีพค้าขาย - บวชเรียนและไม่ลาสิกขาบท 	<ul style="list-style-type: none"> - กตัญญู - ขยันหมั่นเพียร - เป็นพุทธสาวกที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพุทธมามกชนที่ดี - ความกตัญญู
พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ปยุตโต)	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา วิชาชีววิทยา - เป็นนักหลวง และไม่ลาสิกขาบท - แต่หนังสือคำสอนที่ดี - ได้รับรางวัลเช่นรางวัลสังข์เงิน - ได้รับการยกย่องจากนานาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจศึกษาเรียนรู้ - ได้รับปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 1) 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาเรียนรู้ให้มากที่สุด - ใช้ความรู้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
พระธรรมมหาวิราญวัตร	<ul style="list-style-type: none"> - บวชเรียนด้านศาสนาด้วยความตั้งใจ - เป็นเจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์ - เป็นเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี - ตั้งมูลนิธิด้านศาสนาและสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี - ช่วยเหลือช่วยเหลือสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี - ช่วยเหลือช่วยเหลือสังคม

ชั่วโมงที่ 5**ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้**

8. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนศึกษาประวัติพุทธศาสนิกชนในชุมชนที่นักเรียนสนใจ นำมา
รายงาน (ใบงานที่ 2.1 เรื่องพุทธศาสนิกชนที่ดี)

ชั่วโมงที่ 6

9. ให้นักเรียนสำรวจตนเองสรุปข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงและเขียนสัญญาการทำความดี
ตามแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติ แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก ของจังหวัดสุพรรณบุรี
(ใบงานที่ 2.1 สัญญาความดี)

สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

- 2.1 รูปภาพพุทธสาวกทางศาสนาที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.2 ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ)
- 2.3 ใบความรู้ที่ 2.2 เรื่องพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวดปากน้ำ)
- 2.4 ใบความรู้ที่ 2.3 เรื่องสมเด็จพระพุทธ โฆษาจารย์
- 2.5 ใบงานที่ 2.1 เรื่องพุทธศาสนิกชนที่ดี
- 2.6 ใบงานที่ 2.1 สัญญาความดี

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. ชื่นชมการทำความดีของบุคคล ในจังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลัก ศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต	1. ตรวจสอบบันทึกการทำกิจกรรมกลุ่ม	เกณฑ์การตรวจ 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจ (ประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับความชื่นชมการทำความดีของบุคคลในจังหวัดสุพรรณบุรีตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต)

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
2. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้ ได้อย่างมีเหตุผล	1. ตรวจสอบที่การทำ กิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรมความร่วมมือกลุ่ม (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการสังเกต (ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ข้อความรู้จากการสรุปความรู้)
3. วิเคราะห์ตนเองและ ประพฤติดนตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติสาวก ชาคก /เรื่องเล่าและศาสนิกชน ตัวอย่างของจังหวัด สุพรรณบุรีได้	5. ใบงานที่ 2.1 สัญญา ความดี	เกณฑ์การตรวจ (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจ (การระบุข้อบกพร่องของตนเอง)

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100

ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79

ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69

พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59

ต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ)

สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) มีพระนามเดิมว่า ปุ่น ประสูติเมื่อปี พ.ศ. 2439 ที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษาในเบื้องต้น เรียนกับบิดาของท่าน จนอ่านออกเขียนได้ แล้วไปเรียนภาษาบาลี อักษรขอม และมูลกัจจายน์ (กับพระอาจารย์หอม และอาจารย์จ่าง) ที่วัดสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

เมื่อพระชนม์ได้ 10 พรรษา (พระอาจารย์หอมได้พามาฝากให้เป็นศิษย์พระอาจารย์ป่วน) ได้มาอยู่ที่วัดมหาธาตุฯ เมื่อพระชนม์ได้ 16 พรรษา ได้ย้ายมาอยู่กับพระอาจารย์สด (พระมงคลเทพมุนี วัดปากน้ำภาษีเจริญ) ณ วัดพระเชตุพน แล้วกลับไปบวชเป็นสามเณร ณ วัดสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี และได้อุปสมบท เมื่อปี พ.ศ. 2460

พระกรณียกิจ

นอกจากที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ และงานพิเศษต่าง ๆ ที่ได้รับมอบอย่างครบถ้วนแล้ว พระองค์ยังมีงานด้านพระศาสนาที่ทรงริเริ่มพัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ งานด้านการก่อสร้าง และปฏิสังขรณ์ ทรงก่อสร้างและปฏิสังขรณ์ทั้งปูชนียสถาน ได้แก่ พระอาราม สาธารณสถาน เช่น พิพิธภัณฑสถาน โรงเรียน โรงพยาบาล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมากดังนี้

- **งานด้านมูลนิธิ** ทรงก่อตั้งและสนับสนุนมูลนิธิ ที่ดำเนินงานด้านธรรม ด้านวิชาการ และการศึกษาและด้านสาธารณูปการ เป็นจำนวนมาก
- **งานด้านพระนิพนธ์** มีพระธรรมเทศนาจำนวนมาก วันสำคัญทางศาสนา ประมวลอาณัติ คณะสงฆ์สารคดี เช่น สู่เมืองอนันตดา พุทธชยันตี เดีย-ปาล (อินเดีย-เนปาล) สู่สำนักวาติกัน และนิกลัน และบ่อเกิดแห่งกุศล คือ โรงพยาบาล เป็นต้น ธรรมนิทาย เช่น จดหมายสองพี่น้อง สันติวันพรสวรรค์ หนี่กรรรมหนี่เวร ไอ้ตี๋ ดงอารยะ เกียรติกานดา คุณนายชั้นเอก ความจริงที่มองเห็น ความดีที่น่าสรรเสริญ อภินิหารอาจารย์แก้ว กรรมสมกรรม
- **งานด้านต่างประเทศ** ทรงไปร่วมประชุมฉัฐสังคายนาพระไตรปิฎก ณ ประเทศพม่า เมื่อปี พ.ศ.2497 ไปร่วมงานฉลองพุทธชยันตี (25 พุทธศตวรรษ) ณ ประเทศศรีลังกา เมื่อปี พ.ศ. 2499 นอกจากนี้ยังทรงไป และสังเกตการณ์ พระศาสนาและเขื่อนวัดไทยในต่างประเทศจำนวนมาก

สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ มหาเถระ) เป็นตัวอย่างของพระพุทธรูปของ
พระพุทธรูปศาสนา สร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอย่างใหญ่หลวง ควรค่าในการเป็นแบบอย่าง
ที่ดีให้ชาวสุพรรณบุรีภาคภูมิใจและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

ใบความรู้ที่ 2.2 พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อด วัดปากน้ำ)

พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อด วัดปากน้ำ) ท่านประกอบอาชีพค้าขายมาตั้งแต่อายุ 14 ปี นับแต่สิ้นบุญ
บิดา และประกอบอาชีพดังกล่าวเรื่อยมาจนกระทั่งเมื่ออายุ 19 ปี ท่านเกิดมีความคิดเมื่อหนวยชีวิตทางโลก ด้วยเห็น
ถึงวัฏจักรชีวิตของมนุษย์อย่างถ่องแท้แล้ว จึงตัดสินใจขอบวชไปตลอดชีวิตเพื่อศึกษาและรับใช้พระพุทธศาสนา

จากปฏิธานของท่านในวันนั้น ด้วยท่านมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และเป็นห่วงมารดา จึงจะมักขมั้น
ทำงานเก็บสะสมทรัพย์ เพื่อให้มารดาสามารถเลี้ยงชีพได้ตลอดชีวิต เมื่อบรรลุความตั้งใจในส่วนนี้แล้ว ท่านจึงได้
อุปสมบท ณ วัดสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในปี พ.ศ.2449 ขณะอายุได้ 22 ปี โดยมี พระอ
าจารย์ดี วัดประตูลาศ อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูวินยานุโยค (เหนียง อินทโชโต)
เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์โหน่ง อินทสุวรรณโณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ โดยได้รับฉายาว่า จนุทสโร

หลวงพ่อด จนุทสโร ได้จำพรรษาที่วัดสองพี่น้องเป็นระยะเวลา 1 พรรษา จึงได้เดินทางมาจำพรรษา ณ
วัดเชตุพน หรือ วัดโพธิ์ท่าเตียน ในขณะที่จำพรรษาที่วัดเชตุพนนั้น ท่านยังได้เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งใกล้
และไกล เพื่อศึกษาหาความรู้ด้านคันถธุระ และ วิปัสสนาธุระ ณ สถานที่ต่าง ๆ อีกหลายที่หลายสำนักด้วยกัน
จนกระทั่ง

พ.ศ.2459 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ

พ.ศ.2463 ได้รับสมณศักดิ์เป็น พระครูสมณธรรมทาน

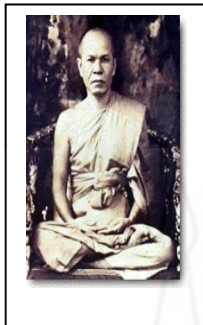
พ.ศ.2492 เป็นพระราชาคณะสามัญที่ พระภาวนาโกศลเถระ ถือพัดยศพื้นสีขาว อันเป็นตำแหน่ง
เกี่ยวกับทางด้านวิปัสสนาธุระโดยตรง

พ.ศ.2498 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช มีพระราชทินนามว่า พระมงคลราชมุนี

พ.ศ.2500 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชทินนามว่า พระมงคลเทพมุนี

พระมงคลเทพมุนี หรือ หลวงพ่อสด วัดปากน้ำ เริ่มป่วยตั้งแต่ปี พ.ศ.2499 และได้มรณภาพ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2502 เวลา 15.05 น. สิริอายุ 75 ปี 53 พรรษา ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ใบความรู้ที่ 2.3 สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

นามเดิมประยูร อารยางกูร กำเนิด 12 ม.ค. 2481 สถานที่เกิด อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2504 ในฐานะนาคหลวงสมณศักดิ์ พระพรหมคุณาภรณ์ ท่านจบการศึกษาทางโลกในระดับมัธยมศึกษา โดยได้รับทุนเรียนดีของกระทรวงศึกษาธิการ บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อ พ.ศ. 2494 สอบได้นักธรรมชั้นตรี โท เอก และเปรียญธรรม 3 ถึง 9 ประโยค ขณะยังเป็นสามเณร จึงได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในฐานะนาคหลวง ณ อุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งน้อยคนนักที่จะได้รับโอกาสเช่นนี้ เมื่อจบการศึกษาชั้นปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 1) จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสอบได้วิชาชุดครู พ.ม.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เป็นพระนักวิชาการนักคิดนักเขียนผลงานทางพระพุทธศาสนา รุ่นใหม่ มีผลงานทางวิชาการพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ผลงานของท่านที่เป็นที่รู้จัก เช่น พุทธธรรม เป็นต้น ท่านได้รับการยกย่องจากทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ด้วยผลงานของท่านทำให้ท่านได้รับรางวัลและคุณูปกิตติมศักดิ์จากหลายสถาบันทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ท่านเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลการศึกษาเพื่อสันติภาพ จาก ยูเนสโก นอกจากนี้ปริญญาคุณูปกิตติมศักดิ์ที่ท่านได้รับรวมมีมากกว่า 15 สถาบัน ซึ่งนับว่าท่านเป็นพระภิกษุสงฆ์ไทยที่ได้รับการยกย่องให้ได้รับคุณูปกิตติมศักดิ์มากที่สุดในปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2549 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ปัจจุบันสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ดำรงตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และจำพรรษาอยู่ที่วัดญาณเวศกวัน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ท่านได้อุทิศตนให้กับการเผยแพร่พระศาสนา ทั้งด้านการบรรยาย ทางวิชาการ การแสดง พระธรรมเทศนา ตลอดงานงานด้านนิพนธ์ เอกสารวิชาการ และตำราต่างๆ จำนวนมาก ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ หนังสือ "พุทธธรรม" ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น "มรดกธรรมอันล้ำค่าแห่งยุค" ที่ควรค่าแก่การศึกษาอย่างยิ่ง

นอกจากงานด้านนิพนธ์แล้ว ท่านยังได้รับการอาราธนาให้เป็นผู้แสดงปาฐกถาในการ ประชุม นานาชาติขององค์กรระดับโลกต่าง ๆ หลายครั้ง อีกทั้งยังได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น รางวัล "สังข์เงิน" สาขาเผยแพร่พระพุทธศาสนา ปีพ.ศ.2533 รางวัลการศึกษาเพื่อ สันติภาพปีพ.ศ.2537 จากยูเนสโก นับเป็นคนไทยคนแรก ที่ได้รับเกียรติให้รับรางวัลนี้ ซึ่งนับเป็น การสร้างเกียรติประวัติ และชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยอย่างมาก ท่านดำรงชีวิตแบบ เรียบง่าย มี วัตรปฏิบัติที่อ่อนน้อมถ่อมตน ให้ความสำคัญ และความสนใจแก่ผู้ที่เข้าพบโดยไม่เลือกชาติ ศาสนา ศิวัพพรรณ และเพศ เป็นพระสงฆ์ที่ให้คุณประโยชน์ต่อวงการพระพุทธศาสนา และสังคมของมวล มนุษย์อย่างหาที่เปรียบได้ยาก

ใบงานที่ 2.1 เรื่องพุทธศาสนิกชนที่ดี

คำชี้แจง 1 ให้นักเรียนศึกษาประวัติพุทธศาสนิกชนในชุมชนที่นักเรียนสนใจ นำมารายงานใน
ประเด็นที่กำหนด

ชื่อเรื่อง .....

ชื่อกลุ่ม .....

แหล่งข้อมูล.....

ข้อมูลจากการศึกษา

ประวัติ.....

.....

.....

.....

.....

การประพฤติปฏิบัติ.....

.....

.....

.....

แบบอย่างความดี.....

.....

.....

.....

.....

สรุปข้อมูลจากการศึกษา.....

.....

.....

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

การประเมินความสามารถการทำงานเป็นกลุ่มของสมาชิก

คำชี้แจง ให้สมาชิกกลุ่มทุกคนร่วมกันประเมินความสามารถการทำงานเป็นกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม
ส่วนรวม

ชื่อ -สกุล	ความสามารถการทำงานเป็น กลุ่ม	ความคิดเห็นของสมาชิกต่อ การประเมิน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมินและประเด็นการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

พฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม (5 คะแนน)

5 คะแนน ระดับดีมาก

4 คะแนน ระดับดี

3 คะแนน ระดับปานกลาง

2 คะแนน ระดับพอใช้

1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง

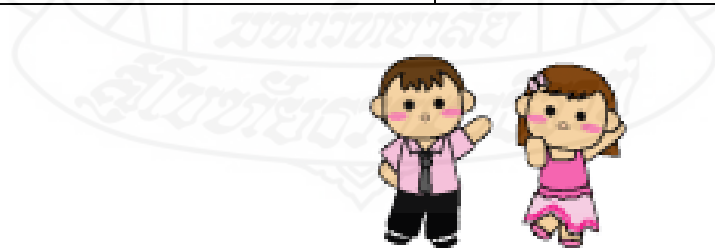
ประเด็นการประเมิน

1. รับผิดชอบภาระงาน
2. ยอมรับกระบวนกรประชาธิปไตยและใช้ปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ
3. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. เรียนรู้ได้ด้วยกระบวนกรกลุ่ม
5. ปฏิบัติดีกับตนเองและผู้อื่น

ใบงานที่ 2.2 เรื่องสัญญาความดี

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนบันทึกข้อบกพร่อง/ข้อดีของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตาม
หลักธรรมของศาสนา ประเด็นละ 1 เรื่องพร้อมกับเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง
ตนเองในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี

ข้อบกพร่อง/ข้อดี	แนวทางแก้ไขปรับปรุงตนเองในฐานะ พุทธศาสนิกชนที่ดี
ตัวอย่าง 1. มีความตั้งใจเรียนแต่ขาดแคลนทุน ทรัพย์	1. ศึกษาตามอริยาศัย หรือศึกษา โดยการบวชเรียน
....	....
....	....

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 เรื่องวัฒนธรรมประเพณีที่เมืองสุพรรณ เวลา 6 ชั่วโมง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระสำคัญ

ประเพณี ตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีทิ้งกระจาด ประเพณีแห่เทียนพรรษาและประเพณีในแต่ละท้องถิ่น ควรค่าแก่การอนุรักษ์ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ที่น่าภาคภูมิใจ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เสริมสร้างทักษะในการใช้ชีวิต ได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วม ในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาที่จัดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี
- ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้เรื่องศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ได้อย่างมีเหตุผล
- ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ โครงงานศึกษาเรียนรู้ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาได้
- ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างสร้างสรรค์และภาคภูมิใจ

เนื้อหาสาระและประสบการณ์

- การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในศาสนา พิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาพุทธที่จัดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่
  - ประเพณี ตักบาตรกลางน้ำ
  - ประเพณีทิ้งกระจาด
  - ประเพณีแห่เทียนพรรษา
  - พิธีในแต่ละท้องถิ่น
- ประโยชน์ของการเข้าร่วมใน ศาสนพิธี/พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาพุทธในจังหวัดสุพรรณบุรี

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. วิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับศาสนาในประเด็น ความสำคัญของพิธีกรรมต่อการดำเนินชีวิต โดยตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายดังนี้

- ศาสนามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตอย่างไร
- องค์ประกอบของศาสนามีอะไรบ้าง
- ศาสนประเพณีมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

2. ยกตัวอย่าง ศาสนประเพณีในจังหวัดสุพรรณบุรีว่ามีประเพณีสำคัญอย่างไรบ้าง

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นเรียนรู้

3. ศึกษาศาสนาพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ ที่จัดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี อย่างละเอียด จากใบความรู้ที่ 3.1 เรื่องศาสนประเพณีในจังหวัดสุพรรณบุรีหรือเอกสารประกอบการเรียน VCD เป็นต้น

ชั่วโมงที่ 3

4. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 2.1 เรื่องประเพณีที่สำคัญ โดยแบ่งกลุ่มเลือกศึกษา ประเพณีที่สำคัญของ จังหวัดสุพรรณบุรีหรือศาสนาพิธีที่สำคัญในท้องถิ่น กลุ่มละ 1 ประเพณีเช่น

- ประเพณี ตักบาตรกลางน้ำ
- ประเพณีทิ้งกระจาด
- ประเพณีแห่เทียนพรรษา
- พิธีในแต่ละท้องถิ่นได้ ไหว้แม่พระโพสพ เช่นผีเรียน ประเพณีไหว้พระเจ เป็นต้น

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเรื่องศาสนพิธีกรรมที่ศึกษา บันทึกข้อความรู้หลังการอภิปรายรายละเอียด

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญา

ชั่วโมงที่ 4

6. แบ่งกลุ่มวางแผนวางแผนการ เพื่อร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมศาสนาพิธี พิธีกรรมในท้องถิ่น ตามความสนใจ ใบงานที่ 3.2 ศาสนพิธีกรรม

7. นักเรียนร่วมกิจกรรม พิธีกรรม ในท้องถิ่นและบันทึกกิจกรรมใบงานที่ 3.2 เรื่องศาสนาพิธีกรรมและนำผลงานการศึกษา จัดแสดงผลงาน

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้**ชั่วโมงที่ 5**

8. แบ่งกลุ่มนักเรียนทำโครงการเกี่ยวกับ ศาสนพิธีการของประเพณีที่สนใจ ใบงานที่ 3.3 ประเพณีที่น่าสนใจ

9. กลุ่มกิจกรรมนำเสนอบันทึกกิจกรรมและแลกเปลี่ยนกันประเมินผลโครงการ

ชั่วโมงที่ 6

10. กลุ่มสนใจ ทำขนม อุปกรณ์จัดเตรียม การประยุกต์ภูมิปัญญา เข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญ (กลุ่มสนใจจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ อาหารคาวหวานจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมเพียงเช่น การทำขนมลูกโยนในเทศกาลออกพรรษา ขนมเทียน เป็นต้น)

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. ข่าวเกี่ยวกับศาสนา
2. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาพุทธในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่องศาสนประเพณี ในจังหวัดสุพรรณบุรี
4. ใบงานที่ 3.1 เรื่องประเพณีที่สำคัญ
5. ใบงานที่ 3.2 เรื่องศาสนพิธีกรรม
6. ใบงานที่ 3.3 เรื่องประเพณีที่น่าสนใจ
7. วัสดุ อุปกรณ์ประกอบอาหารคาวหวานจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลการประเมินผล
1.อธิบายประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาที่จัดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี	1.ตรวจใบงานที่ 2.1	ตอบคำถามถูกต้อง ข้อละ 1 คะแนน
2. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์สรุปและองค์ความรู้เรื่องศาสนพิธี พิธีกรรม และ	1. ตรวจใบงานที่ 2.2	ตรวจใบงาน ระบุข้อมูลได้ถูกต้อง (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลการประเมินผล
<p>กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ได้อย่างมีเหตุผล</p> <p>3. ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการศึกษาเรียนรู้ ศาสนพิธีพิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาได้</p>	<p>2. สังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมโครงการ</p>	<p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p> <p>2 คะแนน ระดับพอใช้</p> <p>1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง</p> <p>(ประเด็นการประเมินการนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน . เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง)</p> <p>สังเกตพฤติกรรม</p> <p>5 คะแนน ระดับดีมาก</p> <p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p> <p>2 คะแนน ระดับพอใช้</p> <p>1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง</p> <p>(ประเด็นการสังเกตทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างมีความสุข</p> <p>4. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในการเรียนรู้ได้</p>
<p>4. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างสร้างสรรค์และภาคภูมิใจ</p>	<p>3.ตรวจใบงานที่ 2..3 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมเรียนรู้พิธีกรรมในท้องถิ่น</p> <p>4. สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมศาสนประเพณีในท้องถิ่น</p>	<p>ตรวจใบงาน (5 คะแนน)</p> <p>5 คะแนน ระดับดีมาก</p> <p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p>

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลการประเมินผล
		2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง (ประเด็นการตรวจ มีความตระหนัก และสนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สังเกตพฤติกรรม (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง (ประเด็นการสังเกตการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ความภาคภูมิใจภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100

ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79

ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69

พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59

ต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

ใบงานที่ 3.1 เรื่องประเพณีที่สำคัญ

คำชี้แจงกิจกรรม

1. ให้กลุ่มศึกษาประเพณีที่สำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรีหรือประเพณี ในท้องถิ่น แล้วบันทึกกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด

- ประเพณี ตักบาตรกลางน้ำ
  - ประเพณีทิ้งกระจาด
  - ประเพณีแห่เทียนพรรษา
  - พิธีในแต่ละท้องถิ่น ได้ ไหว้แม่พระโพสพ เช่นผีเรียน เป็นต้น
- เรื่อง.....

รายการศึกษา	รายละเอียดการศึกษา	ข้อคิดเห็นอื่น ๆ
องค์ประกอบของกิจกรรม (วัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการจัดกิจกรรม ผู้รู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่)	....	....
กิจกรรมที่จัดในพิธีกรรม	....	....
คุณค่าของกิจกรรม	....	....
การมีส่วนร่วมกิจกรรม	....	....
ความรู้สึก/ข้อคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม	....	....

ใบงานที่ 3.2 ศาสนพิธีกรรม

คำชี้แจงกิจกรรม

1. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรม พิธีกรรมในท้องถิ่นและแสงแนวคิดในประเด็นต่อไปนี้
 “นักเรียนคิดว่า ควรจัดกิจกรรมประเพณีหรือไม่เพราะเหตุผลใดบ้าง”

.....

.....

.....

- 2 ให้นักเรียนวาดภาพกิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้จัดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ แล้วตั้งชื่อภาพให้น่าสนใจ เขียนคำขวัญเชิญชวนให้พุทธศาสนิกกร่วมกันอนุรักษ์ประเพณี

ชื่อภาพ.....

คำขวัญ

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3.3 ประเพณีที่น่าสนใจ

คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนทำรายงานหรือโครงการเรื่องประเพณีที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยจัดทำโครงร่างนำเสนอครูที่ปรึกษาก่อนลงมือทำโครงการและเขียนรายงานโครงการตามองค์ประกอบที่กำหนดให้ครบถ้วน

องค์ประกอบของรายงาน

1. ชื่อรายงานงาน
2. ชื่อผู้จัดรายงาน
3. กิตติกรรมประกาศ (คำขอบคุณ)
4. เนื้อหาสาระของรายงาน
5. สรุปข้อคิดเห็น
6. เอกสารอ้างอิง

องค์ประกอบรายงานโครงการ

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้จัดทำโครงการ
3. ชื่อครูที่ปรึกษาโครงการ
4. บทคัดย่อ
5. กิตติกรรมประกาศ (คำขอบคุณ)
6. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
7. วัตถุประสงค์ของการทำโครงการ
8. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี)
9. ขอบเขตของการทำโครงการ
10. วิธีดำเนินการ
11. ผลการศึกษาค้นคว้า
12. สรุปผลและข้อเสนอแนะ
13. เอกสารอ้างอิง

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 4 เรื่องวิถีสุพรรณ เวลา 8 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระสำคัญ

ความหลากหลาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่-วัฒนธรรมไทพวน ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ลาวเวียง ไทยญวนไทยจีน และอื่น ๆ ส่งผลต่อการดำรงชีวิตที่ทำให้เกิดประโยชน์สุขต่อกลุ่มคน ที่ประพฤติปฏิบัติ จึงควรอนุรักษ์ ให้ดำรงอยู่อย่างภาคภูมิใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดสุพรรณบุรีได้
2. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนของจังหวัดสุพรรณบุรีได้
3. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้ได้อย่างมีเหตุผล
4. ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างสร้างสรรค์และภาคภูมิใจ

เนื้อหาสาระและประสบการณ์

1. การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคมในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. การธำรงรักษาวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี
3. การเข้าร่วมในศาสนพิธี/พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องในศาสนพิธีพิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. ร่วมกันยกตัวอย่างการเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เช่นการแต่งกาย ค่านิยมการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตเช่น

- การใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ
- การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าทันสมัย

- การดำรงชีวิตแบบครอบครัวเดี่ยว
  - การรับประทานอาหารนอกบ้าน อาหาร Fast food
2. สอบถามนักเรียนและให้นักเรียนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในประเด็น
- นักเรียนคนใดบ้างที่มีบรรพบุรุษที่มีเชื้อสายของชาวไทยพวน ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ลาวเวียง ไทยญวนไทยจีน หรืออื่นๆ
  - ใครบ้างที่เคยร่วมกิจกรรมตามประเพณีของ ของชาวไทยพวน ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ลาวเวียง ไทยญวนไทยจีน หรืออื่นๆ
  - ให้นักเรียนที่เคยร่วมกิจกรรมตามประเพณีของ ของชาวไทยพวน ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ลาวเวียง ไทยญวนไทยจีน หรืออื่นๆมีพิธีกรรมอย่างไรบ้าง
3. ร่วมกันวิเคราะห์จุดดี จุดด้อยจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา เช่น

ชื่อวัฒนธรรมประเพณี	การเปลี่ยนแปลง	จุดด้อย/ จุดดี
ตัวอย่าง การรับประทานอาหาร	รับประทานอาหารด้วยช้อนแทนการใช้มือ	เป็นผลดีถูกสุขลักษณะ
การแต่งกาย	....	....
การทักทาย	....	....
ประเพณีสงกรานต์	....	....
ประเพณีแห่เทียนพรรษา	....	....
การปลูกบ้านเรือน	....	....

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นเรียนรู้

4. แบ่งกลุ่มศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัดสุพรรณบุรีเรื่องความหลากหลายวัฒนธรรม ได้แก่
- ใบงานที่ 4.1 เรื่องวัฒนธรรมไทยพวน
    - ใบงานที่ 4.2 เรื่องวัฒนธรรมลาวโซ่ง (ไททรงดำ)
    - ใบงานที่ 4.3 เรื่องวัฒนธรรมลาวเวียง

5. นำผลการศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัดสุพรรณบุรีตามใบงานที่ 4.1 เรื่อง หลากหลายวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมลาวพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง วัฒนธรรมลาวเวียง วัฒนธรรมไทยญวนและวัฒนธรรมไทยจีน
6. ร่วมอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อนำไปสู่การชำระรักษาวัฒนธรรม

ชั่วโมงที่ 3

7. ร่วมกันสรุปแนวทางการชำระรักษาวัฒนธรรม เช่น
- การสั่งสมวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ โดยประเพณี ปฏิบัติวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
  - การถ่ายทอด สืบสานวัฒนธรรม โดยการเรียนรู้จากบรรพบุรุษ ครอบครัว ผู้ใหญ่ หรือ บุคคลอื่น
  - การปรับปรุงและเผยแพร่งานทางวัฒนธรรมไทย โดยสร้างความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยสื่อต่าง ๆ
  - รัฐบาลต้องสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์อบรมให้ ความรู้เสนอข่าว ประชาสัมพันธ์ ฟื้นฟู เผยแพร่วัฒนธรรมไทยเพื่อให้ชาวต่างชาติรู้จัก

ชั่วโมงที่ 3-5

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. นำนักเรียนศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัด สุพรรณบุรี ได้แก่ วัฒนธรรมไทพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง(ไททรงดำ) วัฒนธรรมลาวเวียง ตามความ สนใจและบันทึกการร่วมกิจกรรมในใบงานที่ 4.5 เรื่องวัฒนธรรมนำสุข

ชั่วโมงที่ 6

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

9. วิเคราะห์และสรุปการร่วมกิจกรรม การศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัด สุพรรณบุรี ได้แก่ วัฒนธรรมลาวพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง วัฒนธรรมลาวเวียง วัฒนธรรมไทยญวน และวัฒนธรรมไทยจีน โดยครูใช้คำถามแบบหมวด 6 ใบเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ดังนี้
- หมวด สிขาว (เปรียบเทียบความแปลก) ใช้คำถามที่กระตุ้นให้เสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
1. มีข้อเท็จจริงอะไรบ้างจากเรื่องที่ศึกษา
  2. เราหาข้อมูลที่ต้องการด้วยวิธีใดบ้าง
  3. จากการร่วมกิจกรรมเห็นอะไรบ้าง
  4. วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ บอกข้อมูลอะไรบ้าง
- หมวด สีแดง (เปรียบเทียบเหมือนไฟ ความโกรธ ความรู้สึก) ใช้คำถามกระตุ้นให้อธิบายความรู้สึกต่อ ข้อมูล เรื่องราว หรือเหตุการณ์
1. รู้สึกอย่างไรกับความเชื่อเรื่อง.....

2. พอใจกับการร่วมกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

- หมวกสีดำ (เปรียบเทียบเหมือนความสุขุม รอบคอบ ระมัดระวัง) ใช้คำถามที่ค้นหาข้อดี หรือจุดเด่นของข้อมูล เรื่องราว หรือเหตุการณ์

1. ประเพณี/วัฒนธรรม มีจุดอ่อนตรงไหน
2. อะไรคือสิ่งที่ยุ่งยากและปัญหา

3. การทำงานครั้งนี้มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง

- หมวกสีเหลือง (เปรียบเทียบเหมือนความสว่าง การมองเห็นด้านบวก ความเป็นไปได้) ใช้คำถามให้ค้นหาข้อดี หรือจุดเด่นของข้อมูล เรื่องราวหรือเหตุการณ์

1. ข้อดีของการร่วมกิจกรรมนี้คืออะไร
2. การเข้าร่วมกิจกรรมมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
3. การร่วมกิจกรรมของทุกคนมีคุณค่าอย่างไร

- หมวกสีเขียว (เปรียบเทียบเหมือนความเจริญ ความอุดมสมบูรณ์) ใช้คำถามให้เสนอวิธีแก้ไข คิดในมุมมองใหม่ คิดสร้างสรรค์ คิดพัฒนา

1. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะร่วมกิจกรรมเรื่องนี้มีทางเลือกที่ทาง
2. ถ้าต้องการให้ร่วมกิจกรรมดีขึ้นจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
3. จะนำความรู้เรื่องนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

- สีฟ้า (เปรียบเทียบเหมือนท้องฟ้าที่ครอบคลุมทุกสิ่ง ความเยือกเย็น) ใช้คำถามให้สรุปข้อมูล ให้จัดระบบให้ตัดสนใจ

1. การร่วมกิจกรรมสรุปได้ว่าอย่างไร
2. นักเรียนจะวางแผนในการทำกิจกรรมต่อไปอย่างไร

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ชั่วโมงที่ 7

10. สรุปผลการวิเคราะห์และสรุปกิจกรรมร่วมกิจกรรม การศึกษาวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคน ในสังคมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ วัฒนธรรมลาวพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง วัฒนธรรมลาวเวียง วัฒนธรรมไทยญวนและวัฒนธรรมไทยจีน โดยใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ ที่สอดคล้องและนำมาปฏิบัติ ได้สอดคล้องกับปัจจุบันนำมาประพุดิปฏิบัติ เช่น ประเพณีไหว้บรรพบุรุษ ของชาวจีนโพธิ์เซิน เอื้อนของชาวโซ่ง

ชั่วโมงที่ 8

11. นักเรียนเขียนเล่าเรื่องวัฒนธรรมในจังหวัดสุพรรณบุรีที่สนใจ โดยประกอบด้วยการเสนอเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ชวนเชิญให้ผู้อื่น เป็นหนังสือเล่มเล็ก แผ่นพับ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่แก่ผู้สนใจ ความตระหนัก และสนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สืบทอดและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม

สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

1. ตัวอย่างการเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ
2. ใบงานที่ 4.1 เรื่องวัฒนธรรมไทยพวน
3. ใบงานที่ 4.2 เรื่องวัฒนธรรมลาวโซ่ง
4. ใบงานที่ 4.3 เรื่องวัฒนธรรมลาวเวียง
5. ใบงานที่ 4.4 เรื่องหลากหลายวัฒนธรรม
6. ใบงานที่ 4.5 เรื่องวัฒนธรรมนำสุข
7. หนังสือเล่มเล็ก / แผ่นพับวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผล/ประเมินผล
1. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดสุพรรณบุรีได้	1. ตรวจสอบงานที่ 1 หลากหลายวัฒนธรรม	ตรวจใบงาน (5 คะแนน) ตอบถูกต้องข้อละ 1 คะแนน
2. อธิบายคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนของจังหวัดสุพรรณบุรีได้		

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผล/ประเมินผล
<p>3. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์สรุปและองค์ความรู้ได้อย่างมีเหตุผล</p> <p>4. ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างสร้างสรรค์และภาคภูมิใจ</p>	<p>2. ตรวจใบงานที่ 2 เรื่องวัฒนธรรมนำเสนอ</p> <p>3. สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมในท้องถิ่น</p> <p>4. ตรวจหนังสือเล่มเล็ก / แผ่นพับวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี</p>	<p>การตรวจใบงาน (5 คะแนน)</p> <p>5 คะแนน ระดับดีมาก</p> <p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p> <p>2 คะแนน ระดับพอใช้</p> <p>1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง</p> <p>(ประเด็นการตรวจแนวทาง นำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ ข้อมูลการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง)</p> <p><u>การสังเกต (5 คะแนน)</u></p> <p>5 คะแนน ระดับดีมาก</p> <p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p> <p>2 คะแนน ระดับพอใช้</p> <p>1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง</p> <p>(ประเด็นการสังเกต ทำงานและอยู่ร่วมกัน การปัญหาและความขัดแย้ง ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3. ตรวจหนังสือเล่มเล็ก / แผ่นพับ (5 คะแนน)</p> <p>5 คะแนน ระดับดีมาก</p> <p>4 คะแนน ระดับดี</p> <p>3 คะแนน ระดับปานกลาง</p> <p>2 คะแนน ระดับพอใช้</p> <p>1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง</p> <p>(ประเด็นการตรวจ ความสนใจการนำไปใช้ การสืบทอดและความภาคภูมิใจขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม)</p>

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100

ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79

ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69

พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59

ต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

ใบงานที่ 4.1 เรื่องวัฒนธรรมไทยพวน

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมไทยพวนจากใบงานและศึกษาเพิ่มเติมจาก Internet และร่วมกันอภิปรายข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดและบันทึกผลการอภิปรายตามรูปแบบที่กำหนด

ความเป็นมา

ชาวไทยพวน เดิมเป็นประชากรของเมืองพวน ซึ่งอยู่ทางเหนือของแขวงเชียงขวางของประเทศลาว ก่อนจะมาอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยามหลายช่วงในประวัติศาสตร์ ซึ่งอพยพเข้ามามากที่สุดครั้งสงครามปราบฮ่อ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วิถีชีวิต

ชาวไทยพวน หรือลาวพวน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อว่างจากการทำนา ก็จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผู้ชายจะสานกระบุง ตะกร้า และเครื่องมือหาปลา ส่วนผู้หญิงจะทอผ้า ที่มีชื่อเสียงคือ "ผ้ามัดหมี่ลพบุรี" อาหารที่ชาวไทยพวนนิยม คือ ปลา ร้า นิยมทานขนมจีน และข้าวหลามในงานบุญ ส่วนอาหารอื่น ๆ จะประกอบขึ้นจากวัตถุดิบในท้องถิ่น

ชาวไทยพวนมีความเชื่อเรื่องผี มีศาลประจำหมู่บ้านเรียกว่า ศาลตาปู่ หรือศาลเจ้าปู่บ้าน รวมทั้งการละเล่นก็มีผีนางด้ง ผีนางกวัก มีประเพณีใส่กระจาด ประเพณีกำฟ้า เป็นประเพณีเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นการสักการะต่อธรรมชาติและผี

ภาษาของชาวไทยพวนมีสำเนียงคล้ายภาษาถิ่นเหนือ คงเหลือแต่เพียงภาษาพูด ภาษาเขียนแทบจะไม่มีใครเขียนได้แล้ว

ถิ่นอาศัยในประเทศไทย ได้แก่ สุโขทัย สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา

ลพบุรี

ราชบุรี เพชรบุรี แพร่ สิงห์บุรี และพิจิตร

ในจังหวัดสุพรรณบุรี ชาวไทยพวนตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านคอนหนามแดง บ้านไผ่เดี่ยว บ้านรางบัว บ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า

ประเด็นอภิปราย

1. การอพยพตั้งถิ่นฐานของไทพวน และถิ่นฐานในปัจจุบัน
2. วัฒนธรรมไทพวนที่น่าสนใจ
3. ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทพวนกับวัฒนธรรมไทย
4. คุณค่าของวัฒนธรรมไทพวน ต่อการดำรงชีวิต

บันทึกข้อความรู้จากการอภิปรายเรื่องไทพวน

วัฒนธรรมไทพวนที่น่าสนใจ

.....

ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทพวนกับวัฒนธรรมไทย

.....

ตัวอย่างวัฒนธรรมไทพวน

.....

.....

.....

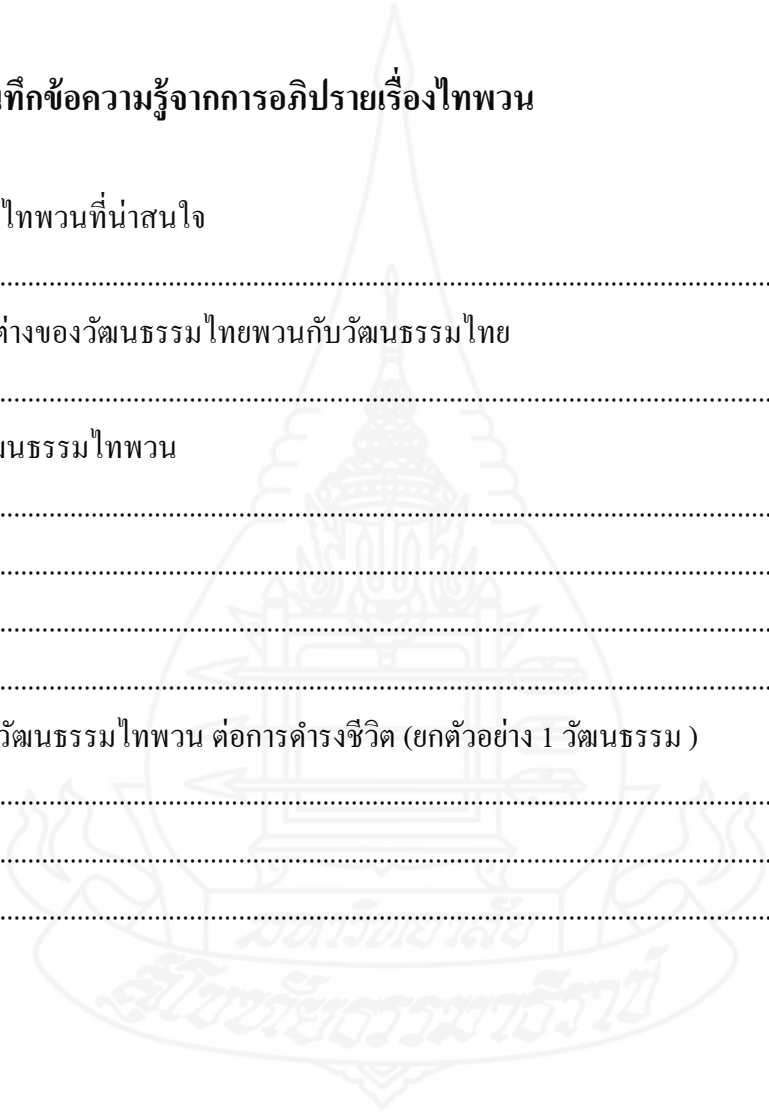
.....

คุณค่าของวัฒนธรรมไทพวน ต่อการดำรงชีวิต (ยกตัวอย่าง 1 วัฒนธรรม)

.....

.....

.....

ใบงานที่ 4.2 เรื่องวัฒนธรรมลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ)

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) และศึกษาเพิ่มเติมจาก Internet และร่วมกันอภิปรายข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดและบันทึกผลการอภิปราย ตามรูปแบบที่กำหนด

ลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ)

โซ่ง หรือ ไทดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี เดิมทีกลุ่มชาติพันธุ์นี้ตั้งถิ่นฐานในแคว้นสิบสองจุไทยในเขตเวียงคานตอนเหนือ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคใต้ของจีนและภาคเหนือ ของลาว ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์มีการเกณฑ์คนโซ่งให้ไปอาศัยตามหัวเมืองรอบนอกเช่น เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี

บ้านเรือนของลาวโซ่งเรียกว่า “กวางตุ๊บ” หรือ “เฮือนลาว” นิยมมีลานกลางบ้านสำหรับเป็นที่เลี้ยงสัตว์ เก็บฟาง นวดข้าว เป็นที่ชุมนุมพบปะสังสรรค์ เรือนเป็นเรือนเครื่องผูก หลังคามุงด้วยแฝก ตรงเฉลียงด้านสกัดทำเป็นวงโค้งใหญ่ยาวรูปกระดองเต่า มุงด้วยหญ้าคายาวลงมาเกือบถึงพื้น แทนฝาเรือนเพื่อกันลม ฝน และอากาศที่หนาวเย็น ตัวเรือนยกใต้ถุนสูง ภายในตัวบ้านมี “กะลื้อห้อง” ที่แปลว่ามุมห้องบนจั่วหลังคาบ้านจะมี “ขอกูด” ประดับไว้เหนือจั่วหลังคาบ้าน ถือว่าควายมีบุญคุณทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของความอดทน มุ่งมั่นการต่อสู้และความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ อันเกิดจากมีควายคอยช่วยเหลือ

ประเพณีแต่งงานของไทยໄໝ່

พิธีแต่งงานดั้งเดิมของไทยໄໝ່ ตำบลสวนแดง อำเภอเมือง ตำบลบ้านดอน คอนมะเกลือ หนองแดงอำเภออุทง หลังจากที่ได้รับอนุญาตจากฝ่ายเจ้าสาวแล้ว เจ้าบ่าวจะจัดงานในวันขึ้น 1 ค่ำจนถึง 13 ค่ำของเดือนมีนาคม พฤษภาคม กรกฎาคม และ พฤศจิกายน

ประเด็นอภิปราย

1. การอพยพตั้งถิ่นฐานของลาวໄໝ່ (ไทยทรงดำ) และถิ่นฐานในปัจจุบัน
2. วัฒนธรรมลาวໄໝ่ง (ไทยทรงดำ)ที่น่าสนใจ
3. ความแตกต่างของวัฒนธรรมลาวໄໝ่ง (ไทยทรงดำ)กับวัฒนธรรมไทย
4. คุณค่าของวัฒนธรรมลาวໄໝ่ง (ไทยทรงดำ) ต่อการดำรงชีวิต

วัฒนธรรมไทยทรงดำที่น่าสนใจ

.....

ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยทรงดำกับวัฒนธรรมไทย

.....

ตัวอย่างวัฒนธรรมไทยทรงดำ

.....

.....

.....

คุณค่าของวัฒนธรรมไทยทรงดำ ต่อการดำรงชีวิต (ยกตัวอย่าง 1 วัฒนธรรม)

.....

.....

.....

งานที่ 4.3 เรื่องวัฒนธรรมลาวเวียง

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมลาวเวียงและศึกษาเพิ่มเติมจาก Internet และร่วมกันอภิปรายข้อความรู้ตามประเด็นที่กำหนดและบันทึกผลการอภิปราย ตามรูปแบบที่กำหนด

ลาวเวียงเป็นชื่อที่ได้มาจากชื่อกลุ่มคนที่มีเชื้อสายลาว ที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ การอพยพของชาวลาวเวียงนี้เริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี และมีการอพยพต่อมาอีกหลายระลอกในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในยุคแรกๆ ชาวลาวเวียงเข้ามาตั้งถิ่นฐานแถบริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ก่อนแล้วจึงขยับร่นออกไปเรื่อยๆ

ชาวลาวเวียงที่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่มีความเป็นคนลาวเวียง ในเรื่องภาษา วัฒนธรรมการแต่งกาย ที่ไว้เพียงแต่คนรุ่นปู่ รุ่นย่าต้องคอยเป็นเสมือนนาฬิกาที่คอยปลุกจิตสำนึกคอยเตือนไปวันๆ หากมันสิ้นปู่ย่ายังไม่รู้ว่า ลาวเวียงลูกหลานจะยังจำได้หรือเปล่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมเริ่มต้นง่ายๆ โดยการปลูกฝังถ่ายทอดข้อมูลให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ มีการณรงค์ให้มีการแต่งกายชุดประจำถิ่นอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งวัน เพื่อให้คนลาวเวียงได้มีโอกาสชื่นชมและย้อนอดีตของตนเองและมีการบรรจุหลักสูตรวัฒนธรรมลาวเวียงให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ลูกหลานได้ศึกษาเริ่มต้นที่โรงเรียนชุมชน จากเด็กส่งผ่านถึงผู้ปกครอง

การฟื้นฟูวัฒนธรรมได้มีการหารือในเวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านเลือก ได้ข้อสรุปร่วมกันในการสร้างหอวัฒนธรรมลาวเวียงขึ้น เพื่อการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวชุมชน โดยมี พระครูโพธารามพิทักษ์ หรือชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า หลวงปู่เขียน เจ้าอาวาสวัดวัดโบสถ์เจ้าและคณะอำเภอโพธาราม ได้ยกศาลาการเปรียญซึ่งเป็นศาลาสถาปัตยกรรมของลาวเวียงให้ดำเนินการจัดทำหอวัฒนธรรมลาวเวียง

ประเด็นอภิปราย

1. การอพยพตั้งถิ่นฐานของลาวและถิ่นฐานในปัจจุบัน
2. วัฒนธรรมลาวเวียงที่น่าสนใจ
3. ความแตกต่างของวัฒนธรรมลาวเวียงกับวัฒนธรรมไทย
4. คุณค่าของวัฒนธรรมลาวเวียงต่อการดำรงชีวิต

วัฒนธรรมลาวเวียงที่น่าสนใจ

.....

ความแตกต่างของวัฒนธรรมลาวเวียงกับวัฒนธรรมไทย

.....

ตัวอย่างวัฒนธรรมลาวเวียง

.....

.....

.....

.....

คุณค่าของวัฒนธรรมลาวเวียง ต่อการดำรงชีวิต (ยกตัวอย่าง 1 วัฒนธรรม)

.....

.....

.....

ใบงานที่ 4.4 เรื่องหลากหลายวัฒนธรรม

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนศึกษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป แล้วศึกษาเพิ่มเติมจาก Internet บันทึกข้อความรู้รูปแบบ mind mapping

งานอนุสรณ์ดอนเจดีย์

บริเวณพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ มีการแสดง ยุทธหัตถีชนช้าง เทิดพระเกียรติการออกร้านของอำเภอและหน่วยราชการ ต่าง ๆ รวมทั้งการแสดงมหรสพ งานนี้จะจัดในช่วงปลายเดือนมกราคม

ประเพณีตักบาตรเทโว

หลังจากออกพรรษาแล้วในเดือนตุลาคม จะมีการนำอาหาร ขนม โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนมต้มลูกโยนใส่บาตรถวายแด่พระสงฆ์

งานเทศกาลสมโภชและนมัสการหลวงพ่อดำวัดป่าเลไลยก์

ประชาชนนิยมมานมัสการ “หลวงพ่อดำ” ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารสูงวัดป่าเลไลยก์ตั้งอยู่ที่ริมถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ หลวงพ่อดำได้กษณะประทับนั่งห้อยพระบาท พระหัตถ์ซ้ายวางคว่ำบนพระชานุ พระหัตถ์ขวาวางหงาย บนพระชานุอีกข้างหนึ่งในท่าทรงรับของถวาย องค์พระสูง 23.46 เมตร รอบองค์ 11.20 เมตร หลวงพ่อดำเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ทุกปีจะมีงานเทศกาลสมโภชและนมัสการหลวงพ่อดำวัดป่าเลไลยก์ 2 ครั้ง คือ ในวันขึ้น 7-9 ค่ำ เดือน 5 และเดือน 12

งานนมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ (วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม)

พระศรีสรรเพชญารามตั้งอยู่ที่ถนนมาลัยแมน ในตัวอำเภออู่ทอง เป็นวัดเก่าแก่ สันนิษฐานว่าตั้งแต่สมัยทวารวดี เพราะมีโบราณวัตถุหลายชิ้น เช่น พระพุทธรูปไสยาสน์ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ซึ่งสลักจากเนื้อหิน เทวรูปจักรนารายณ์เนื้อหิน บนยอดเขาพบซากเจดีย์อยุธยา 1 องค์ และยังมีรอยพระพุทธรูปจำลองแกะสลักด้วยหินเขียวธรรมชาติ ประดิษฐานไว้ในมณฑปบนยอดเขาอีกด้วย ทุกปีมีงานนมัสการพระพุทธรูปไสยาสน์ 2 ครั้ง คือ วันขึ้น 15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำ เดือน 12 กับวันขึ้น 14-15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำ เดือน 5

ประเพณีกำฟ้า

เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของไทยพวน แบ่งเป็น 2 ช่วงคือวันขึ้น 3 และ 7 ค่ำ เดือนกุมภาพันธ์ วันกำฟ้าจะหยุดทำงานและเตรียมอาหารขนมหวาน คือ ข้าวหลาม นำไปถวายพระ เมื่อถึงกลางคืนจะมีงานเลี้ยงฉลอง ประเพณีนี้ ยังคงมีอยู่ในหมู่บ้านไทยพวน

HotelDirect.in.th

ประเพณีกำฟ้า

ประเพณีบุญบั้งไฟ

จัดขึ้นในหมู่บ้านไทยพวน ไทยเวียง ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนพฤษภาคม เพื่อเป็นการบูชา เทวดาให้ฝนตกตามฤดูกาล มีการจัดเตรียมบั้งไฟแห่แหนไปวัดและยิงบั้งไฟที่วัด ปัจจุบันยังคงหาดูได้ในตำบลต่างๆ ในอำเภออุทุมพร และอำเภอบางปลาม้า

งานเทศกาลทิ้งกระจาด

กำหนดจัดงานหลังสารทจีนไป 3 วัน เริ่มวันที่ 18 เดือน 7 ของจีน ตรง กับเดือน 9 ของไทย ราวเดือนสิงหาคม-กันยายน สถานที่จัดงานอยู่ในเขต เทศบาล ตั้งแต่สมาคมตงฮั่วฮ่วยก๊วง จนถึง ด้านหลังเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

บันทึกความรู้เรื่องหลากหลายวัฒนธรรม

ชื่อวัฒนธรรม	กำหนดวันจัดกิจกรรม	กิจกรรม	คุณค่า / ประโยชน์
งานอนุสรณ์ ดอนเจดีย์	....	....	....
ตักบาตรเทโว	....	....	....
งานเทศกาล สมโภชและ นมัสการหลวง พ่อวัดป่าเล ไลยก์	....	....	....
งานเทศกาล สมโภชและ นมัสการหลวง พ่อวัดป่าเล	....	....	....

ไลยก์			
ประเพณีกำฟ้า	....	....	....
ประเพณีบุญบั้งไฟ	....	....	....
งานเทศกาล ที่กระจัด	....	....	....

ใบงานที่ 4.5 เรื่องวัฒนธรรมนำสุข

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรม วัฒนธรรมไทพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง(ไททรงดำ) วัฒนธรรมลาวเวียง กลุ่มละ 1 เรื่อง บันทึกกิจกรรมในประเด็นที่กำหนด

ชื่อวัฒนธรรม.....

กลุ่มชนของวัฒนธรรม (ไทพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง(ไททรงดำ) วัฒนธรรมลาวเวียง)

.....

สมาชิกผู้ศึกษา

1.....(หัวหน้า)

2.....(รองหัวหน้า)

3.....(เลข)

3.....(สมาชิก)

4.....(สมาชิก)

สถานที่ศึกษา

.....

วันเดือนปีที่ศึกษา

.....

ขั้นตอน/รายละเอียดกิจกรรม

.....

.....

การมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียน

.....

.....

ประโยชน์/คุณค่ากิจกรรม

.....

ข้อความรู้/ประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

.....

.....

บันทึกความรู้เรื่องหลากหลายวัฒนธรรม

ชื่อวัฒนธรรม	กำหนดวันจัดกิจกรรม	กิจกรรม	คุณค่า/ประโยชน์
งานอนุรักษ์ คอนเจดีย์	....	....	....
ตักบาตรเทโว	....	....	....
งานเทศกาล สมโภชและ นมัสการหลวง พ่อวัดป่าเลไลยก์	....	....	....
งานเทศกาล สมโภชและ นมัสการหลวง พ่อวัดป่าเลไลยก์	....	....	....
ประเพณีกำฟ้า	....	....	....
ประเพณีบุญ บั้ง ไฟ	....	....	....
งานเทศกาล ทิ้ง กระจาด	....	....	....

ใบงานที่ 4.5 เรื่องวัฒนธรรมนำสุข

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรม วัฒนธรรมไทพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง(ไททรงดำ) วัฒนธรรมลาวเวียง กลุ่มละ 1 เรื่อง บันทึกกิจกรรมในประเด็นที่กำหนด

ชื่อวัฒนธรรม.....

กลุ่มชนของวัฒนธรรม (ไทพวน วัฒนธรรมลาวโซ่ง(ไททรงดำ) วัฒนธรรมลาวเวียง)

.....

สมาชิกผู้ศึกษา

1.....(หัวหน้า)

2.....(รองหัวหน้า)

3.....(เลข)

4.....(สมาชิก)

สถานที่ศึกษา

.....

วันเดือนปีที่ศึกษา

.....

ขั้นตอน/รายละเอียดกิจกรรม

.....

.....

การมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียน

.....

ประโยชน์/คุณค่ากิจกรรม

.....

.....

ข้อความรู้/ประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 5 เรื่องภูมิปัญญาเมืองสุพรรณ เวลา 6 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ด้วยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เน้นการปฏิบัติ ทำให้ได้ ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เสริมสร้างความตระหนัก นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สืบทอด ภาควิชาภูมิปัญญา และภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนฝึกทักษะการทำงานและจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในการเรียนรู้ด้วยวิธีการได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่างๆของจังหวัดสุพรรณบุรี
2. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยรัตน โกสินทร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ได้
3. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้ได้อย่างมีเหตุผล
4. วิเคราะห์ตนเองและประพุดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีได้

เนื้อหาสาระและประสบการณ์

1. การศึกษา วิเคราะห์ประวัติและผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีด้านบุคคลสำคัญ ได้แก่ เจ้าพระยาอภัยราชา วาณิช จรุงกิจอนันต์ ครูแจ้ง คล้ายสีทองขวัญจิต ศรีประจัน และบุคคลสำคัญอื่น ๆ
2. การศึกษา วิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านศิลปกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม เช่นบ้านทรงไทย เบญจรงค์ และวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. นักเรียนดู VDO วีซีดี บันทึกผลงานของบุคคลสำคัญ เช่นการแสดงของพุ่มพวง ดวงจันทร์ การแสดงเพลอิแซวของแม่ขวัญจิต ศรีประจัน หรือวีดิทัศน์ผลงานสาธารณะประโยชน์ของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมราชและสนทนาเรื่องคุณประโยชน์ของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ในประเด็นต่อไปนี้

- คุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- คุณประโยชน์ต่อส่วนรวม

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นเรียนรู้

2. นักเรียนศึกษาประวัติและผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีดังนี้

- ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยรัตนโกสินทร์ ได้แก่ เจ้าพระยาบรมราช วาณิช จรุงกิจอนันต์ ครูแจ้ง คล้ายสีทอง ขวัญจิต ศรีประจัน บุคคลดีเด่นของแต่ละท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีสมัยรัตนโกสินทร์

3. บันทึกสรุปประวัติและผลงานรูปแบบที่นักเรียนสนใจ เช่น mind mapping หนังสือเล่มเล็ก ป้ายนิเทศ หรืออื่น ๆ (ใบงานที่ 5.1 เรื่องภูมิปัญญาเมืองสุพรรณ)

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติและผลงานบุคคลสำคัญภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีสมัยรัตนโกสินทร์ (ใบงานที่ 5.1 เรื่องคนดีที่ภูมิใจ) ได้แก่

- กำหนดเรื่องศึกษา
- รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
- วิเคราะห์ข้อมูล
- สรุปข้อมูล
- เขียนรายงาน

ชั่วโมงที่ 4

5. นักเรียนนำเสนอรายงาน ค้นคว้าประวัติและผลงานบุคคลสำคัญภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีสมัยรัตนโกสินทร์ และบุคคลดีเด่นของแต่ละท้องถิ่น โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เปิดโอกาสให้เพื่อน ชักถาม

ชั่วโมงที่ 5

6. จัดนิทรรศการ หรือแสดงผลงานกันคว้าประวัติและผลงานบุคคลสำคัญ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเผยแพร่ความรู้และหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ผู้สนใจ

ชั่วโมงที่ 6

ขั้นสรุปความรู้และประยุกต์ใช้

7. วิเคราะห์ตนเองและสรุปแนวทาง การพัฒนาตนเองตามแบบอย่างของบุคคลสำคัญ ที่เหมาะสมกับวัยนักเรียน เช่น

ชื่อบุคคลสำคัญ	คุณลักษณะเด่นอันเป็น คุณประโยชน์	แนวทางประยุกต์ใช้/ปฏิบัติตาม แบบอย่าง
สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมราช	1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มี ความรู้ความเข้าใจอย่างถ่อง แท้ 2. มีความซื่อสัตย์/ รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ 3. เสียสละ	1. ตั้งใจศึกษาเรียนรู้ 2. รับผิดชอบ ส่งงานทุกครั้ง 3. ซื่อสัตย์ไม่พุดปด 4. รับผิดชอบภาระงานที่ได้รับ มอบหมาย 5. เสียสละเพื่อส่วนรวม หรือผู้ที่ด้อย กว่า
พุ่มพวง ดวงจันทร์	3. กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ 4. มีความมุ่งมั่น อดทน 5. ร่วมกิจกรรมงานกุศล ของสังคม	1. ดูแลและตอบแทนพ่อแม่ ผู้มี พระคุณ 2. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน 3. มีจิตสาธารณะ บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม

8. พัฒนาตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวทางการปฏิบัติดีจากการวิเคราะห์ สรุปและเหมาะสมกับตนเอง ดูแลและตอบแทนพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกิจกรรมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

9. แบ่งกลุ่มวางแผนโครงการและดำเนินการโครงการ รักษาความเป็นไทย ไบงานที่ 4.3 เรื่องรักษาความเป็นไทย) เช่น โครงการจิตอาสาพาเพื่อนทำดี โครงการน้อมนุรักษ์ โครงการคนดีวันนี้ เป็นต้น

ชั่วโมงที่ 5

10. นักเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงานการศึกษาประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญเพื่อ
ระลึกและยกย่องบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี

สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

1.VDO วีซีดี บันทึกผลงานของบุคคลสำคัญ เช่นการแสดงของพุ่มพวง ดวงจันทร์และประวัติ
บุคคลสำคัญในท้องถิ่น

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม /Internet ชุดคนดีศรีสุพรรณ
3. วิธีการทางประวัติศาสตร์
4. ใบงานที่ 5.1 เรื่องภูมิปัญญาเมืองสุพรรณ
5. ใบงานที่ 5.2 เรื่องคนดีที่ภูมิใจ
6. ใบงานที่ 5.3 เรื่องรักษ์ความเป็นไทย
7. นิทรรศการแสดงผลงานของบุคคลสำคัญ

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือการประเมินผล
1. ยกตัวอย่างผลงานของบุคคล สำคัญ ด้านต่างๆของจังหวัดสุพรรณบุรี	1. ตรวจสอบงานที่ 4.1 เรื่องคน ดีศรี สุพรรณ	การตรวจใบงาน 1 เรื่องคนดีศรีสุพรรณ (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก
2. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญ สมัยรัตนโกสินทร์ของจังหวัด สุพรรณบุรีที่น่าภาคภูมิใจ และควร ค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ได้	2. ตรวจสอบงานที่ 4.2 เรื่องคน ดีที่ภูมิใจ	4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจ ข้อคิดเห็นแสดงประเด็น ข้อมูลประวัติบุคคลสำคัญ)
		การตรวจใบงาน 1 เรื่องคนดีที่อนุรักษ์ (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจ ข้อคิดเห็นแสดงการยก ย่อง ชื่นชมบุคคลสำคัญ)

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือการประเมินผล
3. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์สรุปลงและองค์ความรู้ได้อย่างมีเหตุผล	3. สังเกตพฤติกรรม การการเรียนรู้เรื่องบุคคลสำคัญโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 4.ตรวจบันทึกการวิเคราะห์ตนเองและสรุปแนวทาง การพัฒนาตนเองเรื่องการประยุกต์ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติของบุคคลสำคัญ	ตรวจบันทึกการวิเคราะห์ตนเอง (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง
		ประเด็นการตรวจ 1. นำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการทางประวัติศาสตร์ 3. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. วิเคราะห์ตนเองและประพัตติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีได้	5. ใบงานที่ 4.3 เรื่องรักษ์ความเป็นไทย	.การตรวจคำขวัญ(5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง ประเด็นการตรวจ

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100

ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79

ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69

พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59

ต้องปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

ใบงานที่ 5.1 เรื่อง ภูมิปัญญาเมืองสุพรรณ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนชื่อบุคคลสำคัญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี ในรูปแบบแผนที่ความคิด

กิจกรรม

ใบงานที่ 5.2 เรื่องคนดีที่หนูรัก

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนเขียนเรื่องคนดีที่หนูรัก และเสนอความคิดเห็นแนวทางปฏิบัติตนตามแบบอย่าง

คนดีที่หนูรัก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางปฏิบัติตนตามแบบอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 5.3 เรื่อง รัชชูปการความเป็นไทย

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเขียนโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สืบทอดการทำควมดี ตามแบบอย่างคนดีศรีสุพรรณ จิตอาสาที่นักเรียนปฏิบัติได้ เช่นพาเพื่อนทำดี โครงการนักอนุรักษ์โครงการคนดีวันนี้
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการ ร่วมกันอภิปรายแก้ไขโครงการ
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการตามโครงการ

ชื่อโครงการ.....

สมาชิก

1.....(หัวหน้า)

2.....(รองหัวหน้า)

3.....(เลข)

3.....(สมาชิก)

4.....(สมาชิก)

5.....(สมาชิก)

ที่มาความสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์โครงการ

.....

ขอบเขตโครงการ

ระยะเวลา

.....

สถานที่

.....

กลุ่มเป้าหมาย

.....

เนื้อหา

.....

การดำเนินงานโครงการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปผลโครงการ

.....

.....

.....

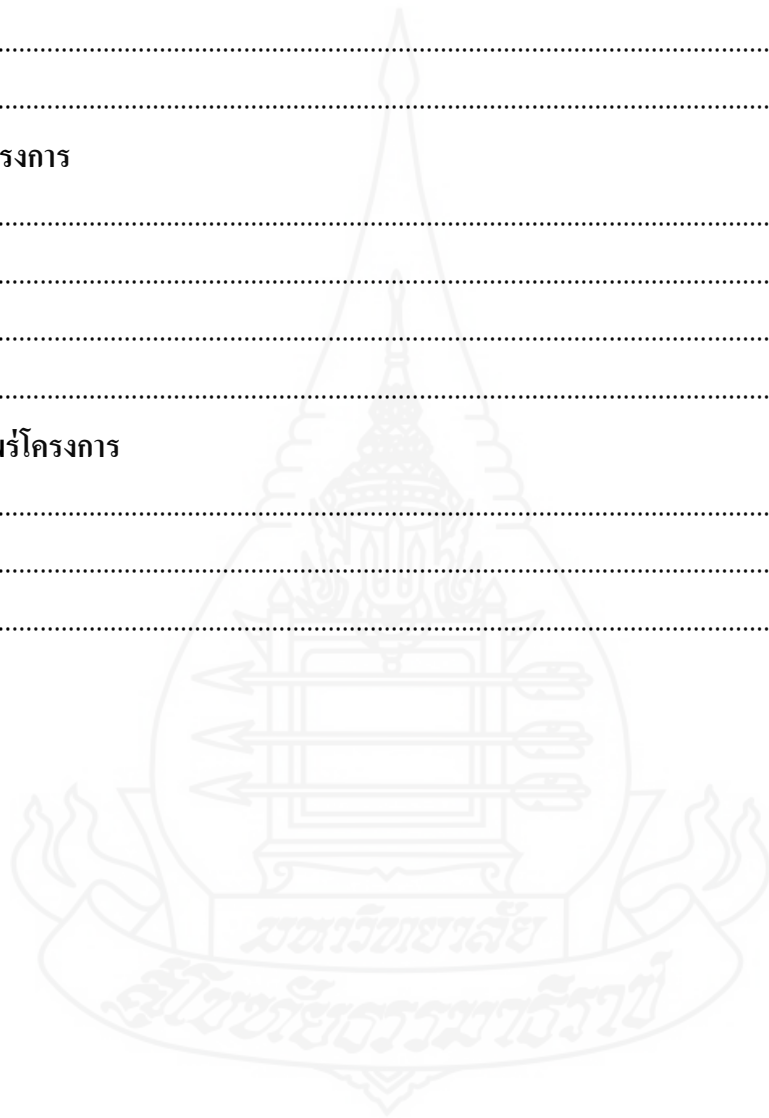
.....

การเผยแพร่โครงการ

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 6 เรื่องเศรษฐศาสตร์เมืองสุพรรณ เวลา 7 ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระสำคัญ

การศึกษาและร่วมกิจกรรมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการผลิตและการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเสริมสร้างความตระหนัก นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สืบทอดและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตและการการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบในจังหวัดสุพรรณบุรีได้ ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้
2. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปและองค์ความรู้เรื่องกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างมีเหตุผล
3. ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ โครงศึกษาเรียนรู้เรื่องกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้
4. ร่วมกิจกรรมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาสาระและประสบการณ์

1. การศึกษาวิเคราะห์ สรุปบทบาทและประโยชน์ของผู้ผลิตที่กลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. การร่วมกิจกรรมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีของจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ชั่วโมงที่ 1

1. ศึกษาและชิมรสชาติขนมเมืองสุพรรณ และขนมในท้องถิ่น เช่นขนมสาเกี๋ ขนมตาล ขนมต้ม ขนมสายบัวและอื่นๆ สนทนาเพิ่มเติมในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรีเช่น

- ปลาเค็ม ปลาไร่ วัดป่าเลไลยก์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

- หน่อไม้ไผ่ตงของอำเภอเดิมบางนางบวช
  - เบญจรงค์ทองของอำเภอสามชูก
2. อภิปรายบทบาทผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคชนนเมืองสุพรรณ และชนนในท้องถิ่น โดยใช้ประเด็นคำถามดังนี้
- บทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ
  - การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่น
  - นำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
  - เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการ โครงการ
  - ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
  - จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม

ขั้นเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 2

3. ศึกษาสาระเนื้อหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ของสุพรรณบุรีที่น่าสนใจของแต่ละอำเภอจากใบความรู้/ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

- ผ้ามัดข้อมและหัตถกรรมจักสานของอำเภอมืองสุพรรณบุรี
- ไม้กวาดร้อยปีของอำเภอบางปลาม้า
- น้ำปลาเลิศรสของอำเภอสองพี่น้อง

ฯลฯ

4. ให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่สนใจ

ชั่วโมงที่ 3

5. แบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ภูมิปัญญาแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจกระบวนการรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจของจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่นและบันทึกการสัมภาษณ์ ((ใบงานที่ 6.1 เรื่องภูมิปัญญาน่าสนใจ)

- ด้านเศรษฐศาสตร์ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน สหกรณ์ตำบล เป็นต้น
- กลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ตลาดร้อยปีสามชุก ตลาดร้อยปีเก้าห้อง เป็นต้น

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. แบ่งกลุ่มสนใจศึกษาผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม ที่น่าสนใจในจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่นและบันทึกข้อความได้แก่ เอกสาร แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ

- ด้านอาหาร ได้แก่ขนมสาเล่ ปลาเค็มและด้านอาหารในท้องถิ่น

- ด้านเกษตรกรรม การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมงและด้านเกษตรกรรมในท้องถิ่น
เป็นต้น

- ด้านหัตถกรรม งานประดิษฐ์ ได้แก่ไม้กวาดร้อยปี เบญจรงค์ทอง งานจักสาน และงาน
หัตถกรรมในท้องถิ่น

- ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่บึงฉวาก มังกรสวรรค์ และการท่องเที่ยว ในท้องถิ่น

ชั่วโมงที่ 5

7. บันทึกข้อความรู้จากการศึกษาผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม (ใบงานที่ 6.2 เรื่อง
เอกลักษณ์เมืองสุพรรณ)

ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ชั่วโมงที่ 6

8. นักเรียนแบ่งกลุ่มเรียนรู้ผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมโดยกระบวนการโครงการ
กลุ่มละ 1 เรื่อง (ใบงานที่ 6.3 เรื่องของดีเมืองสุพรรณ)

9. นำเสนอรายงาน และจัดมุมเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่น่าสนใจเพื่อเรียนรู้รายงาน
โครงการ และจัดแสดงผลงานผลิตภัณฑ์การเรียนรู้โดยกระบวนการโครงการ

ชั่วโมงที่ 7

10. นักเรียนเผยแพร่ เชิญชวนให้ผู้สนใจบริ โภค อุปโภคผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม
ทางเศรษฐศาสตร์ด้วยการเป็นมัคคุเทศก์น้อยและอื่น ๆ ตามความสนใจ

ชั่วโมงที่ 8

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาเพิ่มเติมภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ส 16201
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้)

ประเมินสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความ
เป็นไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ก่อนจัดประสบการณ์การเรียนรู้)

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. ผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมในจังหวัดสุพรรณบุรีและในชุมชน
2. เอกสาร/ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรมในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. ใบงานที่ 6.1 เรื่องภูมิปัญญาน่าสนใจ
4. ใบงานที่ 6.2 เรื่องเอกลักษณ์ เมืองสุพรรณ
5. ใบงานที่ 6.3 เรื่องของดีเมืองสุพรรณ
6. ภูมิปัญญาแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจจังหวัดสุพรรณบุรีและในท้องถิ่น

การวัดผลประเมินผลการเรียน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือการประเมินผล
1. อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบในจังหวัดสุพรรณบุรีได้ 2. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้	1. ใบงานที่ 6.1 เรื่องภูมิปัญญาน่าสนใจ	ตรวจใบงาน (10 คะแนน) ตอบคำถามถูกต้องข้อละ 1 คะแนน
3. ใช้กระบวนการกลุ่มวิเคราะห์ สรุปลงและองค์ความรู้เรื่องกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างมีเหตุผล 4. ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงศึกษาเรียนรู้เรื่องกลุ่มทางเศรษฐกิจจังหวัดสุพรรณบุรีได้	2. ใบงานที่ 6.2 เรื่องเอกลักษณ์เมืองสุพรรณ 3. ใบงานที่ 6.4 เรื่องของดีเมืองสุพรรณ 4. สังเกตพฤติกรรมการศึกษาผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม	ตรวจใบงาน (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง
5. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์เรื่องกลุ่มทางเศรษฐกิจในจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างสร้างสรรค์และภาคภูมิใจ	5. ใบงานที่ 6.3 เรื่องของดีเมืองสุพรรณ 6. สังเกตพฤติกรรมเผยแพร่เชิญชวนให้ผู้สนใจบริโภคอุปโภคผลิตภัณฑ์	ตรวจใบงาน (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง สังเกตพฤติกรรม (5 คะแนน) 5 คะแนน ระดับดีมาก 4 คะแนน ระดับดี 3 คะแนน ระดับปานกลาง 2 คะแนน ระดับพอใช้ 1 คะแนน ระดับต้องปรับปรุง (ประเด็นการตรวจ ได้แก่ ความตระหนัก ความสนใจ การนำไปใช้ การสืบทอด ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับคุณภาพการวัดผลประเมินผล

ดีมาก	หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80-100
ดี	หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70-79
ปานกลาง	หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-69
พอใช้	หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 50-59
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 1- 49

ใบงานที่ 6.2 เรื่องเอกลักษณ์เมืองสุพรรณ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาข้อมูลเรื่องการผลิตสินค้า บริการและ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจบันทึกข้อมูลในแบบบันทึก

กิจกรรม

สมาชิก

- 1.....(หัวหน้า)
- 2.....(รองหัวหน้า)
- 3.....(เลขา)
- 4.....(สมาชิก)
- 5.....(สมาชิก)
- 6.....(สมาชิก)

ชื่ออาชีพ (ผลิตสินค้า บริการและ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ)

.....

สถานที่

.....

โทรศัพท์

.....

ข้อมูลการศึกษา.....

1. บทบาทในอาชีพ/กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

กระบวนการดำเนินงาน

.....

.....

.....

กลยุทธ์การดำเนินการ

.....

.....

.....

2. การรวมกลุ่ม

.....

.....

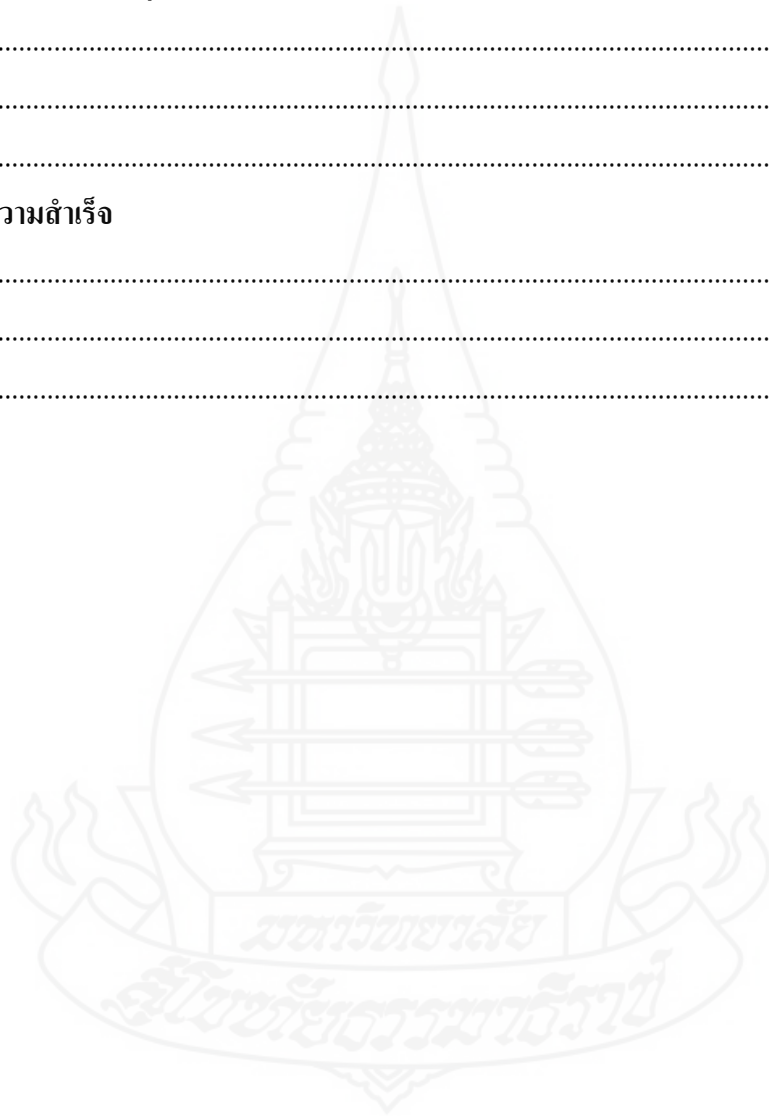
.....

ความสำเร็จ

.....

.....

.....

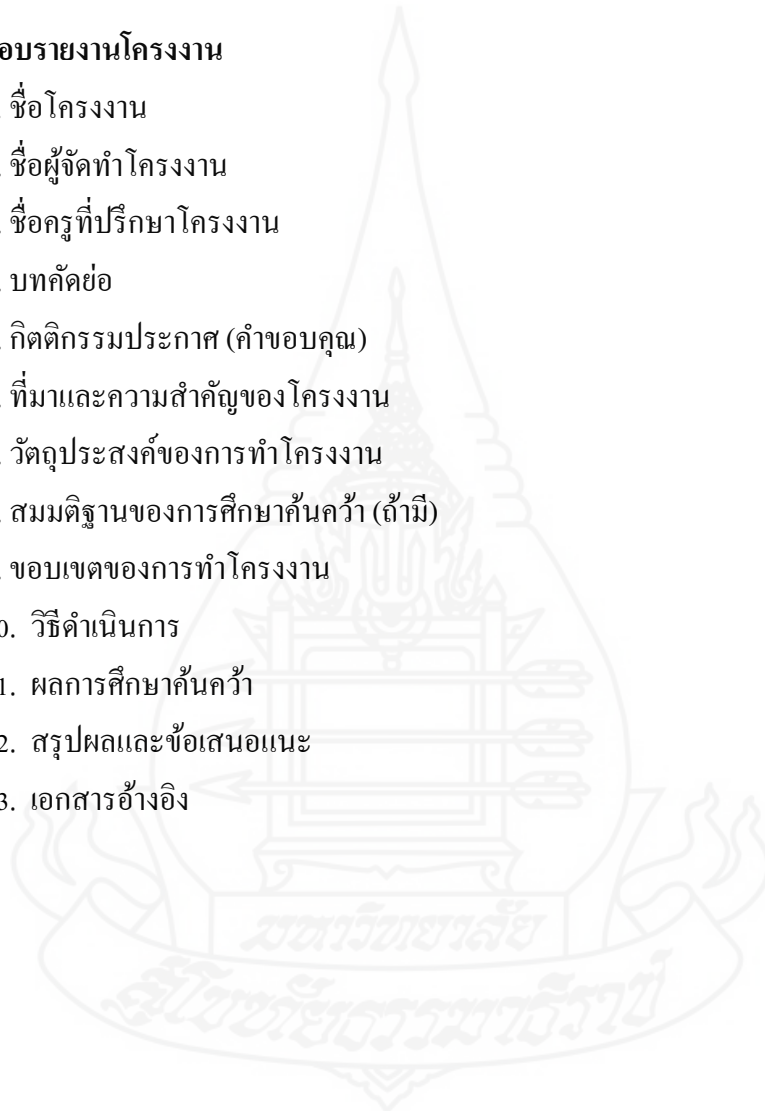
ใบงานที่ 6.3 เรื่องของดีเมืองสุพรรณ

คำชี้แจงกิจกรรม

ให้นักเรียนทำโครงการเรื่องผลิตภัณฑ์และแหล่งกิจกรรม โดยจัดทำโครงร่างนำเสนอครูที่ปรึกษา ก่อนลงมือทำโครงการและเขียนรายงานโครงการตามองค์ประกอบที่กำหนดให้ ให้ครบถ้วน

องค์ประกอบรายงานโครงการ

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้จัดทำโครงการ
3. ชื่อครูที่ปรึกษาโครงการ
4. บทคัดย่อ
5. กิตติกรรมประกาศ (คำขอบคุณ)
6. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
7. วัตถุประสงค์ของการทำโครงการ
8. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี)
9. ขอบเขตของการทำโครงการ
10. วิธีดำเนินการ
11. ผลการศึกษาค้นคว้า
12. สรุปผลและข้อเสนอแนะ
13. เอกสารอ้างอิง

สาระเนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านท่องเที่ยว

หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ชมความเป็นอยู่แบบย้อนยุค มีกิจกรรมเกี่ยวกับการทำการเกษตรปลูกข้าวครบวงจรและมีเอกลักษณ์คือ การแสดงของควาย บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติเป็นสถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำต่างๆ อุทยานผักพื้นบ้านและสวนสัตว์ขนาดเล็ก หอเฉลิมพระเกียรติ เป็นหอคอยชมวิวแห่งแรกสูงที่สุดในประเทศไทย ภายในประกอบด้วย นิทรรศการทางประวัติศาสตร์และเรื่องราวที่สำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับพิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกร (อุทยานมังกรสวรรค์) ภายในนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ของอารยธรรมจีน ยาวนานถึง 5000 ปี สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามจำนวนมาก เช่นอุทยานแห่งชาติพุเตย อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง เขื่อนกระเสียว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง เก็บรวบรวมโบราณวัตถุและประวัติศาสตร์เมืองอุทองที่น่าสนใจ รวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงได้แก่ ตลาดร้อยปีสามชุกที่ยังคงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านคหกรรม สถาปัตยกรรม และการดำรงชีวิต ของชาวสุพรรณได้เป็นอย่างดี จากความต้องการของท้องถิ่น

ภาพ : หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : สามชุกตลาดร้อยปี อำเภอสามชุก จังหวัด

ภาพ : แผนผังที่ตั้งสถานที่ศึกษาเรียนรู้บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ

จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอเดิมบางนางบวช

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านโบราณสถาน

โบราณสถานที่สำคัญในสุพรรณบุรีเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ อนุสรณ์ดอนเจดีย์การทำยุทธหัตถี วัดสนามชัย วัดโบราณที่สร้างขึ้นสมัยสร้างเมืองสุพรรณบุรี วัดประดิษฐานหลวงพ่อดโต พระพุทธรูปที่สำคัญที่ถนนสุพรรณบุรีทำบุญสักการะ สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสด็จ รวมทั้งวัดไร่โรงวัวที่มีเอกลักษณ์การสร้างภูมิทัศน์ภายในวัดให้ตระหนักในการทำความดีละเว้นความชั่ว ซึ่งคล้ายกับความสำคัญของโบราณสถานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นส่วนใหญ่

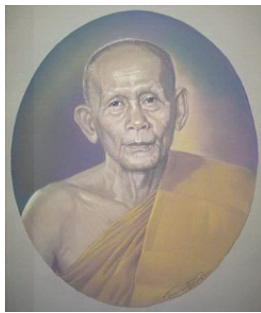
ภาพ : อนุสรณ์ดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านบุคคลสำคัญ

ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญต่างๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณศิริ) พระมงคลเทพมุนี พระพุทธโฆษาจารย์ พระภิกษุที่ประพฤติปฏิบัติดี ในศีลธรรม ศาสนา รวมทั้งบุคคลสำคัญด้านอื่นๆ ได้ขวัญจิต ด้านการแสดงเพลงพื้นบ้าน หรือนักเขียน วาณิช จรุงกิจอนันต์ และครูแจ่ม คล้ายสีทอง ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง(คีตศิลป์) และศรีประจันต์ สาขาศิลปะการแสดง เป็นต้น

ภาพ : สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 17

ภาพ : ขวัญจิต ศรีประจันต์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านคหกรรม

พื้นบ้านของสุพรรณบุรีที่สะท้อนความอุดมสมบูรณ์ ทั้งอาหารคาวหวาน และอาหารในเทศกาลต่างๆ ซึ่งล้วนมีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของชาวสุพรรณบุรี ได้แก่ ข้าวหลาม ขนมหวาน ปลา ร้า ปลาสาม และอาหารที่เป็นของฝาก ได้แก่ สมหวัง หน่อไม้ไผ่ตง และขนมสาเกเป็นต้น

ภาพ : ข้าวหลามพิลึก อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : ข้าวหลามมะพร้าวน้ำหอม ตลาดท่าช้าง
อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : ปลาร้าสำรับทรงเครื่อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : ปลาแม่น้ำแดดเดียว อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : ปลาสด ตอนกำยาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : ขนมอร่อยจังหวัดสุพรรณบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีด้านศิลปกรรมและหัตถกรรม

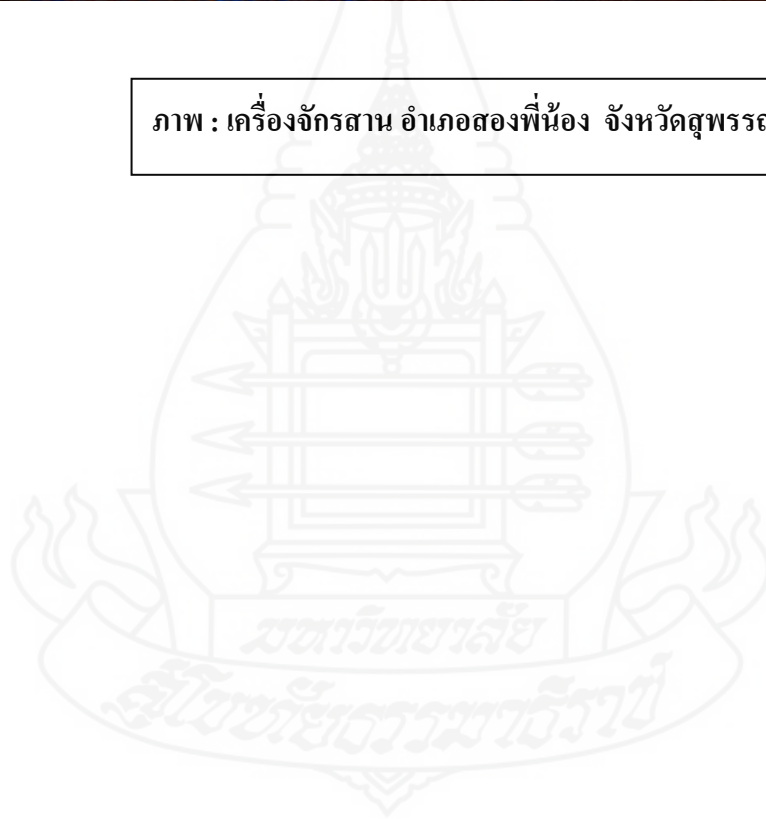
ปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่สำคัญ ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าเลไลยก์และวัดหน่อพุทธางกูร สถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์ การจักสานสิ่งของใช้ ได้แก่ ไม้กวาด เครื่องครัว เครื่องมืออุปกรณ์จับสัตว์ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ควรอนุรักษ์ไว้

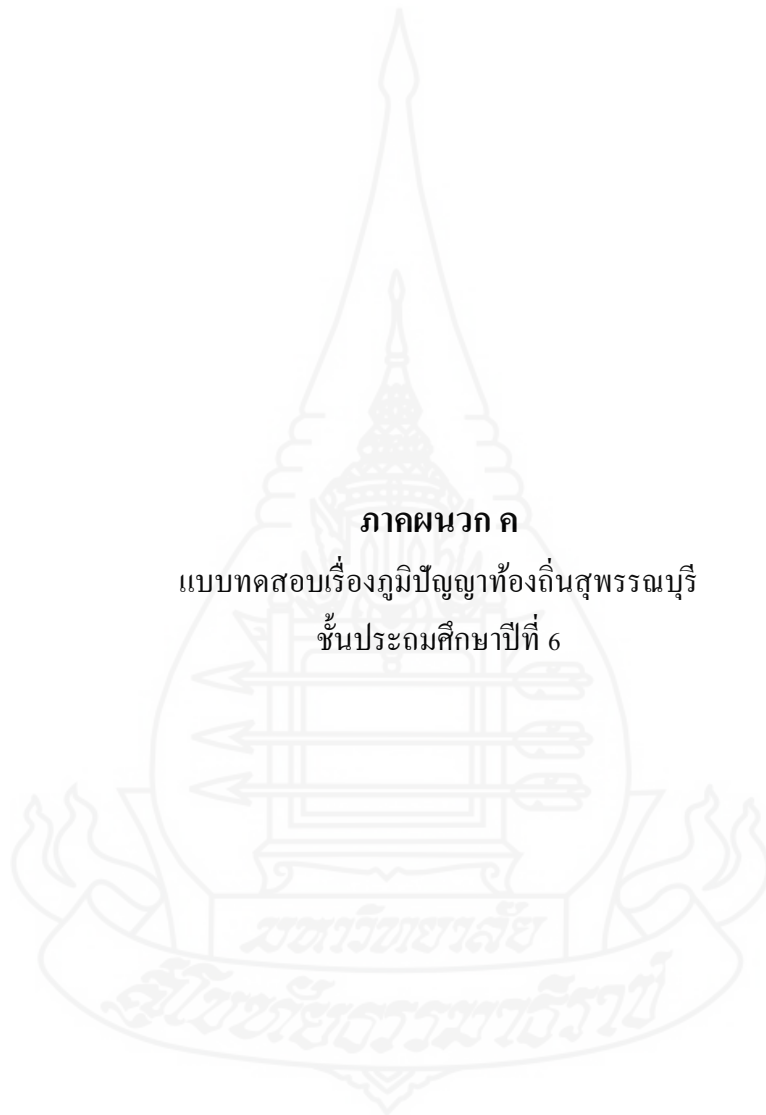

ภาพ : จิตรกรรมฝาผนังและสถาปัตยกรรมวัดป่าเลไลยก์ อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพ : เครื่องจักรสาน อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบทดสอบ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. “สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) ทรงริเริ่มพัฒนางานจำนวนมาก ทั้งด้านมูลนิธิ งานนิพนธ์ และงานด้านต่างประเทศ” ข้อใดเป็นงานด้านพระนิพนธ์ที่นักเรียนควรศึกษา

ก. เกียรติกานดา	ข. คุณนายชั้นรอง
ค. ความดีที่น่าสรรเสริญ	ง. อภินิหารอาจารย์แก้ว
2. “หลวงพ่อดวงค์ปากน้ำ ช่วยครอบครัวค้าขาย ตั้งแต่อายุ 14 ปี ตั้งใจทำงานเก็บสะสมทรัพย์ เพื่อให้มารดาสามารถเลี้ยงชีพได้ตลอดชีวิต แล้วจึงบวชเรียนไม่สึกตลอดชีวิต” หลวงพ่อสดเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนด้านใดมากที่สุด

ก. กตัญญู	ข. เป็นศาสนิกชนที่ดี
ค. มีความรับผิดชอบ	ง. มีความซื่อสัตย์
3. “พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้นิพนธ์หนังสือ “พุทธธรรม” ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น “มรดกธรรมอันล้ำค่า” และเผยแพร่ต่อ ศาสนิกชน เป็นส่วนหนึ่งให้ได้รับรางวัลสังฆเงิน... “รางวัลสังฆเงิน” เป็นรางวัลจากหน่วยงานใด

ก. กรมพระพุทธศาสนา	ข. ยูเนสโก
ค. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ง. กระทรวงศึกษาธิการ
4. การปฏิบัติตนข้อใดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) ที่เป็นแบบของนักเรียนด้านการดำรงชีวิต

ก. ดูแลบิดามารดาให้มีฐานะดีก่อนบวชเรียน	ข. ก่อสร้างและปฏิสังขรณ์ปูชนียสถาน
ค. บวชเรียนตลอดชีวิต	ง. ดำรงชีวิตเรียบง่าย
5. นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี

ก. บริจาคทรัพย์บำรุงศาสนา	ข. บวชเรียนตามแบบอย่าง
ค. ปฏิบัติตนตามแบบอย่างการทำดีเหมาะสมกับวัย	ง. เผยแพร่การทำความดีให้สังคม
6. การปฏิบัติตนอย่างไรแสดงถึงความชื่นชมบุคคลที่ปฏิบัติดีตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

ก. แสดงมารยาทชาวพุทธอย่างถูกต้อง	ข. ไหว้พระเฉพาะที่ตนเองรู้จัก
ค. ถวายปัจจัยแต่พระสงฆ์	ง. ถวายการปฏิบัติเพื่อให้พระสงฆ์

สะดวกสบาย
7. ข้อใดเป็นศาสนพิธีทางศาสนา

ก. ประเพณีทิ้งกระจาด	ข. ประเพณีลอยกระทง
ค. ประเพณีไหว้พระเจดีย์	ง. ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา

8. คุณประโยชน์โดยตรงของการร่วมประเพณีตักบาตรกลางน้ำ
ก. จรรโลงพระพุทธศาสนาพุทธ	ข. ได้กุศลเพื่อความร่ำรวย
ค. มีความสุขความเจริญ	ง. เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน
9. ข้อใดเป็นพิธีกรรมที่ทุก ๆ ท้องถิ่นสืบสานต่อมา
ก. เช่นผีบ้านผีเรือน	ข. เวียนเทียนในวันวิสาขบูชา
ค. ทิ้งกระจาด	ง. ไหว้พระแห
10. “ประเพณี” มีความหมายตรงกับข้อใด
ก. การส่งเสริมชีวิตรุ่งเรืองร่ำรวย	ข. การสืบทอดสิ่งที่ดีงาม
ค. การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	ง. ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ
11. ประเทศข้อใดเป็นประเพณีที่ถึงแสดงถึงการเคารพและกตัญญูต่อบรรพบุรุษ
ก. ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ	ข. ประเพณีเช่นเรือ
ค. ประเพณีค้ำฟ้า	ง. ประเพณีไหว้พระแห
12. วัฒนธรรมข้อใดที่ส่งผลให้พระสงฆ์ไม่สมณะ
ก. การแห่เทียนจำนำพรรษา	ข. การทำบุญตักบาตร
ค. การถวายปัจจัยแด่พระสงฆ์	ง. การบริจาคเพื่อสร้างศาลา
13. การแต่งกายของสตรีในข้อใดไม่ควรเปลี่ยนแปลงตามสมัยนิยม
ก. การแต่งกายในเทศกาลท้องถิ่น	ข. การแต่งกายไปทำงาน
ค. การแต่งกายเพื่ออยู่ที่บ้าน	ง. การแต่งกายเพื่อไปท่องเที่ยว
14. การปฏิบัติตามข้อใดเป็นการดำรงวัฒนธรรมอันดีงาม
ก. ร่วมกิจกรรมของชุมชนตามแบบแผนประเพณี	ข. ใช้เทคโนโลยีพัฒนาความเป็นอยู่ทุกๆ ด้าน
ค. ปรับเปลี่ยนรูปแบบประเพณี โบราณใหม่ทั้งหมด	ง. ร่วมกิจกรรมเฉพาะชุมชนของตนเอง
15. “ไหว้พระจันทร์” ตรงกับประเพณีในข้อใด
ก. ไหว้พระราหู	ข. ไหว้พระแห
ค. ไหว้สฤป	ง. ไหว้พระธรณี
16. สถานที่ที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในจังหวัดสุพรรณบุรี
ก. บึงฉวาก	ข. มังกรสวรรค์
ค. หอเฉลิมพระเกียรติ	ง. ตลาดร้อยปี
17. ชาวไทยทรงดำมีความเชื่อเรื่อง “ควาย” อย่างไร
ก. สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน	ข. เป็นเทพเจ้าแห่งการเกษตร
ค. มีบุญคุณเป็นเอกลักษณ์ของความอดทน	ง. เป็นบรรพบุรุษ

18. การแต่งกายด้วยชุดสีดำปักกระจกเป็นของกลุ่มชนใด
ก. ชาวญวน	ข. ลาวเวียง
ค. ชาวจีน	ง. ลาวโซ่ง
19. ข้อใดเป็นของฝากของสุพรรณบุรีที่นิยมมากที่สุด
ก. ปลาแม่น้ำ	ข. หน่อไม้ไผ่ดง
ค. ขนมสาลี	ง. เบญจรงค์ทอง
20. ผลิตภัณฑ์ใดที่ใช้วัสดุอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากที่สุด
ก. ไม้กวาดร้อยปี	ข. ผ้ามัดย้อม
ค. เครื่องปั้นดินเผา	ง. สมหวังกระป๋อง
21. ผลิตภัณฑ์ข้อใดส่งเสริมอาชีพในชุมชนได้ทุกครัวเรือน
ก. ขนมสาลี	ข. ปลาเค็ม ปลาร้า
ค. ตุ๊กตาผ้า	ง. เครื่องปั้นดินเผา
22. “ข้าวห่อใบบัว” มีความสำคัญและเอกลักษณ์อย่างไร
ก. ประหยัด สวยงาม	ข. อร่อย สร้างรายได้ดี
ค. มีคุณค่า สืบทอดภูมิปัญญา	ง. ทนสมัย
23. กิจกรรมในข้อใดเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในชุมชน
ก. ตลาดร้อยปีสามชุก	ข. บ้านควาย
ค. บึงฉวาก	ง. มังกรสวรรค์
24. กิจกรรมการรวมกลุ่มในชุมชนข้อใดเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนทุกคน
ก. สินค้าโอท็อป	ข. สหกรณ์ชุมชน
ค. ตลาดนัดหมู่บ้าน	ง. กลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้าน
25. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในข้อใดมีเป้าหมายการผลิตแตกต่างจากข้ออื่น
ก. กลุ่มหัตถกรรมจากผักตบชวา	ข. กลุ่มหัตถกรรมจากหวาย
ค. กลุ่มอุตสาหกรรมผ้ามัดย้อม	ง. กลุ่มอุตสาหกรรมสมหวังกระป๋อง
26. โบราณสถานในจังหวัดสุพรรณบุรีข้อใดมีความเป็นมายาวนานมากที่สุด
ก. อนุสรณ์ดอนเจดีย์	ข. วัดสนามชัย
ค. เมืองอู่ทอง	ง. วัดป่าเลไลยก์

36. “คนดีศรีสุพรรณ” ด้านศิลปินพื้นบ้านคือใคร
 ก. พุ่มพวง ดวงจันทร์
 ข. ขวัญจิต ศรีประจัน
 ค. แอ๊ด คาราบาว
 ง. เสรีย์ รุ่งสว่าง
37. การซื้อผลิตภัณฑ์ข้อใด แสดงว่าส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 ก. พุ่มพวง ดวงจันทร์
 ข. ขวัญจิต ศรีประจัน
 ค. แอ๊ด คาราบาว
 ง. เสรีย์ รุ่งสว่าง
38. วัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรีข้อใดมีเอกลักษณ์โดดเด่น
 ก. วัฒนธรรมด้านความเป็นอยู่
 ข. วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย
 ค. วัฒนธรรมด้านท่องเที่ยว
 ง. วัฒนธรรมด้านภาษาพูด
39. การปฏิบัติอย่างไรเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ก. ศึกษาเรียนรู้
 ข. ฝึกปฏิบัติ
 ค. เผยแพร่
 ง. ปรับเปลี่ยน
40. คำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรีข้อใดเกี่ยวข้องกับ“ขุนช้าง ขุนแผน”
 ก. วรรณคดีขึ้นชื่อ
 ข. เลื่องลือพระเครื่อง
 ค. รุ่งเรืองประวัติศาสตร์
 ง. แหล่งปราชญ์ศิลปิน

เฉลย

1	ก	11	ข	21	ข	31	ข
2	ก	12	ค	22	ค	32	ค
3	ข	13	ก	23	ก	33	ข
4	ง	14	ก	24	ข	34	ข
5	ค	15	ข	25	ก	35	ก
6	ค	16	ก	26	ค	36	ข
7	ก	17	ค	27	ข	37	ข
8	ก	18	ง	28	ก	38	ง
9	ข	19	ค	29	ข	39	ข
10	ข	20	ก	30	ข	40	ก

ภาคผนวก จ
แบบประเมินรักความเป็นไทย

แบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทยของนักเรียน

ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

ฉบับที่ 1 (ประเมินโดยครู)

คำชี้แจง : แบบประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทยนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายการประเมินทั้งหมด 10 รายการ กำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

ชื่อ.....นามสกุล.....ว/ด/ปที่ประเมิน.....

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่.....

โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....เขต.....

เพศ ชาย หญิง

รายการประเมินคุณลักษณะรักความเป็นไทย

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี					
2	สนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี					
3	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
4	ชื่นชมภูมิปัญญาสุพรรณบุรี					
5	อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี					
6	ท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีเชิงอนุรักษ์					
7	อนุรักษ์โบราณสถานของจังหวัดสุพรรณบุรี					
8	อนุรักษ์ผลิตภัณฑ์”ของดีเมืองสุพรรณ”					
9	อนุรักษ์ศิลปะและหัตถกรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี					
10	ทำความดีตามแบบอย่างคนดีศรีสุพรรณ					

ภาคผนวก จ

แบบสำรวจความต้องการของชุมชน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

แบบสำรวจความต้องการของชุมชน

แบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อสอบถามความต้องการเกี่ยวกับ เนื้อหาสาระในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาประมวลผล เพื่อใช้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นความต้องการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่ให้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความ

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- บุคลากรของหน่วยงานการศึกษา
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูผู้สอน
- นักเรียน
- กรรมการสถานศึกษา
- ผู้ปกครอง
- ประชาชนชุมชน
- บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล
- บุคลากรของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีในการพัฒนาหลักสูตร

คำชี้แจง ให้ท่านเรียงลำดับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เรื่องที่เหมาะสมที่จะนำมาจัดทำ

หลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี จากที่สำคัญที่สุดให้หมายเลข 1

รองลงมา คือ หมายเลข 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ โดยเติมตัวเลขลงหลังข้อที่กำหนดให้

2.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้าน

ลำดับที่	รายการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น
2.1.1	ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ	
2.1.2	ประเพณีทิ้งกระจาด	
2.1.3	ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา	
2.1.4	ประเพณีไหว้พระแห่	
2.1.5	ประเพณีไทยพวน	
2.1.6	ประเพณีไทยทรงดำ	
2.1.7	ประเพณีลาวเวียง	
2.1.8	เพลงอีแซว	
2.1.9	เพลงฉ่อย	
2.1.10	เล่นคอน	
2.1.11	อื่นๆ ..... (ระบุ)	

2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านการท่องเที่ยว

ลำดับที่	รายการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น
2.2.1	หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย	
2.2.2	บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ	
2.2.3	หอเฉลิมภัทรราชินี	
2.2.4	พิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกร	
2.2.5	อุทยานแห่งชาติพุเตย	
2.2.6	อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง	
2.2.7	เขื่อนกระเสียว	
2.2.8	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอู่ทอง	
2.2.9	ตลาดสามชุก (ตลาดร้อยปี)	
2.2.10	อื่นๆ ..... (ระบุ)	

2.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านโบราณสถาน

ลำดับที่	รายการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น
2.3.1	อนุสรณ์ดอนเจดีย์	
2.3.2	วัดสนามชัย	
2.3.3	วัดป่าเลไลยก์	
2.3.4	พิพิธภัณฑ์อู่ทอง	
2.3.5	สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ท่าเสด็จ	
2.3.6	วัดไผ่โรงวัว	
2.3.7	อื่นๆ ..... (ระบุ)	

2.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านบุคคลสำคัญ

ลำดับที่	รายการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น
2.4.1	สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ)	
2.4.2	พระมงคลเทพมุนี	
2.4.3	สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์	
2.4.4	เจ้าพระยามรราช	
2.4.5	วานิช จรุงกิจอนันต์	
2.4.6	ขวัญจิต ศรีประจันต์	
2.4.7	ครูแจ้ง คล้ายสีทอง	
2.4.8	อื่นๆ ..... (ระบุ)	

2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ด้านคหกรรม

ลำดับที่	รายการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น
2.5.1	น้ำปลา	
2.5.2	ปลาร้า	
2.5.3	ปลาเค็ม	
2.5.4	หน่อไม้ไผ่ตง	
2.5.5	ขนมหวาน	
2.5.6	ขนมสาลี	
2.5.7	ข้าวหลาม	
2.5.8	อื่นๆ ..... (ระบุ)	

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิต

แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

ฉบับที่ 1 (ประเมินโดยครู)

คำชี้แจง : แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายการประเมินทั้งหมด

- 10 รายการ กำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้
- 5 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ว/ด/ป ที่ประเมิน.....

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่.....

โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....เขต.....

เพศ ชาย หญิง

แบบประเมินการใช้ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยวิธีที่หลากหลาย					
2	เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเองและต่อเนื่อง					
3	ทำงานและอยู่ร่วมกันภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างมีความสุข					
4	มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีเหมาะสมกับวัย					
5	ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ จากการร่วมกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ได้อย่างเหมาะสม					
7	ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่แตกต่าง ของกลุ่มชนในจังหวัดสุพรรณบุรีได้					
8	เข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรี					
9	ปฏิบัติตนเข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาในจังหวัดสุพรรณบุรีตามได้อย่างเหมาะสม					
10	ประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรีได้อย่างเหมาะสม					

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความเหมาะสมร่างหลักสูตร

**แบบประเมินความเหมาะสมโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี
เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

- คำชี้แจง**
1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมโครงร่างหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
  2. ขอความร่วมมือให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ กรุณาพิจารณาความเหมาะสมระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและรักความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ในองค์ประกอบต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. หลักการของหลักสูตร					
1.1 มีความชัดเจน					
1.2 มีความเหมาะสม					
1.3 มีความเป็นไปได้					
2. เป้าหมายของหลักสูตร					
2.1 มีความชัดเจน					
2.2 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
2.3 มีความสอดคล้องกับการต้องการของสังคม					
2.4 มีความเป็นไปได้					
2.5 ครอบคลุมทักษะการใช้ชีวิตและคุณลักษณะความเป็นไทย					
3. คำอธิบายรายวิชา					
3.1 ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร					
3.2 ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร					
3.3 ความสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน					
3.4 ความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร					

รายการประเมิน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4. โครงสร้างของหลักสูตร					
4.1 หลักสูตรเหมาะสมกับตัวชีวิต					
4.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ/ประสบการณ์ภูมิปัญญา ของถิ่นสุพรรณบุรีแต่ละหน่วย					
4.4 การเรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตร					
4.5 การกำหนดเวลาแต่ละหน่วย					
4.6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละหน่วย					
4.7 การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย					
4.8 ครอบคลุมเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต					
4.9 ครอบคลุมการเสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย					
5. เนื้อหาสาระและประสบการณ์					
5.1 ตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร					
5.2 ส่งเสริมการเรียนรู้					
5.3 มีความหลากหลายน่าสนใจ					
5.4 ครอบคลุมผลการเรียนรู้					
5.5 เสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต					
5.6 เสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย					
6. กิจกรรมการเรียนการสอน					
6.1 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและประสบการณ์					
6.2 มีความหลากหลายน่าสนใจ					
6.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
6.4 ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
6.5 เสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิต					
6.6 เสริมสร้างคุณลักษณะรักความเป็นไทย					
7. สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้					
7.1 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายน่าสนใจ					
7.2 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย					
7.3 สอดคล้องกับกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมให้บรรลุ จุดประสงค์การเรียนรู้					
7.4 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้สนับสนุนกิจกรรมให้ เสริมสร้าง การใช้ทักษะชีวิต					

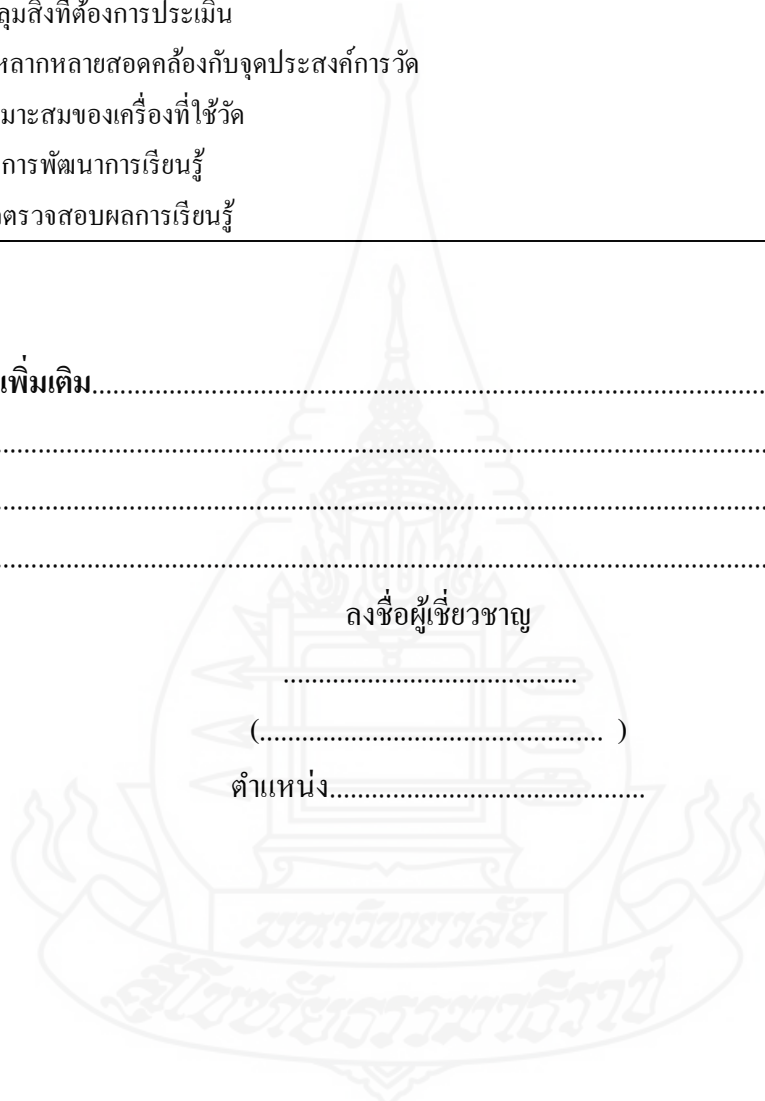
รายการประเมิน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
7.5 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้สนับสนุนกิจกรรมให้ คุณลักษณะรักความเป็นไทย					
8. การวัดและประเมินผล					
8.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน					
8.2 มีความหลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การวัด					
8.3 ความเหมาะสมของเครื่องที่ใช้วัด					
8.4 ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้					
8.5 สามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม.....
 .....
 .....
 .....

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ข

แบบแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

แบบแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี

คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของนักเรียน ในประเด็นต่อไปนี้

(ข้อมูลนี้จะ ไม่มีผลใดๆ ต่อผู้เรียนนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน)

1. บุคลิกภาพของครูที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....
 .....

2. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....
 .....

3. บรรยากาศในชั้นเรียนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
 .....

4. บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....
 .....

5. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
 .....

6. การวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....
 .....

7. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....
 .....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์
วัน เดือน ปีเกิด	10 เมษายน 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2526 ค.ม. บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พ.ศ. 2549
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์
ตำแหน่งทางวิชาการ	ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ

